

unibank

İLLİK HESABAT 2007

BANKÇILIQ SƏNƏTİ

unibank

İLLİK HESABAT 2007

BANKÇILIQ SƏNƏTİ

Azərbaycan mədəniyyətinin inciləri dünya muzeylərində

Nəşrdə incəsənət əsərləri təsvirlərinin fraqmentlərindən istifadə olunmuşdur.

MÜNDƏRİCAT

01	Müşahidə Şurası Sədrinin məktubu
02	İdarə Heyəti Sədrinin məktubu
03	İqtisadiyyat 2007-ci ildə <ul style="list-style-type: none">• Makroiqtisadiyyat• Bank sektorunun icmalı
04	Səhmdarlar və korporativ idarəetmə
05	"Unibank" - 2007
06	Məhsullar və xidmətlər
07	Beynəlxalq əməkdaşlıq
08	Risk-menecment
09	"Unileasing" və "Unicapital"
10	Filial şəbəkəsinin inkişafı
11	IT
12	HR
13	Auditor hesabatı

Etibarlılıq

Zaman – yalnız əsl incəsənət əsərlərini qoruyub saxlayan qüvvədir. Bazar – hazır olmayanları məhv edən və ən yaxşılardan etibarlılığını bir daha təsdiq etməklə onların inkişafına təkan verən qüvvədir. Biz, etibarlılığı və müştərilərimizin etimadını özümüzün ən vacib kapitalı hesab edirik.

Mirzə Qədim İrəvani "Rüstəm-Zalın portreti". Gürcüstan Respublikası. Tiflis. Gürcüstan Dövlət İncəsənət Muzeyi.

Müəllifi tanınmış Azərbaycan rəssamı Mirzə Qədim İrəvani (1825-1875) sayılır. Əsər vaxtilə azərbaycanlı Hüseynəli xanın İrəvan şəhərində XVIII yüzillikdə inşa etdirdiyi "Sərdar xan sarayı" adı ilə məşhur olan saray-kompleksinin daxilini bəzəmişdir.

XX əsrin birinci yarısında ermənilər tərəfindən saray dağıdıldıqdan sonra əsər Gürcüstana aparılmışdır. Rəssam 1850-ci ildə tikilidə aparılan bərpa zamanı oradakı tərtibat işlərinə cəlb edilmiş və bir sıra əsərlər işləmişdir. Onlardan biri də Firdovsinin "Şahnamə" əsərinin qəhrəmanı Rüstəm-Zalın şaquli kompozisiyalı portretidir. Əsərin təntənəli səciyyə daşması geyimdə və onun nikbin rəngli koloritində görünür.

MÜŞAHİDƏ ŞURASI SƏDRİNİN MƏKTUBU

Möhtərəm xanımlar və cənablar,

Azərbaycanın ÜDM-nin yüksək artım templəri ölkənin bank sektorunun sürətli inkişafında da öz əksini tapıb. Bank sektorunun göstəricilərinin və uyğun olaraq onun sərmayə qoyuluşu baxımından cəlbediciliyinin artması xarici maliyyə institutlarının Azərbaycanın maliyyə bazarına marağını artırır. Yerli banklar tərəfindən cəlb edilmiş xarici maliyyə resurslarının ümumi həcmi artırıb 1 mlrd. ABŞ dollarını keçmişdir.

Yaxın gələcəkdə bankların qarşısında duran başlıca vəzifələr kapitallaşmanın zəruri səviyyədə saxlanması, riskli aktivlərin artımının maliyyələşdirilməsinin və

xüsusiilə də cari borcların yenidən maliyyələşdirilməsinin balanslaşdırılmış yollarının axtarışı, habelə sürətli artımla bağlı risklərin idarə edilməsidir.

Unibank bu məsələlərin həllinə ciddi fikir verir. Bankımız aktivlərinin artım sürəti və cəlb edilən resursların diversifikasiyası üzrə planlarını korreksiya etmişdir. Risklərin idarə edilməsi həmişə bizim üçün diqqət mərkəzində olmuşdur. Unibank, demək olar ki, tam mənada fəaliyyət göstərən və İdarə Heyətinin üzvü səviyyəsində amerikalı bankir tərəfindən başçılıq edilən Risk-menecment departamenti yaratmış ilk yerli maliyyə institutudur. Risklərin idarə edilməsində xarici təcrübənin geniş istifadə edilməsi və ən

mütərəqqi dünya təcrübəsinin tətbiq olunması Bankın sonrakı sabit inkişafı üçün əsaslı baza yaradır.

Ölkənin bank sektorunun gələcəyi dünya maliyyə sistemində inteqrasiyadadır. Xarici sərmayələrin yerli iqtisadiyyata ötürücüsü rolunda çıxış etmək bizim üçün xüsusilə vacibdir. Buna görə də, beynəlxalq münasibətlərin inkişaf etdirilməsi bizim biznes-proseslərin prioritet istiqamətlərindən biridir. Bu gün Unibank, xarici tərəf-müqabilləri ilə zəngin və geniş qarşılıqlı əlaqələr saxlayır. Bu, istər Azərbaycana, istərsə də Unibank-a olan yüksək etimadın göstəricisidir.

MÜŞAHİDƏ ŞURASI

Eldar Qəribov
Müşahidə Şurasının Sədri

Emin Quliyev
Müşahidə Şurasının Üzvü,
Müşahidə Şurasının Sədr Müavini

İqor Yakovenko
Müşahidə Şurasının Üzvü

Cəmil Məlikov
Müşahidə Şurasının Üzvü

Qarşıya qoyulmuş vəzifələri müvəffəqiyyətlə yerinə yetirərək, Unibank özünün 2007-ci il üçün əsas strateji vəzifəsini həyata keçirmişdir – o, ölkənin ən iri özəl pərakəndə satış banklarından birinə çevrilmişdir. Bu strategiyanın savadlı və səmərəli icrası sayəsində, Bank hər il aktiv inkişaf nümayiş etdirir, infrastruktur bazasını genişləndirir, yeni idarəetmə metodlarını tətbiq edir və biznes-prosesləri sadələşdirir. Bütün bunlar Unibank-a ardıcıl olaraq bir neçə il ərzində ölkənin bank bazarında liderlik edən üçlükdə sabit və möhkəm mövqe tutmaq imkanı verir.

İlin yekunlarına görə, bizim aktivlər yarım milyard ABŞ dollarına yaxınlaşmışdır. Təkcə 2007-ci il ərzində Bank praktiki olaraq 3 dəfə böyümüşdür. Biz bundan sonra,

kapitalaşmanı lazımi səviyyədə saxlamaqla və risklərin idarə edilməsinin adekvat sistemini inkişaf etdirməklə bərabər, balanslaşdırılmış inkişafı davam etdirməyi planlaşdırırıq. Bankın prioritet vəzifələrindən biri də, kadrların peşəkar hazırlığının təkmilləşdirilməsi və təlimləndirilməsidir. Bununla əlaqədar Bankda Unitraining - xüsusi trening mərkəzi təsis edilmişdir.

Sonda qeyd etmək istəyirəm ki, ötən illər ərzində biz, həm korporativ, həm də pərakəndə müştərilərə yüksək keyfiyyətli maliyyə məhsulları və xidmətləri təqdim edən universal bank statusunu saxlamaq üçün kifayət qədər qüvvə sərf etmişik. Biz, Bankın sonrakı inkişafı, mövqələrinin möhkəmlənməsi və bazarda payının artması üçün zəmin yaratmışıq. Bu

gün bizim əldə etdiyimiz nəticələr, qarşımıza qoyduğumuz məqsədlərin öhdəsindən müvəffəqiyyətlə gəldiyimizi aydın şəkildə göstərir. Bütün bu nailiyyətlər çox sayda insanın operativ və birgə işi sayəsində mümkün olmuşdur. Səhmdarların adından bizim müştərilərimizə, tərəf-müqabillərimizə və işçilərimizə məsuldar əməkdaşlıq üçün minnətdarlığımızı bildirirəm.

Hörmətlə,
Eldar Qəribov

Georqiy Orlov
Müşahidə Şurasının Üzvü, AYİB

Andreas Zeisler
Müşahidə Şurasının Üzvü, DEG

Ernst Velteke
Müşahidə Şurasının Üzvü,
Müstəqil Direktor

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ
وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

مكتبة
المسجد
الجامع
البيروني
في
الطابق
الثاني
رقم
الكتاب
1234
رقم
الصفحة
567

انزل بغير ان فر ان بغير كان مشهو وا و من للبل فمتجد بن

و من للبل فمتجد بن
انزل بغير ان فر ان بغير كان مشهو وا و من للبل فمتجد بن

مكتبة
المسجد
الجامع
البيروني
في
الطابق
الثاني
رقم
الكتاب
1234
رقم
الصفحة
567

İmic

Əsl sənətkar başa düşür ki, incəsənətdə əhəmiyyətsiz heç nə yoxdur. Hər bir detal – qələm cizgisindən başlamış hazır əsər üçün çərçivənin seçilməsinə qədər – üslubun təkrarolunmazlığını yaradır. Təcrübəyə və yeniliklərin tətbiq edilməsinə əsaslanan keyfiyyətli xidmət və fərdi yanaşma, bizim imicimizin mühüm hissəsidir.

Xovlu “Namazlıq” xalçası. Təbriz qrupu. İtaliya. Roma. Şəxsi kolleksiya.

Forma-biçim etibarlı ilə asimmetrik olan bu xalça naxışlarının sərt həndəsi görünüşü ilə deyil, bilavasitə Təbriz xalçaçılıq məktəbinə xas olan zərif, axıcı və ecazkar ritmi ilə diqqət

çəkir. Bu prinsipə həm mehrabı təşkil edən yuxarı hissədə, həm də mərkəzi hissədə əməl olunmuşdur. Xalçanın enli kənarəsində və mərkəzi əhatələyən ensiz hissədə dini kəlamlar yerləşdirilib. Haşiyələrin namaz vaxtı ayaq altında qalan hissəsində isə naxışlardan istifadə olunmuşdur.

İDARƏ HEYƏTİ

1 Emin Rəsulzadə
İdarə Heyətinin Üzvü,
Maliyyə üzrə Direktor

2 Samir Balayev
Müşahidə Şurasının
Sədr Müşaviri

3 Kamil Seyidov
İdarə Heyətinin Üzvü,
Əməliyyatlar üzrə Direktor

4 Alla Abakumova
İdarə Heyətinin Üzvü,
Risk-menejment üzrə Direktor

5 Faiq Hüseynov
İdarə Heyətinin Sədri

6 Faiq Zeynalov
İdarə Heyətinin Üzvü,
Riteyl xidmətləri üzrə Direktor

7 Vaqif Qəribli
Korporativ xidmətlər üzrə Direktor

İDARƏ HEYƏTİ SƏDRİNİN MƏKTUBU

Möhtərəm xanımlar və cənablar,

2007-ci il bir çox cəhətdən "Unibank" üçün əlamətdar il olmuşdur. Biz bu ili aktivlərin və kredit portfelinin artımının rekord göstəriciləri ilə başa vurduq. Aktivlərimiz yarım milyard ABŞ dollarına yaxınlaşmışdır və Bank ölkə iqtisadiyyatının aparıcı kreditörünü siyahısında sabit lider mövqeyindədir.

Ötən il bizim tərəfimizdən kapitalizasiyanın artırılması kimi strateji baxımdan mühüm qərar qəbul edilmiş və həyata keçirilmişdir. Bankın nizamnamə kapitalı 2,27 dəfə artırılaraq 15 mln. AZN çatdırılmışdır. Bank gələcəkdə də kapitalın artırılması təcrübəsini davam etdirməyi planlaşdırır, bu ona öz kredit imkanlarını əhəmiyyətli dərəcədə genişləndirmək imkanı verəcəkdir.

Bankda yenilənmiş təşkilati strukturun tətbiq edilməsi üzrə iş fəal surətdə həyata keçirilir, artıq yeni istiqamətlər və struktur bölmələri – korporativ müştərilərə xidmət göstərilməsi, pərakəndə xidmətlər, risk-menejment və s. yaradılmışdır. 2007-ci ildə "Unibank"da Bankın orta müddətli strategiyasının və cari biznes-planlarının işlənilib hazırlanması üçün cavabdeh olan Strateji İnkişaf Departamenti yaradılmış, BSC (Balanced Scorecards) sistemi işlənilib hazırlanmışdır. Risk-menejmentin ayrıca bölməyə ayrılması ilə əlaqədar, "Unibank"ın İdarə Heyətinin tərkibində Risk-menejment üzrə Direktor vəzifəsi yaradılmışdır.

Bankın fəal surətdə inkişaf edən biznesi geniş infrastruktur bazasının mövcudluğunu tələb edir. Məhz bu səbəbdən filial şəbəkəsinin inkişafı 2007-ci ildə "Unibank"ın fəaliyyətinin ən mühüm istiqamətlərindən biri olmuşdur. İl ərzində Bank rekord sayda yeni filial açmışdır. Bakıda 5 filial öz fəaliyyətinə başlamış, daha 5-i isə lisenziya almışdır.

2007-ci ildə Bank özünün ilk beynəlxalq reytingini almış və nüfuzlu "Euromoney" beynəlxalq nəşrinin rəyinə görə ikinci dəfə "Azərbaycanın ən yaxşı bankı" olmuşdur.

Ötən il "Unibank" beynəlxalq sərmayələrin cəlb edilməsi üzrə planları tam yerinə yetirmişdir. Beləliklə, Bank ölkəmizin özəl bankları arasında BMI-dan cəlb edilmiş vəsaitin həcminə görə lider mövqeyini qoruyub saxlamışdır. 2007-ci ildə "Unibank" Azərbaycan üçün unikal olan qərarı həyata keçirmişdir – bank tərəfindən AYİB-dən üçüncü sindikatlaşdırılmış kreditin - A/B Loan-III alınması barədə kredit müqaviləsi imzalanmış və müvəffəqiyyətlə həyata keçirilmişdir.

Əvvəllər olduğu kimi ötən il də əməkdaşlarımızın peşə hazırlığının təkmilləşdirilməsinə böyük diqqət verilmişdir. 2008-ci ildə həyata keçirilməsinə başlanılan "Unitraining" layihəsinin bünövrəsi məhz keçən il qoyulmuşdur. Bu layihə daxilində Bank tərəfindən kadrların peşə hazırlığı

üçün cavabdeh olan və əməkdaşların təlimləndirilməsinə sistemli yanaşmanı təmin edən Korporativ Təlim Mərkəzi təsis edilmişdir. Bu gün "Unibank" öz qarşısında böyük vəzifələr qoyur. Və bu vəzifələrin həyata keçirilməsi bankın inkişafında əhəmiyyətli sıçrayış yaratmağa imkan verəcəkdir.

Yaxın illərdə bizim əsas səylərimiz pərakəndə biznesin inkişafına, müştərilərin sayının artırılmasına, infrastrukturun və filial şəbəkəsinin inkişafına yönələcəkdir. Bununla bərabər biz, xarici maliyyə resurslarının cəlb edilməsi üçün Bankın dünya maliyyə bazarlarına çıxışının genişləndirilməsi üzərində işi davam etdirəcəyik.

Fürsətdən istifadə edərək bir daha müştərilərimizə, tərəf-müqabillərimizə, bankın səhmdarlarına və əməkdaşlarına yüksək səviyyəli iş üçün minnətdarlığımızı bildirir və ümid edirik ki, bundan sonra da onlar dəstəyini bizdən əsirgəməyəcək və bizimlə əməkdaşlıq edəcəklər.

**Ən xoş arzularla,
Faiq Hüseynov**

Rifah

İncəsənət əsərləri, yaranan kimi dərhal zənginliyin əlamətinə çevrilirlər. Biz, Bankın gəlirini müştərilərimizin, tərəf-müqabillərimizin və səhmdarlarımızın rifahına çevirmək üçün çalışırıq.

Qızıl cam. İran İslam Respublikası. Tehran. Arxeoloji Muzey.

1956-1957-ci illərdə İran-Amerika arxeoloqlarının Cənubi Azərbaycanda birgə apardıqları qazıntılar zamanı üzə çıxarılmışdır. Elə o vaxtdan da İran muzeyində saxlanılır. Həsənli təpəsindən (Urmiya gölü yaxınlığında) tapılmış bu dəyərli dekorativ-tətbiqi sənət nümunəsinin alimlər eramızdan əvvəl XI-X

əsrə hazırlandığını söyləyirlər. Qızıldan hazırlanmış güldan formalı bu camı, Azərbaycan ərazisində mövcud olan atəşpərəstliyin (günəşə sitayiş edənlərin) incəsənətin inkişafına göstərdiyi təsirin bir nümunəsi hesab etmək olar. Hündürlüyü 30 sm çatan, özündə zərgərlik və metalışləmə sənətkarlığını birləşdirən qızıl camın üzəri təsvirlə bəzədilmişdir.

İQTİSADİYYAT 2007-Cİ İLDƏ

MAKROİQTİSADİYYAT

2007-ci il artıq üçüncü ildir ki, Azərbaycan Ümumi Daxili Məhsulun (ÜDM) artım tempinə görə (25%) dünyada birinci yeri tutur. 2007-ci ilin dekabr ayının 31-i üçün ölkənin ÜDM-i 25228,1 mln. AZN təşkil etdi. Bu zaman adambaşına düşən ÜDM 2980,9 AZN təşkil etdi.

ÜDM-də neft-qaz istehsalının dominant rolu 2007-ci ildə də qorunub saxlanılmışdır. Neft hasilatının həcmi 29,4% artaraq 41,658 mln. tona, qaz hasilatı isə 81,6% artımla 11 041,1 mln. kub metrə çatmışdır.

Beləliklə, 2007-ci ildə neft strategiyasının həyata keçirilməsi nəticəsində neft və qaz hasilatının rekord göstəriciləri əldə olunmuşdur. Bununla yanaşı, digər sahələrdə də

sabit inkişaf müşahidə olunmuşdur. Aqrar sektorda istehsalın həcmi 4% artmışdır (2006-cı ildə artım 0,9% təşkil edirdi).

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, yanvar-dekabr ayları ərzində daxili mənbələrdən iqtisadiyyata 4038,7 mln. AZN (4751,4 mln. ABŞ dolları) sərmayə qoyulmuş, 2006-cı il ilə müqayisədə göstəricilər, 50,7% yüksəlmişdir. Daxili sərmayələrin vəsait qoyuluşunun ümumi həcmdə xüsusi çəkisi 59,6% təşkil edir. Xarici sərmayələrin ümumi kapital qoyuluşunda payı 40,4% təşkil etmişdir.

Ötən il ərzində xarici ölkələr və beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən Azərbaycanın iqtisadiyyatına yatırılmış sərmayənin 94,9%-i (2597,4 mln. AZN) Böyük Britaniya, ABŞ, Yaponiya, Norveç, Türkiyə, Çexiya və İrlandan

olan sərmayəçilərin payına düşür. BMI-dən ən böyük həcmdə sərmayə qoyuluşu xüsusi çəkisi 1,2% olmaqla, üç dəfəlik artımla, 33,447 mln. AZN həcmində Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı (AYİB) tərəfindən həyata keçirilmişdir. Eyni xüsusi çəki ilə Dünya Bankı ötən ildə Azərbaycanda layihələrin həyata keçirilməsinə 50,5% artımla, 31,975 mln. AZN, Asiya İnkişaf Bankı – 18,372 mln. AZN (0,7%), İslam İnkişaf Bankı – 13,3 mln. AZN (0,5%), 7,3 dəfəlik artımla, Küveyt İqtisadi İnkişaf Fondu – 3,054 mln. AZN (0,1%), 17,8 dəfəlik artımla sərmayə yönəltmişdir.

Kapital qoyuluşunun ümumi həcmində ən yüksək xüsusi çəki Böyük Britaniyadan olan sərmayələrin payına düşür, onun həcmi 42,4% (1 161,577 mln. AZN) təşkil edir.

	Əlavə dəyər (mln. AZN)	Xüsusi çəkisi, %	Real artım, %
ÜDM, cəmi	25 228,1	100,0	125,0
Əmtəə istehsalı	18 293,0	72,5	129,9
o cümlədən:			
- sənaye	14 926,1	59,2	135,0
- kənd təsərrüfatı	1564,5	6,2	104,0
- tikinti	1802,4	7,1	116,0
Xidmətlər istehsalı	5094,6	20,2	112,5
o cümlədən:			
- nəqliyyat	1054,8	4,2	113,6
- rabitə	470,6	1,9	132,0
- ticarət və təmir	1325,6	5,2	115,3
- otellər və restoranlar	159,0	0,6	135,7
- sosial və digər xidmətlər	2084,6	8,3	105,4
Məhsula və idxala xalis vergilər	1840,5	7,3	111,2
Deflyator	107,7		

ABŞ-ın sərmayələri 24,8% artaraq, 653,726 mln. AZN (23,9% xüsusi çəki ilə); Yaponiya sərmayələri – 342,111 mln. AZN (12,5%), 13,4% artımla; Norveç sərmayələri – 213, 573 mln. AZN (7,8%), 1,8% artımla; Türkiyə sərmayələri – 168,587 mln. AZN (6,2%); İran sərmayələri – 3 dəfə artımla 35,625 mln. AZN (1,3%) təşkil etmişdir.

Ötən ildə sərmayə yatırımının başlıca mənbələri müəssisələrin və təşkilatların vəsaitləri (4174,6 mln. AZN, 3,8% artımla), Bank kreditləri (249 mln. AZN, 34,9% azalmaqla), əhalinin vəsaitləri (223,6 mln. AZN, 0,8% azalmaqla), büdcə vəsaiti (1718,2 mln. AZN, 2 dəfə artmaqla), büdcədənkənar fondların vəsaitləri (390,9 mln. AZN, 53,9% artımla) və digər vəsaitlər (18,5 mln. AZN, 4,3% azalmaqla) olmuşdur.

2007-ci ildə Respublikanın dünyanın 138 ölkəsi ilə xarici ticarət dövriyyəsi 11766,9 mln. ABŞ dolları təşkil etmişdir. İxracın həcmi 6058,3 mln. ABŞ dolları təşkil etmişdir. İdxalın həcmi 8,39% artmış və 5708,6 mln. ABŞ dolları təşkil etmişdir. Bu zaman Azərbaycan 2454 adda əmtəə ixrac etmiş və 6755 adda müxtəlif əmtəə idxal etmişdir. Nəzərdən keçirilən dövr ərzində ixrac göstəricisi idxal göstəricisini üstələmişdir, bu isə xarici ticarət dövriyyəsində 349,7 mln. ABŞ dolları ölçüsündə müsbət saldonun yaranmasına gətirib çıxarmışdır.

2007-ci ildə ixracatın ən böyük həcmi, son beş ayda daim irəlidə olan İtaliyanı ötüb keçmiş Türkiyənin payına düşmüşdür. Belə ki, nəzərdən keçirilən dövr ərzində Azərbaycandan Türkiyəyə 1056,3 mln. ABŞ dolları məbləğində əmtəə ixrac edilmişdir ki, bu da ixracatın ümumi həcmindən 17,44% təşkil edir. Sonrakı liderlik mövqelərini İtaliya (940,9 mln. ABŞ dolları) və Rusiya (527,05 mln. ABŞ dolları) tutur.

2007-ci ildə idxalın həcminə görə ölkələr arasında ilk üçlüyə aşağıdakı kimidir: birinci yer, ənənəvi olaraq, Rusiyaya məxsusdur (1001,9 mln. ABŞ dolları). Türkiyə 624,5 mln. ABŞ

2007-ci ilin yanvar-dekabr ayları üçün sərmayə göstəriciləri:

	Həcmi, mln. AZN (AZN)	Xüsusi çəkisi, %
Sərmayə qoyuluşu, cəmi	6774,8	100,0
Xarici sərmayə qoyuluşu	2736,1	40,4
Daxili sərmayə qoyuluşu	4038,7	59,6

dollarla ikinci yeri tutur. Almaniya isə (470,8 mln. ABŞ dolları) dekabr ayında Ukraynanı (465,5 mln. ABŞ dolları) qabaqlayaraq Azərbaycana idxal edən ölkələr arasında üçüncü yerdə möhkəmlənmişdir.

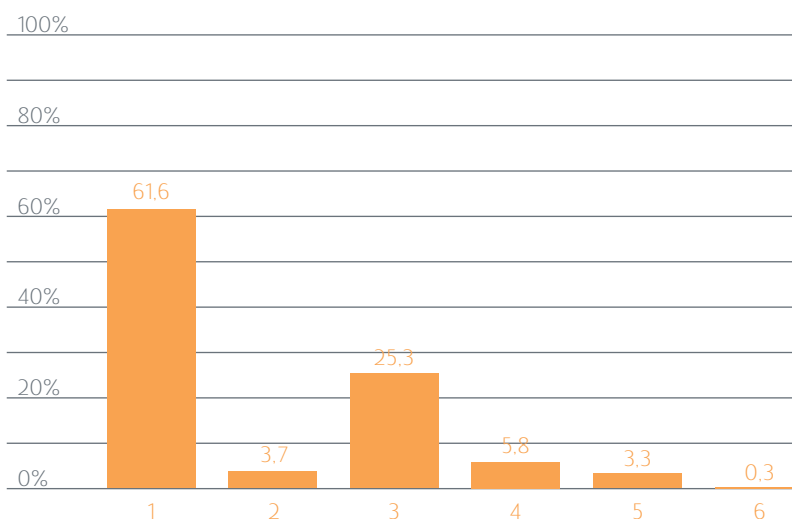
2007-ci ildə Azərbaycanın əhalisinin nominal gəliri 14305,6 mln. AZN təşkil etmişdir, bu 2006-cı il üçün olan göstəricidən 40,3% artıqdır. Elə həmin dövr ərzində adambaşına düşən nominal gəlir 1690,3 AZN (1969,8 ABŞ dolları) təşkil etmişdir ki, bu da 2006-cı ilin göstəricisindən 38,6% yuxarıdır. 2007-ci ildə hər bir Azərbaycan vətəndaşına ayda orta hesabla 140,9 AZN (və ya 164,2 ABŞ dolları) düşüb, bu isə 2006-cı ilə müqayisədə 39,3 AZN artıqdır.

BANK SEKTORU

Son illər ərzində Azərbaycanın bank sektorunda sabit olaraq keyfiyyət dəyişiklikləri müşahidə olunmaqdadır: xarici maliyyə institutlarının yerli bazara marağı yüksəlir, xarici sərmayə mənimsəmələrinin həcmi artır, beynəlxalq maliyyə institutları özlərinin yerli bazarda iştirakını daha fəal surətdə artırır. Bu tendensiyaların fonunda, maliyyə analitiklərinin əksəriyyəti Azərbaycanın bank sektorunun inkişafına çox nikbin proqnozlar verirlər.

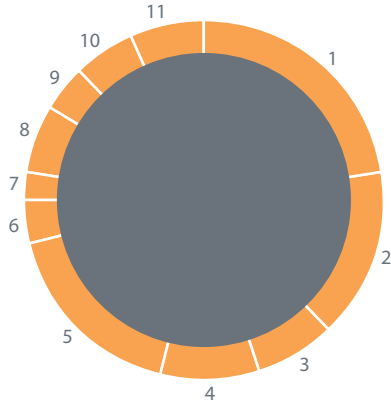
2007-ci ilin dekabr ayının 31-i tarixinə 142 kredit təşkilatı maliyyə fəaliyyətinin həyata keçirilməsi üçün Milli Bankın lisenziyasına malik idilər. Bunlardan 96-sı qeyri-bank

2007-ci il üçün əsas kapitala sərmayə yatırımının maliyyələşdirilmə mənbələrinə görə strukturu:

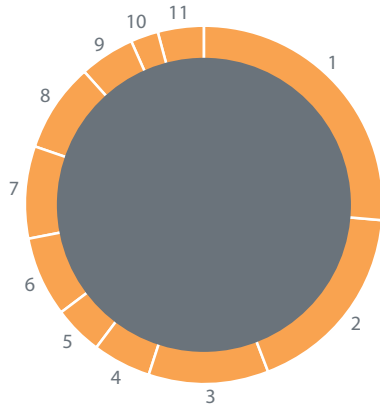
1 - Müəssisə və təşkilatların vəsaitləri 2 - Bank kreditləri
3 - Büdcə vəsaiti 4 - Büdcədənkənar vəsaitlər
5 - Əhalinin şəxsi vəsaitləri 6 - Digər vəsaitlər

İQTİSADİYYAT 2007-Cİ İLDƏ

2007-ci ildə ixrac əməliyyatlarının ölkələr üzrə strukturu:

1 - Digər ölkələr	22,51%
2 - İtaliya	15,53%
3 - İran	7,18%
4 - Rusiya	8,70%
5 - Türkiyə	17,44%
6 - ABŞ	3,77%
7 - Hindistan	2,39%
8 - İsrail	6,10%
9 - Fransa	4,27%
10 - Gürcüstan	5,67%
11 - İndoneziya	6,44%

2007-ci ildə idxal əməliyyatlarının ölkələr üzrə strukturu:

1 - Digər ölkələr	26,62%
2 - İtaliya	17,55%
3 - İran	10,94%
4 - Rusiya	5,17%
5 - Türkiyə	4,70%
6 - ABŞ	7,20%
7 - Hindistan	8,25%
8 - İsrail	8,15%
9 - Fransa	4,88%
10 - Gürcüstan	2,65%
11 - İndoneziya	3,89%

kredit təşkilatı (il ərzində 15 lisenziya verilmiş, 20-si isə geri alınmışdır), 46-sı isə bankdır. İlin sonu üçün ölkədə xarici kapitalın iştirakı ilə 21 bank fəaliyyət göstərirdi. Onlardan 6-da xarici kapitalın xüsusi çəkisi 50%-lə 100% arasında olan həcmdə, 13 bankda isə – 50%-ə qədər həcmdə formalaşmışdı. Onlardan daha ikisi xarici bankların Azərbaycan filialları idilər.

Bankların fəaliyyət göstərən filiallarının sayı il ərzində 65 filial artaraq 485-ə çatmışdır. Onlardan 125-i dövlət banklarının, 360-ı isə kommersiya banklarının filiallarıdır. Yerlərdə filiallara malik olan bankların sayı 41-ə çatmışdır. Bundan əlavə 94 bölmə mövcuddur. Bankların xaricdə fəaliyyət göstərən strukturlarının sayı beşdir, onlardan ikisi nümayəndəlik, ikisi törəmə bank, biri isə filialdır. Azərbaycanda həmçinin xarici bankların üç nümayəndəliyi fəaliyyət göstərir.

2007-ci ildə bank sisteminin kapitallaşdırılması göstəricisi yüksəlmişdir. 2008-ci ilin yanvar ayının 1-nə olan vəziyyət üçün, ölkədə fəaliyyət göstərən bütün bankların kapitalının məcmu həcmi 7,3% artaraq, 1098,1 mln. AZN-ə çatmışdır.

Dekabr ayında Azərbaycan bankları iqtisadiyyatın kreditləşdirilməsini 7,9% artırımlar. Azərbaycan Milli

Bankının ilkin məlumatına görə, 2008-ci ilin yanvar ayının 1-i üçün banklar tərəfindən 2007-ci ilin yanvar ayının 1-nə verilən 2362,7 mln. AZN-lik (o cümlədən, milli valyutada - 1170,5 mln. AZN-lik və SKV-də 1192,2 mln. AZN-lik) kreditlərə qarşı, 4664,6 mln. AZN-lik (o cümlədən, milli valyutada 2502,2 mln. AZN-lik və SKV-da 2162,4 mln. AZN-lik) kreditlər verilmişdir.

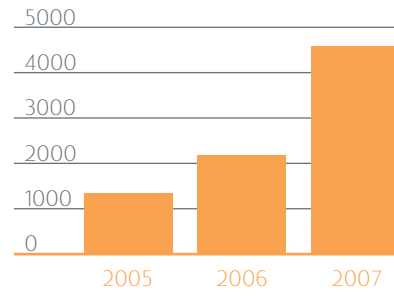
Qısamüddətli kreditlər, 2007-ci ilin yanvar ayının 1-nə olan 1142 mln. AZN-ə (53,3 mln. AZN-lik vaxtı ötmüş ssudalar da daxil olmaqla) qarşı 1639,2 mln. AZN (68,4 mln. AZN-lik vaxtı ötmüş ssudalar da daxil olmaqla) təşkil etmişdir. Uzunmüddətli kreditləşdirilmə, 2007-ci ilin yanvar ayının 1-nə olan 1220,7 mln. AZN-ə (24,4 mln. AZN) qarşı 3025,4 mln. AZN (30,6 mln. AZN) təşkil etmişdir.

2008-ci ilin yanvar ayının 1-i üçün, iqtisadiyyatın milli valyutada banklar tərəfindən kreditləşdirilməsi üzrə orta faiz dərəcəsi 2007-ci ilin yanvar ayının 1-nə olan 16,5%-ə qarşı 16,97% təşkil etmişdir. SKV-də bank kreditləşdirilməsi üzrə orta faiz dərəcəsi, 2007-ci ilin yanvar ayının 1-nə olan 17,17%-ə qarşı 16,26% təşkil etmişdir.

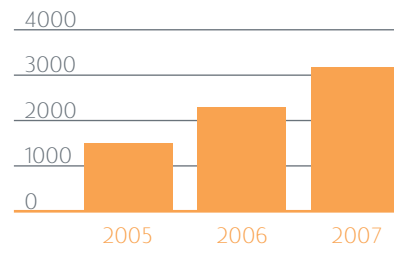
2007-ci il ərzində Azərbaycan banklarının depozit bazası 49,8% artmışdır. Azərbaycan Milli Bankının ilkin məlumatına görə, yanvar ayının 1-i üçün hüquqi və fiziki şəxslərin bank əmanətlərinin məcmu həcmi, 2007-ci ilin yanvar ayının 1-nə olan 2129,2 mln. AZN-ə qarşı 3190,3 mln. AZN təşkil etmişdir. Bu həcm 1691,5 mln. AZN-i milli valyutada, yerdə qalanı isə xarici valyutada olan vəsaitin payına düşmüşdür.

İl ərzində fərdi müştərilərin depozitlərinin artımı, korporativ müştərilərin depozitinin 31,5% artımı ilə 79,2% təşkil etmişdir. 2008-ci ilin yanvar ayının 1-i üçün ölkənin banklarında fiziki şəxslərin əmanətlərinin həcmi, 2007-ci ilin yanvar ayının 1-nə olan 819,5 mln. AZN-dən 1468,4 mln. AZN-ə qədər artmışdır. 2008-ci ilin yanvar ayının 1-i üçün hüquqi şəxslərin depozitlərinin həcmi, 2008-ci ilin yanvar ayının 1-nə olan 1 309,7 mln. AZN-ə qarşı, 1721,9 mln. AZN təşkil etmişdir.

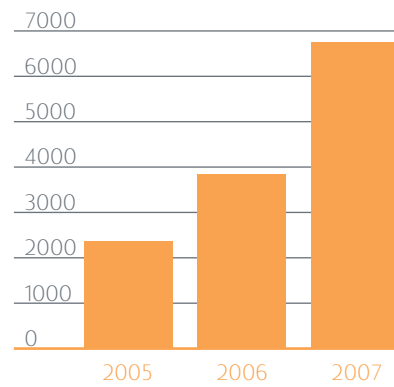
2005, 2006, 2007-ci illər üçün kreditlər üzrə qrafik (mln. AZN)

2005, 2006, 2007-ci illər üçün əmanətlər üzrə qrafik (mln. AZN)

2005, 2006, 2007-ci illər üçün aktivlər üzrə qrafik (mln. AZN)

Peşəkarlıq

Çalarların bütün zənginliyini əks etdirən parlaq boyaları əldə etmək üçün sənətkar onların hər bir tərkib hissəsini diqqətlə öyrənir. Maliyyənin təbiətini öyrənməklə, biz sadəcə bazar ilə birgə addımlamırıq, həmçinin öz strategiyamızı planlaşdırmaqla ona təsir göstəririk.

Ağa Mirək. "Firdovsinin saray şairləri ilə görüşü". ABŞ. Nyu-York. Metropoliten Muzeyi.

Miniatür, Firdovsinin 1522-ci ildə üzü köçürülmüş "Şahnamə" əsərinə çəkmişdir. Onu XVI əsrin otuzuncu illərində Təbriz miniatür məktəbinin tanınmış nümayəndəsi Ağa Mirək işləmişdir. Təbriz miniatür məktəbinə xas olan parlaq boyalarla əsərdə

görməli söz ustası Firdovsi və onu inamsızlıqla qarşılayan və dinləyən saray şairləri təsvir olunmuşdur. Bu görüşdən əvvəl çağırılmamış qonağı namaz vaxtı müşahidə edən saray şairləri, onun Sultan Mahmudun sarayındakı məclisə qatılması üçün şerlə imtahana çəkirlər. Sonda, Firdovsi onlara elə bir təsirli poetik cavab verir ki, onlar onu öz sıralarına qəbul etməyə məcbur olurlar.

SƏHMDARLAR VƏ KORPORATİV İDARƏETMƏ

2007-ci ildə Bankın səhmdarları xarici banklardan ümumi məbləği 100 mln. ABŞ dollarından artıq olan resursların cəlb edilməsi üzrə bir sıra iri sövdələşmələrin bağlanılmasını, o cümlədən 2006-cı ilin yekunları üzrə Bankın İdarə Heyətinin Hesabatını və Auditor Hesabatının nəticələrini nəzərdən keçirərək təsdiq etdilər.

Ötən ilin ortalarında səhmdarlar həmçinin Bankın nizamnamə kapitalının artırılması haqqında qərar qəbul etdilər. Beləliklə, 2007-ci ildə "Unibank" KB özünün nizamnamə kapitalını 2,27 dəfə, 6,6 mln. AZN-dən 15 mln. AZN-ə qədər artırdı.

Kapitalın artımı əlavə emissiyanın səhmlərinin satışı, habelə Bankın səhmlərinin nominal və qiymətləndirilmə qiymətləri arasında

fərq nəticəsində ödənilən mükafatların hesabına həyata keçirildi.

Səhmlərin qiymətləndirilmə qiyməti nominal qiymətin 238%-ni təşkil etdi. Beləliklə, nominal dəyəri 2 AZN olan qiymətli kağızlar 4,76 AZN qiymətinə satıldılar.

Kapitalın artımı "Unibank"a maliyyə imkanlarını genişləndirmək və bütövlükdə kredit portfelinin, o cümlədən bir borcalan üçün kreditin maksimal ölçüsünün artırılmasına imkan yaratdı.

Ötən il Bankda həmçinin yeni təşkilati strukturun tətbiqi üzrə tədbirlər davam etdirilmişdir. Bankda daha çox müştərilərə yönəldilmiş yeni istiqamətlər və struktur bölmələri – korporativ müştərilərə xidmət

üzrə, pərakəndə xidmətlər üzrə, risk-menecment üzrə və s. – yaradıldı. Risk-menecmentin xüsusi bölməyə ayrılması ilə əlaqədar "Unibank"ın İdarə Heyətinin tərkibində risk-menecment üzrə Direktor vəzifəsi yaradıldı. Bundan əlavə, pərakəndə istiqamətin səmərəliliyinin yüksəldilməsi çərçivəsində 2007-ci ildə Bank həm də pərakəndə satışın inkişafı üzrə müstəqil eksperti işə götürmüş və onun tövsiyələri fəal surətdə tətbiq edilmişdir.

Biznes-proseslərin səmərəliliyinin yüksəldilməsi və kredit sifarişlərinin qiymətləndirilməsi zamanı vaxt itkisinin azaldılması üçün "Unibank" STRATEGY MANAGER skoring sisteminin işə salınmasını həyata keçirdi. "Unibank"da tətbiq edilən skoring sistemi özündə analitik proqnozlaşdırılmanı, qərarların qəbul edilməsi və Bankın strategiyasının

Səhmlərin emissiyası nəticəsində "Unibank" KB-nin səhmdarlarının tərkibi dəyişmədi və 2007-ci ilin yekunlarına görə, aşağıdakı kimidir:

"Unibank"ın səhmdarları

Azərbaycan Respublikasının rezidentləri	Fiziki şəxslər	76,43%
	Hüquqi şəxslər	0,09%
Beynəlxalq Maliyyə İnstitutları	Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı	15,15%
	DEG Alman Sərmayə Korporasiyası	8,33%

optimallaşdırılması mexanizmlərini birləşdirir. Bu, məlumatları səmərəli şəkildə sistemləşdirməyə və borcalanlarla qarşılıqlı əlaqə prosesinə operativ qaydada təsir göstərməyə imkan verir.

Bankın strateji məqsədlərindən biri dünya korporasiyalarının uğurlu təcrübəsinin tətbiq edilməsi və onun yerli bazarın gerçəkliklərinə uyğunlaşdırılmasıdır. Bu tədbirlər mühafizəkar idarəetmə metodlarından strategiya yönümlü menecmentə birdəfəlik keçidə yardım etmək məqsədi güdür. Bu məqsədlərin həyata keçirilməsi üçün 2007-ci ildə Bankda, ortamüddətli strategiyanın və cari biznes-planların işlənilib hazırlanmasına cavabdeh olan Strateji İnkişaf Departamenti yaradılmışdır. 2007-ci ilin yekunlarına və biznesin

inkişafı üzrə planlara əsaslanaraq, 2007-ci ilin sonunda bu departamentin əməkdaşları tərəfindən BSC (Balanced Scorecards) sistemi işlənilib hazırlanmışdır.

Gələcəkdə "Unibank", kapitallaşmasını lazımi səviyyədə saxlamaq və risklərin idarə edilməsinin adekvat sistemini inkişaf etdirməklə tarazlaşdırılmış inkişafı davam etdirməyi planlaşdırır. Yaxın illərdə menecmentin başlıca səyləri pərakəndə biznesin inkişafına, müştərilərin sayının artmasına, infrastrukturun və filial şəbəkəsinin inkişafına yönələcəkdir. Bununla paralel olaraq, Bank xarici maliyyə vəsaitlərinin cəlb edilməsi üçün dünya maliyyə bazarlarına çıxışın genişləndirilməsi üzrə fəaliyyətini davam etdirəcəkdir.

Bankın kapitallaşmasının artırılması üçün, səhmdarlar artıq 2008-ci ildə kapitala 15-20 mln. AZN-dən az olmayan sərmayə yatırmağı və 2010-cu ilə qədər bütün planlaşdırılan mənfəəti kapitala yenidən sərmayə şəklində qoymağı planlaşdırırlar.

Bundan əlavə, Bank xarici maliyyə təşkilatlarından alınan subsidiya olunmuş kreditlərin hesabına nizamnamə kapitalının səviyyəsini yüksəltməyi planlaşdırır. Bankın menecmenti həmçinin Bank səhmlərinin 25-30%-nin IPO-ya (Initial Public Offering – fond birjasında səhmlərin ilkin kütləvi yerləşdirilməsinə) çıxışı haqqında məsələni nəzərdən keçirir.

Bankın ən iri səhmdarları:

Ümumi portfeldəki səhmlərdə ən çox payı olan səhmdarlar

Fiziki şəxslər	Eldar Qəribov	50,6%
	İqor Yakovenko	17,5%
	Emin Quliyev	7,5%
Beynəlxalq Maliyyə İnstitutları	Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı	15,15%
	DEG Alman Sərmayə Korporasiyası	8,33%

Qarşılıqlı fəaliyyət

Naxışın gözəlliyi, çox sayda bir-birinə bağlanan incə saplardan toxunur. Onlar, ümumi ideya ətrafında birləşərək təkrar olunmaz və çoxcəhətli simvol yaradırlar. Bankın müxtəlif istiqamətlərinin qarşılıqlı fəaliyyəti sayəsində bizim nailiyyətlərimiz, sadəcə səylərin birləşməsi deyil, həmçinin keyfiyyətcə yeni səviyyəyə çıxış deməkdir.

“Şeyx Səfi” xalısı. Böyük Britaniya. London. Viktoriya və Albert Muzeyi.

Bu xalı 1539-cu ildə (bu xalının üzərində qeyd olunub) Təbrizdə Şah Təhmasibin sifarişi ilə Ərdəbil məscidi üçün toxunub. Onu 1893-cü ildə ingilislər alıb İngiltərəyə gətirmişlər. Eni 5.34 metr, uzunluğu 10.5 metr (ümumi sahəsi 56.12 kvadrat metr) olan bu xalı dünya muzeylərində saxlanılan nadir dekorativ-tətbiqi sənət nümunələrindəndir. Texnoloji xüsusiyyətlərinə görə xovlu olan xaladakı ilmələrin sayı 30 732 312-yə çatır.

Bəzəkləri müxtəlif gül-çiçək rəsmlərindən ibarət olan bu xalı öz rəngarəngliyi və naxış örtüyünün ritmik vəhdəti ilə adanı valeh edir. Xalının ən gözəl hissəsini onun mərkəzində yerləşən çoxgüşəli mozaikaya bənzər qönçə (medalyon) təşkil edir. Qönçəyə hər tərəfdən yaşıl, qırmızı, sarı rəngli 16 kiçik qübbə bənd edilib. Xalıda rənglər ardıcıl olaraq rəngşünaslıq elminin tələbləri əsasında elə düzgün yerləşdirilmişdir ki, böyük qönçə günəşi, ətrafındakı kiçik qübbələr isə şüaları xatırladır.

UNIBANK – 2007

2007-ci il "Unibank"ın inkişafında ən uğurlu illərdən biri oldu. Ötən il "Unibank" bir neçə yeni məhsul təqdim etdi. MasterCard beynəlxalq ödəniş sisteminin plastik kartlarının emissiyasına başladı, Visa International beynəlxalq ödəniş sisteminin ekvayeri kimi sertifikatlaşdırılmadan keçdi, müxtəlif beynəlxalq maliyyə institutlarından (BMI) unikal kredit xətlərinin alıcısı oldu.

2007-ci ildə "Unibank" özünün ilk beynəlxalq reytingini aldı. Moody's Investor Service reyting agentliyi Banka uzunmüddətli və qısamüddətli, manat və xarici valyutada olan depozitlər üzrə "müsbət" proqnozla B2 reytingini və "Bankın maliyyə gücü" göstəricisi - BFSR üzrə E+ reytingini verdi.

"Müsbət" B2 Banka ölkədə inkişaf etməkdə olan pərakəndə biznes və "Unibank" KB-nin yaxşı maliyyə vəziyyətini nəzərə alınaraq verilmişdir. E+ reytingi Bankın sabitliyini əks edir.

Reytingin təqdim edilmə vaxtı "Müsbət" B2 Azərbaycanın özəl banklarının layiq görüldüyü ən yüksək mövqelərdən biri idi.

Moody's həmçinin "Unibank" KB-nin aktivlərinin yaxşı keyfiyyətini və adekvat kapitalaşdırılmanı nəzərə almışdır. Beynəlxalq maliyyə bazarlarına çıxışın olması, idarəetmə sistemi, menecmentin səriştəliliyi, bazarda vəziyyətə adekvat reaksiya və xarici səhmdarlar Moody's tərəfindən reytingin təqdim edilməsini dəstəkləyən amillər kimi qiymətləndirilmişdir. Reyting agentliyi həm də Bankın KOS-a və pərakəndə müştərilərə yönümünü alqışlamışdır.

2007-ci ildə "Unibank" ölkənin sindikatlaşdırılmış kredit (VTB-EUROPE-dan, 30 mln. ABŞ dolları həcmində) almış birinci özəl Bankı, habelə A/B Loan sxemi üzrə AYİB-dən kreditin (A/B-Loan-III - 35 mln. ABŞ dolları) alıcısı olan yeganə özəl Bank oldu.

2007-ci ildə "Unibank" nüfuzlu beynəlxalq "Euromoney" jurnalının rəyinə görə "Azərbaycanda ən yaxşı Bank" adlandırıldı. "Unibank" ölkədə bu cür yüksək mükafata iki dəfə layiq görülmüş yeganə özəl bankdır. İlk dəfə 2005-ci ildə "Euromoney" "Unibank"ı "Azərbaycanda ən yaxşı Bank" adlandırmışdı. "Euromoney"-nin illik nüfuzlu mükafatı dünyanın 70 ölkəsində aparıcı banklara təqdim edilir. Seçimin başlıca meyarları Bankın ölkə bazarında yeri, təqdim edilən xidmətlərin spektri və keyfiyyəti, korporativ idarəetmənin qabaqcıl metodları, mənfəətlilik kimi əsas maliyyə göstəriciləri üzrə ən yaxşı nəticələrdir.

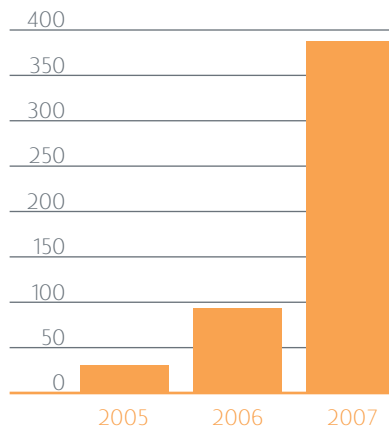
2007-ci il maliyyə planında da uğurlu oldu. 2006-cı illə müqayisədə, 2007-ci ildə aparıcı göstəricilər üzrə 2,5-3 dəfəlik sabit artım müşahidə olunmuşdur.

Bankın aktivləri, 2007-ci il ərzində 2,8 dəfə artaraq, 386,74 mln. AZN təşkil etmişdir. Aktivlərin strukturunda Bankın kredit portfeli 2007-ci il ərzində 3,1 dəfə artaraq, 272,478 mln. AZN təşkil etmişdir.

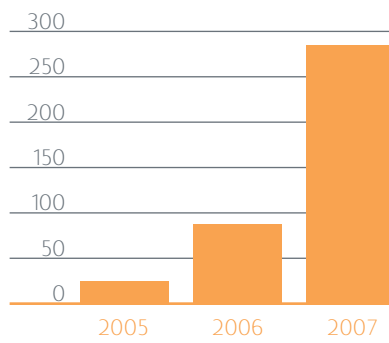
2007-ci ilin yekunlarına görə, Bank tərəfindən cəlb edilmiş depozitlərin ümumi həcmi 123,865 mln. AZN təşkil etmişdir. Bu zaman bu göstəricinin 2007-ci il ərzində artımı 1,5 dəfə təşkil etmişdir.

"Unibank"ın balans mənfəəti 2006-cı illə müqayisədə 1,4 dəfə artımla 5,24 mln. manat təşkil etmişdir.

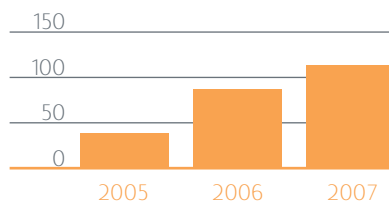
Aktivlər (mln. AZN)

Kreditlər (mln. AZN)

Depozitlər (mln. AZN)

Çeviklik

Dünya daim dəyişir və yenilənir. Bu, incəsənətdə yeni istiqamət və cərəyanların yaranmasında öz əksini tapır.

Müvəffəqiyyətli bank – müştərilərinin daim dəyişən ehtiyac və tələbatlarına uyğunlaşa bilən bankdır. Buna görə biz, daim yeni məhsullar və xidmətlər təqdim edirik.

Sultan Məhəmməd.
“Keyumərs əyanları ilə”. İsveçrə.
Bern. Şəxsi kolleksiya.

Bu unikal miniatürü 1537-ci ildə Təbriz miniatür məktəbinin görkəmli nümayəndəsi Sultan Məhəmməd Firdovsinin “Şahnamə” əsərinə işləmişdir. Rəvayətə görə, ilk İran şahı Keyumərs yer üzündə qayda-qanun

yaratmış, insanlara həyat dərsi keçmiş, heyvan dərisindən paltar hazırlamağı və s. öyrətməmişdir. Ənənəyə görə, onu məsləhətverici vəziyyətdə, insanlar və heyvanlarla əhatə olunmuş halda təsvir edirlər. Elə Sultan Məhəmməd çəkdiyi miniatür də bu ənənəyə sadıq qalmışdır. Bu əsər öz yüksək bədii dəyərinə görə Azərbaycan miniatür məktəbinin şah əsərlərindən biri sayılır.

MƏHSULLAR VƏ XİDMƏTLƏR

2007-ci ildə "Unibank" artıq mövcud olan bank xidmətləri çeşidinin məhsul xəttinin inkişafına, habelə biznes-proseslərin optimallaşdırılmasına böyük diqqət verib.

Bank MasterCard beynəlxalq ödəniş sisteminin plastik kartlarının emissiyasına başladı, eləcə də Visa International beynəlxalq ödəniş sisteminin ekvayeri statusunu aldı. İndi "Unibank"ın POS-terminal şəbəkəsi xarici banklar tərəfindən emissiya olunmuş maqnitli və çipli Visa plastik kartlarına xidmət edir. "Unibank" Visa International-ın ekvayeri olan Azərbaycanın özəl bankları arasında birinci və ölkənin bankları arasında sayca üçüncü Bank oldu.

Əvvəllər ancaq Classic növlü Visa kartlarının bazasında emissiya olunan Al Kart kredit kartlarına 2007-ci ildə Visa Platinum və Visa Gold bazasında yeni Al Kart-lar əlavə olundu. Bu, kreditin məbləğindən asılı olaraq, kredit faizlərinin azaldılmasının çevik

sistemini tətbiq etməyə imkan verdi. Bundan əlavə, 2007-ci ildə Bankın pərakəndə xidmətinin əməkdaşları tərəfindən həm də Platinum, Gold və Classic plastik kart paketi işlənib hazırlanmış və müştərilərə təqdim edilmişdir. Bura müvafiq növ ödəniş kartlarından başqa, MBank şirkətindən sığorta kartları, habelə Priority Travel diskont kartları və digər xidmət növlərindən istifadə üçün hüquqlar da daxil edilmişdir.

2007-ci ildə "Unibank" yenə də Azərbaycanda analoqu olmayan məhsul – Fərdi Dizaynli kartları təqdim etdi. Bu kartlar sayəsində "Unibank"ın hər bir müştərisi özünün Visa Electron və ya Visa Classic plastik kartının dizayneri olmaq imkanını əldə etdi. Müştərilərin rahatlığı üçün "Unibank" xüsusi sayt – www.yourcard.az yaratdı ki, onun da devizi "Sən təkrar olunmazsan. Öz kartını da bu cür et" oldu.

2007-ci ildə Bank, FASTER və "Contact" sistemləri vasitəsilə köçürmələrin həyata keçirilməsinə başlayaraq, həm də pul köçürmələrinin çeşidini genişləndirdi, habelə "MİQOM" sistemi ilə işin əsaslarını qoydu. Yeni sistemlərin işə salınması, habelə Bankın filial infrastrukturunun artırılması hesabına 2007-ci ildə həyata keçirilən pul köçürmələrinin həcmi 1,6 dəfə artdı.

Ötən ildə "Unibank" həm də özünün ipoteka proqramını həyata keçirmiş, onun çərçivəsində Bankın müştəriləri Akkord İnşaat Sənaye şirkətinin mənzillərinin alıcılarına çevrilmişlər. Bu proqram çərçivəsində "Unibank" ümumi məbləği 30 mln. AZN olan 1000-ə yaxın kredit vermişdir. Bank paralel olaraq həm də öz ipoteka krediti üzrə faiz dərəcələrini də endirmişdir.

"Unibank" korporativ müştərilər üçün də yeni məhsullar təklif etmişdir. Belə ki, əmtəənin ixrac-idxalı ilə məşğul

Bizim Bank kredit portfelinin həcmi üzrə Azərbaycanda liderlər üçlüyünə daxildir. Bu isə o deməkdir ki, biz, ölkə iqtisadiyyatının aparıcı kreditorlarından biriyik. Məsuliyyətimizi tam başa düşərək, biz əsas diqqəti qeyri-neft sektorundakı kiçik və orta sahibkarlıq layihələrinin kreditləşdirilməsinə yönəldirik. Müştərilərlə işləyərkən Bank, yalnız cari əməkdaşlıqdan gəlir əldə etməyə deyil, eyni zamanda müştərinin biznesinin inkişafına yardım etməyə də çalışır. Biz həm maliyyə dəstəyi göstərir, həm də müştərinin biznesinin inkişafının ən effektiv modelini işləyib hazırlayırıq.

Vaqif Qəribli
Korporativ xidmətlər üzrə Direktor

olan və gömrük prosedurlarının yerinə yetirilmə sürətinin artırılması və sadələşdirilməsini arzu edən şirkətlər və özəl sahibkarlar üçün Bank plastik kartların yeni növünü – gömrük kartlarını təqdim etdi. Debit və debit-kredit gömrük kartları Bankın müştərilərinə gömrük rüsumlarının, vergilərin və gömrük orqanları tərəfindən tutulan digər ödənişlərin həyata keçirilməsinə imkan verir.

Ötən il Bankın əməkdaşları həmçinin iki yeni depozit məhsulunu – "Progressiv" və "Yığım" – işləyib hazırlamış və korporativ müştərilərə təqdim etmişlər.

"Progressiv" depozitin əsas üstünlüyü – pulun saxlanılma müddətindən asılı olaraq faizlərin yüksəlməsi və həm də vəsaitin vaxtından əvvəl, cərimə sanksiyaları ödəmədən, qismən və ya tam çıxarılması imkanındır.

"Yığım" depoziti sayəsində korporativ müştərilər depozit hesabının

müntəzəm olaraq artırılması imkanı əldə edirlər. Depozit üzrə aylıq faizlər isə qabaqcadan toplanmış faizlərin məbləğinə də əlavə olunur.

2007-ci il ticarət maliyyələşdirilməsi üçün də əlamətdar oldu.

Maliyyələşdirilmənin bu növü üzrə portfelin 17 mln. AZN təşkil edən proqnoz göstəricisi artıqlaması ilə yerinə yetirilərək və 26 mln. AZN təşkil etdi. Bu, ticarət fəaliyyəti sahəsində çalışan və xaricdən avadanlıq idxal edən müştərilərin cəlb edilməsi istiqamətində planlı işin aparılması sayəsində mümkün oldu.

Şübhəsiz ki, ticarət maliyyələşdirilməsi üzrə portfelin həcməsinin artmasına həm də idxaldan sonrakı maliyyələşdirilmə və İKA-nın (İxrac-Kredit Agentliklərinin) tələblərinin ödənilməsi ilə maliyyələşdirilmə kimi yeni məhsulların meydana gəlməsi də təsir göstərdi. Tərəfmüqabil banklar şəbəkəsinin genişləndirilməsi və "Unibank" üçün kredit xətlərinin artması Banka

olan etimadın böyüməsinə dəlalət edir və müştərinin ticarət fəaliyyətini maksimum səviyyədə keyfiyyətli və vaxtında maliyyələşdirməyə imkan verir.

Ötən ildə Bank həm də "Mbask" Sığorta şirkəti ilə kros-selinq üzrə layihənin həyata keçirilməsinə başlamışdır. Layihənin məqsədi – bu şirkətlərin müştərilərinə daha yüksək səviyyəli xidmətin təqdim edilməsi və beləliklə də hər iki strukturun müştərilərinin loyallığının artırılmasıdır. Bu layihə çərçivəsində, "Unibank"-ın və "Mbask"-ın müştəriləri hər iki şirkətin xidmətlərindən diskont tariflərlə istifadə etmək hüququ qazanırlar.

2007-ci ilin may ayında "Unibank" 300 korporativ müştərinin iştirak etdiyi kredit yarmarkasını keçirdi. Yarmarkanın nəticələrinə görə, Bank, hazırda sıx əməkdaşlığı davam etdirdiyi perspektivli korporativ müştəriləri cəlb edə bildi.

Özünəməxsusluq

Naxışın çoxcəhətliliyi, təsvirin bir ünsürünün axıcı şəkildə digərinə unikal və təkrar olunmaz süjet yaradaraq, keçməsinə imkan verir. Bizim unikallığımız, universallıq və özünəməxsusluğumuzdadır. Biz, bu keyfiyyətləri hər bir müştərimizdə və tərəf-müqabilimizdə qiymətləndiririk.

Xovlu "Namazlıq" xalçası.
Qarabağ qrupu. Almaniya. Bonn.
Şəxsi kolleksiya.

1807-ci ildə Qarabağda toxunmuşdur. XX əsrin əvvəllərində Almaniya aparılmışdır. Xalçanın asimmetrik kompozisiyası onun üzərində icra olunan namazın məzmunundan irəli gəlir. Belə xalçaları ilk növbədə

başqalarından yuxarı hissədə tağ və ya mehrabın yerləşdirilməsi fərqləndirir. Qalan aşağı hissəni isə həndəsi biçimli, iri, işıqlı mərkəzi göl-medalyon və onu dövrələyən tünd rəngli dekorativ elementlər tamamlayır. İnanlı insanların Tanrı ilə ruhi əlaqəsində vasitəçi olan "namazlıq"ın işıqlı koloriti də ayinin nikbin ovqatından irəli gəlir.

BEYNƏLXALQ ƏMƏKDAŞLIQ

Beynəlxalq maliyyə institutları ilə tərəf-müqabilik əlaqələrinin genişləndirilməsi "Unibank"ın inkişafının prioritet istiqamətlərindən biridir.

2007-ci ildə Bank tərəfindən cəlb olunan vəsaitlərin ümumi portfelini 200 mln. ABŞ dollarına çatdırmaq məqsədi qarşıya qoyulmuşdu və artıq ilin sonu üçün "Unibank" bu planların yerinə yetirildiyini elan edə bildi. Beləliklə, Bank BMI-dən cəlb edilmiş vəsaitin həcminə görə ölkənin özəl bankları arasında liderlik mövqeyini özündə saxladı.

Yenilikçi maliyyə alətlərinin tətbiq edilməsi təcrübəsini davam etdirərək, 2007-ci ildə "Unibank" Azərbaycan üçün unikal olan iki qərarı həyata

keçirdi. Bank tərəfindən A/B Loan-III sindikatlaşdırılmış kreditin alınması haqqında kredit sazişi imzalandı və müvəffəqiyyətlə həyata keçirildi. Bununla yanaşı, "Unibank" Azərbaycanın maliyyə sisteminin tarixində Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyasının iştirakı olmadan sindikatlaşdırılmış kredit almış ilk özəl Bank oldu.

A/B Loan-III layihəsi üzrə vəsaitin ümumi həcmi 35 mln. ABŞ dolları təşkil etdi. AYİB-dən başqa sindikatda həm də Anglo-Romanian Bank Limited, RZB Group, Hindistanın Dövlət Bankı, VTB Bank Europe, Indover Bank, Wachovia Bank, Chinatrust Commercial Bank, Land Bank of Taiwan, Offshore Banking Branch, National City Bank, Banco Efisa, Banque de Commerce et

de Placements, DHB Bank, Hipoteku Banka and Credit Europe Bank (Suisse) kimi maliyyə təşkilatları iştirak etdilər. Artıq üçüncü sindikatlaşdırılmış kreditin alınması birinci iki layihənin müvəffəqiyyətlə həyata keçirildiyinə dəlalət edir. Kreditin məbləği və iştirakçıların sayı artdığından üçüncü sövdələşmə daha əhəmiyyətlidir və bu beynəlxalq bank birliyi tərəfindən "Unibank"a olan etimadın yüksək səviyyəsini göstərir. Qeyd etmək lazımdır ki, dünya bazarlarında ABŞ-da baş vermiş ipoteka böhranı və onun nəticəsi kimi likvidliyin zəifləməsi ilə bağlı qeyri-sabitliyə baxmayaraq, sindikatlaşdırılmış kredit bəyan edilmiş məbləğdən 5 mln. ABŞ dolları artıq olan məbləğə yenidən imzalanmışdır.

Beynəlxalq maliyyə-kredit təşkilatlarının Azərbaycan tərəfdaşları siyahısında, Unibank, öhdəlikləri vaxtında yerinə yetirən, etibarlı bir Bank kimi qabaqcıl yerlərdən birini tutur. Sağlam maliyyə göstəriciləri və qüsursuz nüfuz, Banka Azərbaycan maliyyə institutları arasında birinci olaraq öz kapitalına xarici sərmayələri cəlb etmək, sindikatlaşdırılmış və subordinasiya olunmuş kreditlər almaq imkanı verdi.

Faiq Hüseynov
İdarə Heyətinin Sədri

Xaricdən pulların cəlb edilməsi həmçinin "Unibank"ın ölkə iqtisadiyyatının ən iri kreditörlarından biri olmasına yardım edir. 2007-ci ildə "Unibank"ın ticarət maliyyələşdirilməsi üçün mövcud olan xətlərinin həcmi artırılmış və yeni xətlər, eləcə də xəzinə əməliyyatlarının həyata keçirilməsi üçün limitlər açılmışdır. Bu da bu gün "Unibank"a öz müştərilərinə, dünyanın istənilən nöqtəsində ticarət fəaliyyətinin həyata keçirilməsi üçün, ticarət maliyyələşdirilməsi üzrə məhsullar və xidmətlər təqdim etmək imkanı verir.

İlin əvvəlində "Unibank" "Deutsche Bank Microfinance Fund"la 7 il müddətinə 7 mln. ABŞ dolları həcmində subordinasiya olunmuş

kreditin təqdim edilməsi barədə saziş imzaladı. Bu, "Unibank"ın tarixində ikinci belə kredit oldu və ikinci səviyyə kapitalına aid edilməklə, Bankın məcmu kapitalının artmasına təsir göstərdi. "Unibank" ölkədə subordinasiya olunmuş kredit cəlb etmiş birinci Bankdır.

2007-ci ildə "Unibank" iki xarici məsləhətçini - risklərin idarə edilməsi üzrə peşəkar direktoru və pərakəndə xidmətin və filial şəbəkəsinin inkişaf etdirilməsi üzrə mütəxəssisi işə cəlb etmişdir.

Şəffaflıq

Azərbaycan mədəniyyətinin inciləri yüksək

qiymətləndirilərək dünyanın ən yaxşı muzeylərində nümayiş etdirilirlər.

Bizim fəaliyyətimiz haqqında məlumat da aydın və şəffafdır. Məhz şəffaflıq, Banka etimad üçün möhkəm əsas yaradır.

Sultan Məhəmməd "Zöhhakın ölümü".
ABŞ. Nyu-York. Metropolitan Muzeyi.

Miniatür, Firdovsinin 1522-ci ildə üzü köçürülmüş "Şahnamə" əsərinə çəkilməmişdir. Miniatürün özünəməxsus kompozisiya prinsiplərinə bələdçiliyi, rəssama mürəkkəb bir lövhə

yaratmağa imkan vermişdir. Çoxsaylı fiqurlarla yanaşı möhtəşəm dağın və onun zirvəsini əhatələyən bəyaz buludların yüksək sənətkarlıqla çəkilməsi, bu miniatürün bənzərsiz sənət incisinə çevrilməsini şərtləndirmişdir.

RİSK-MENECEMENT

Son bir neçə il ərzində "Unibank" öz daxili nəzarət sistemlərinin, xüsusi ilə də risklərin idarə edilməsi mədəniyyətinin inkişafı və gücləndirilməsini davam etdirmişdir. Bankın strategiyasının fəal yüksəlişə istiqamətlənməsinə baxmayaraq burada həm də risklərin konservativ profilinin dəstəklənməsi vəzifəsi əks olunmuşdur. Ötən bir neçə il ərzində kredit portfelinin əhəmiyyətli dərəcədə artımı və satış şəbəkəsinin sürətlə genişlənməsi yeni ciddi vəzifələr ortaya qoydu. Bu, xüsusi ilə risklərin idarə edilməsi sahəsinə aiddir. Bank, həmçinin risklərin idarə edilməsində onun tərəfindən tətbiq edilən yanaşmaları, habelə müvafiq strukturları fasiləsiz olaraq dəqiqləşdirir və gücləndirir. Bu, nəzarət olunan və dayanıqlı inkişafın təmin edilməsi üçün zəruridir.

Ötən ildə Bank AYIB-in Texniki dəstək proqramının köməyi ilə və risklərin idarə edilməsi sistemində və risklərə diqqəti yönəltməklə özünün institut

sional güclənməsini davam etdirmişdir. Bankda yaradılmış Risklərin idarə edilməsi üzrə Komitə bilavasitə Müşahidə Şurasının qarşısında hesabat verir; Kredit komitəsinin və Aktivlərin idarə edilməsi üzrə Komitənin siyasəti təkmilləşdirilmiş və qəbul edilmişdir. Kredit portfelinin diversifikasiyasının və yaxşı keyfiyyətinin təmin edilməsi üçün Bank tərəfindən iqtisadi sektorlar, məhsullar, girov təminatları və digər tərkib hissələr üzrə limitlərdə və səlahiyyətlərdə dəyişikliklər edilmişdir. Daxili reyting sisteminin yaradılması işi davam edir. Borcalanların fəaliyyətinin və maliyyə vəziyyətinin sistemik şəkildə monitorinqinin yerinə yetirilməsi yolu ilə Bankın mümkün olan problemlər haqqında öncədən məlumat almaq qabiliyyəti təmin edilir. Vaxtı ötmüş ssudalarla iş prosedurları yaxşılaşdırılmışdır; onların təkmilləşdirilməsi işi indi də davam edir. Bütün 2007-ci il ərzində portfelin keyfiyyəti fasiləsiz olaraq yüksək səviyyədə saxlanmışdır.

Pərakəndə müştərilərin kreditləşdirilməsinin əhəmiyyətli dərəcədə genişləndirilməsi üzrə özünün strateji qərarına riayət edərək, 2007-ci ildə "Unibank" müasir bal sisteminin işə salınmasına başlamış, onun sınaqdan keçirilməsinin və konkret pərakəndə məhsullar üçün işə salınmasının birinci mərhələsini başa çatdırmışdır. Bu sistemin tam əhatəli şəkildə işə salınması Bankın fəaliyyətində ən mühüm vəzifələrdən biri olaraq qalır.

Sürətli inkişaf əməliyyat risklərinə daha artıq dərəcədə məruz qalmaq deməkdir. Risklərin idarə edilməsi üzrə departamentin məhz əməliyyat riskləri üçün cavabdeh olan şöbəsi gücləndirilərək hazırda istər əməliyyat vahidləri ilə, istərsə də Bankın Daxili Audit Xidməti ilə sıx əməkdaşlıq şəraitində işləyir. Adətən, istənilən təşkilatın məruz qaldığı ən böyük əməliyyat riskləri – kadr potensialı ilə bağlı olan riskdir. 2007-ci ildə Əməliyyat riskləri şöbəsi yeni əməkdaşların təlimləndirilməsinin və sınağının yeni proqramının işlənilib hazırlanmasında olduqca mühüm rol oynamışdır. 2008-ci ildə bu proqram, Bankın mövcud ştatının daha çox hissəsinin əhatə olunması məqsədi ilə genişləndiriləcəkdir. Bank, özünün təcrübəsinə əsaslanaraq, həm də əməliyyat risklərinin xəritələşdirilməsi prosesinə başlamışdır. Habelə, Risklərin idarə edilməsi üzrə departament, potensial risk zonalarının aşkar edilməsi yolu ilə, eyni zamanda işçi proseslərin səmərəliliyini təmin etməklə, yeni məhsulların işlənilib hazırlanmasında və biznes-proseslərin inkişaf etdirilməsində fəal iştirak edir.

Risklərin idarə edilməsi xidməti, Bankın müvafiq bölmələri ilə birlikdə, Bankın aktivlərinin və passivlərinin idarə edilməsi siyasətlərinin həyata keçirilməsində, habelə müvafiq hesabatlılığın və nəzarət sisteminin təşkil edilməsində mühüm rol oynayır. Statistik uçot və təhlil bölməsi Bankın müvafiq bölmələrinə dəqiq və lazımlı informasiyanın vaxtında təqdim edilməsi üçün daim hesabatlılığın və analitik prosesin yaxşılaşdırılması üzərində çalışır.

Yeniliklər

Təbiət və həyat hamının üzünə açıqdır, lakin əsl sənətkar onu fərqli şəkildə görməyə, başa düşməyə və onun bütün gözəlliyini təsvir etməyə qadirdir. Bazar hamı qarşısında eyni məsələlər qoyur, hamı üçün bərabər şərait yaradır və bu məsələləri daha səmərəli, cəld və yaradıcı şəkildə həll edən, müvəffəqiyyət qazanır. Məsələlərin həllinə məhz bu cür yanaşma bizi lider edir.

Sultan Məhəmməd "Məhəmməd Peyğəmbərin meracı". Böyük Britaniya. London. Britaniya Muzeyi.

Nizami Gəncəvinin "Xəmsə" əsərinin 1539-1543-cü illərdə üzü köçürülmüş nüsxəsinə çəkilən rəsmlərdən biridir. Əsərdə, Təbriz miniatur məktəbinin görkəmli nümayəndəsi olan Sultan Məhəmməd, çox maraqlı bir tarixi-dini hadisəni təsvir dilinə çevirib. Rəssam, Məhəmməd Peyğəmbəri, Burak adlı əfsanəvi atında, Cəbrayılın müşaiyəti ilə, hədiyyə aparan mələklərlə əhatə

olunmuş göyə qalxan halda təsvir edib. Sultan Məhəmməd, gecənin qaranlığını və məkanın qeyri-müəyyənliyini əks etdirən tünd rəngli səmada Peyğəmbərin və onu əhatə eləyənlərin ritmik düzülüşü ilə çox dinamik bir kompozisiya yaratmağa nail olmuşdur. Peyğəmbərin nurlu çöhrəsini əhatə edən qızılı alov dillərinin Tanrıya ucalan, mələklərin üzərində uçduqları bəyaz buludların ona yol göstərən axıcı düzümü çox ifadəlidir.

“UNILEASING” VƏ “UNICAPITAL”

2007-ci ildə “Unibank”ın törəmə lizinq şirkəti – “Unileasing” lizinq xidmətləri bazarında fəal inkişafını davam etdirmişdir. Aprel ayında “Unileasing”in səhmlərinin 33%-nin Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankına satılması üzrə sövdələşmə üzərində iş başa çatmışdır. Şirkətin səhmlərinin 1/3-ni əldə etməklə bərabər, AYİB həmçinin “Unileasing”ə 3 mln. ABŞ dolları ölçüsündə kredit təqdim etmişdir. Bu, Azərbaycanın lizinq sektorunda AYİB tərəfindən imzalanmış ilk saziş oldu.

AYİB tərəfindən təqdim olunan vəsait, təkmilləşdirilmiş idarəetmə sisteminin yaradılmasının təmin edilməsinə, korporativ planlaşdırılma və korporativ idarəetmə sahəsində zəruri prosedurların işlənib hazırlanmasına, habelə səmərəli yanaşmanın tətbiq edilməsinə yönəlmiş texniki yardımla müşayiət olunur.

İlin yekunlarına görə, şirkətin lizinq portfeli 25.9 mln. AZN təşkil etmişdir. Beləliklə, 2007-ci ilin yanvar-dekabr ayları ərzində portfelin artımı 140% təşkil etmiş, bununla da ilkin plan göstəriciləri 3.5% artıq yerinə yetirilmişdir.

2007-ci il ərzində ümumi həcmi 27,3 mln. AZN təşkil edən 333 müqavilə bağlanmışdır. Müsbət imic və əlverişli maliyyələşdirilmə şərtləri sayəsində, verilən dövr ərzində 207 hüquqi və fiziki şəxs şirkətin yeni müştərilərinə çevrilmişlər.

2007-ci ildə şirkət Qubada nümayəndəliyini açdı və bununla özünün regional nümayəndəliklərinin sayını dördə çatdırdı. İlin yekunlarına görə, Gəncədə, Lənkəranda, Şəkidə və Qubada yerləşən regional bölmələr üzrə “Unileasing”in lizinq portfeli 2,6 mln. AZN təşkil etdi, bu isə regionlar üzrə plan göstəricilərindən 67.3% artıqdır.

2007-ci ilin sonuna olan vəziyyət üçün şirkətin nümayəndələri tərəfindən bağlanmış müqavilələrin ümumi sayı 88-ə çatmış, lizinq obyektlərinin ümumi dəyəri isə 3,5 mln. AZN-i aşmışdır.

2007-ci ilin nəticələrinin təhlilinə əsasən, lizinq müqavilələri üzrə orta faiz dərəcəsi 19,17%, lizinqin orta müddəti isə 39,12 ay təşkil etmişdir.

Bu gün üçün “Unileasing” universal lizinq şirkətidir və onun sərmayələri iqtisadiyyatın aşağıdakı sektorları üzrə paylanmışdır:

- İnşaat texnikası - 40.1%
- Nəqliyyat vasitələri - 32.6%
- İstehsal avadanlığı və digər avadanlıq - 12.6%
- Daşınmaz əmlak - 11.0%
- Tibb avadanlığı - 2.2%
- Bank avadanlığı - 1.3%
- Digərləri – 0.2%

2007-ci il ərzində şirkət bir sıra yeni layihələr həyata keçirmişdir ki, bunların da sırasında kommersiya xarakterli daşınmaz əmlakın, fiziki şəxslər üçün minik avtomobillərinin, inşaat texnikasının, az tonnalı yük maşınlarının, sənişin avtobuslarının lizinini və s. göstərmək olar.

2007-ci ildə şirkət tərəfindən müştərilərə xidmət sisteminin təkmilləşdirilməsi üçün yeni texnologiyalardan istifadə edilməsi prosesinə başlanılmış, konkret olaraq şirkətin www.unileasing.az korporativ saytı çərçivəsində SMS-Leasing, mobil telefonlar üçün lizin kalkulyatoru, lizin ödənişləri üçün İnternet-kalkulyator, şirkətin müştəriləri ilə əks-əlaqənin interaktiv forması və digər layihələr işlənilib hazırlanaraq həyata keçirilmişdir.

2007-ci ildə "Unibank"ın səhmdarları həm də sərmayə xidmətlərinin göstərilməsi üzrə öz şirkətinin - "Unicapital" ASC-nin təsis edilməsi haqqında strateji qərar qəbul etmişlər. "Unicapital" 200 min AZN-ə bərabər nizamnamə kapitalı ilə təsis edilmişdir, şirkətin təsisçisi və 100%-lik səhmdarı "Unibank"dır.

"Unicapital" öz peşəkar fəaliyyətini dünya standartlarına müvafiq olaraq həyata keçirməyi və Azərbaycanın qiymətli kağızlar bazarında aparıcı mövqeləri tutmağı planlaşdırır. Bir səhmdar cəmiyyət kimi, "Unicapital" şirkətinə Milli Depozitar Mərkəzdə xidmət göstəriləcəkdir. O, "Unibank"ın Bakı Fond Birjasının nizamnamə kapitalındakı iştirak payını satın almaq niyyətindədir.

	Portfelin həcmi, 31 dekabr, 2007-ci il	Payı	Portfelin həcmi, 31 dekabr, 2006-cı il	Payı	Portfelin artımı	Payın artımı
Unileasing	AZN 25.9	21.2%	AZN 10.4	14.8%	149.0%	6.5%

İştirak

Naxışın toxunuşunda hər bir sap digərini dəstəkləyir, möhkəmləndirir və tamamlayır. Yeni filiallar açmaqla və Azərbaycanın xəritəsində öz iştirakımızın əhatəsini genişləndirməklə biz vahid təsviri yaradan naxış toxuyuruq.

Xovlu "Namazlıq" xalçası.
Qarabağ qrupu. ABŞ. Vaşinqton.
Şəxsi kolleksiya.

Bu xovlu xalça XIX əsrin sonlarında Azərbaycanın dilbər guşəsi sayılan Qarabağda toxunulmuşdur. Bir nəfər üçün nəzərdə tutulan bu namazlıq xalçasının müxtəlif elementləri də onun dini məzmunlu olmasını təsdiqləyir. Asimmetrik kompozisiyanın

yuxarıda mehrabla tamamlanması və onun hər iki tərəfdə İslamın rəmzi olan yaşıl yerlikdə namaz qılanın rəmzi əllərinin təsviri xalçanın məzmununu gözəl ifadə edir. Xalçanın mərkəzi hissəsini təşkil edən iri ölçülü tünd rəngli göl-medalyonun və ətrafında simmetrik yerləşdirilən dörd kiçik göllərin təsviri qırmızı yerlikdə təsirli baxılır.

FİLİAL ŞƏBƏKƏSİNİN İNKİŞAFI

Ölkə iqtisadiyyatının ümumi inkişafında regional iqtisadi artımın da rolu böyükdür. 2000-ci illərin əvvəlində qəbul edilmiş Regionların İnkişafı üzrə Dövlət Proqramı həm ölkənin müxtəlif regionlarında artıq mövcud olan istehsal sahələrinin bərpa edilməsinin, həm də biznesin tamamilə yeni və qeyri-ənənəvi istiqamətlərinin təşəkkül tapıb inkişaf etməsinə güclü stimül vermişdir.

Regional ÜDM-nin artımına həm də istehsal obyektlərinin iri şəhərlərdən

regional mərkəzlərə keçirilməsi də kömək edir. Müxtəlif güzəştli proqramların həyata keçirilməsi – güzəştli maliyyələşdirmənin təqdimatı, vergi güzəştləri və s. – regional kiçik və orta sahibkarlığın (KOS) inkişafına şərait yaradır.

Bununla bağlı, investisiyaların asanlıqla əldə edilməsi KOS-un uğurlu təşəkkülünün başlıca şərtlərindən birinə çevrilir.

Ölkədə üçüncü kreditor bank olaraq, "Unibank" öz kredit portfelinə yalnız paytaxt layihələrinin hesabına formalaşdırmır. "Unibank" tərəfindən maliyyələşdirilmiş bir çox biznes layihələr regionlarda da həyata keçirilir. Məhz buna görə, Bankın əsas strateji məqsədlərindən biri, ölkə əhalisinin kredit vəsaitlərini əldə etməsinə maksimal dərəcədə asanlaşdırmaq üçün filial şəbəkəsinin genişləndirilməsidir.

Azərbaycanın maliyyə bazarı daim bizim qarşımızda məqsəd qoyur - əhalinin Bank məhsulları və xidmətləri ilə tanış edilməsi. Bank məhsulları - sadədən mürəkkəbədək, kommunal xidmətlərin ödənilməsindən çip kartlarına qədər – ölkənin hər bir vətəndaşının gündəlik həyat vəsaitinə çevrilmişdir. Bununla bağlı, müştəriyə yaxın, anlaşılın və rahat olmaq bizim üçün xüsusi ilə vacibdir. Buna görə də hal-hazırda Bankın əsas strateji məqsədlərindən biri filial şəbəkəsinin genişləndirmək və yerlərdə müştəri ilə sıx ünsiyyət qurmaqdır.

Faiq Zeynalov
İdarə Heyətinin Üzvü,
Riteyl xidmətləri üzrə Direktor

2007-ci il faktiki olaraq "Unibank" da "filial bumu" ili olmuşdur. Bankda rekord sayda yeni filiallar açılmışdır.

2007-ci ildə 5 yeni Bakı filialı öz fəaliyyətinə başladı, daha 5 yeni filial üçün lisenziyalar alındı.

İlin sonu üçün "Unibank"ın filial şəbəkəsi on dörd paytaxt filialı, o cümlədən, doqquz fəaliyyət göstərən, beş fəaliyyətə hazır olan və iki regional filialla (Gəncə və Sumqayıtda) təmsil olunmuşdu.

2008-ci ildə Bank diqqətini regional şəbəkənin inkişafında cəmləşdirərək, il ərzində öz fəaliyyətini Quba, Lənkəran, Qəbələ, Şəmkir, Bərdə, Mingəçevir, Şəki və Xırdalanda qurmağı planlaşdırır. Bununla əlaqədar olaraq, bu şəhərlərdə "Unibank"ın yeni filiallarının açılması nəzərdə tutulur. Ümumiyyətlə, ilin yekunlarına görə, Bank filialların ümumi sayını 30-32-yə çatdırmağa hazırlaşır və bunlardan təxminən 10-u regionlarda yerləşəcəkdir.

Texnologiyalar

Şah əsərlər – incəsənətdə həmişə inqilabdır, buna qədər mövcud olmayanın yaradılmasıdır. Müasir dünyada rəqabət ancaq texnoloji cəhətdən güclü olanlara fəaliyyətini davam etdirmək imkanı verir. Biz əminik ki, yenilikləri tətbiq edən lider olur.

**Xovlu “Mərəzə” xalçası.
Şirvan-Quba qrupu. Macarıstan.
Budapeşt. Şəxsi kolleksiya.**

XIX əsrin sonlarında Şirvanın Mərəzə bölgəsində toxunmuşdur. XX əsrin sonunda Macarıstana aparılmışdır. Adını toxunduğu yerdən götürmüşdür. Bu tip xalçalar ən qədim Şirvan xalçalarından sayılır. Müxtəlif kompozisiyalarda ifadə olunsada, onu səciyyələndirən xüsusiyyət xalçanın əsas orta hissəsinin şaquli enli zolaqlara bölünməsidir. Bu bədii bölgü zahirən

tirmə parçaları xatırlatdığından, xalq onu “tirməsayığı” adlandırır. Bu nazik haşiyəni zolaqların ortasında “llanqaç” adlı sadə naxış, ətrafında isə müxtəlif motivlər yerləşdirilir. Bu xalçada əsasən “buta” elementinin ritmik şəkildə təsviri və zolaqlarda bir-birinə yaxın rəng çalarlarının keçidli oynaqlığından istifadə dinamik bir kompozisiya yaradır. Yüksək sıxlığına (1 kvadrat metrədə 160 min ilmə) və yığcam rəng həllinə görə bu tip xalçalar dünya dekorativ-tətbiqi sənətinin əvəzsiz nümunələrindən sayılır.

İT-qərarlara olan tələblərin ilbəl yüksəlməsi "Unibank" da İT-texnologiyaların fəal inkişaf etdirilməsini şərtləndirir. 2007-ci ildə "Unibank" biznes-proseslərin avtomatlaşdırılmasının yüksəldilməsi üzərində işi davam etdirmişdir.

İT-mütəxəssislərin səyi sayəsində ötən il "Unbank" da ARS (avtomatik rejimdə analitik və digər mürəkkəb hesabatları tərtib etmək imkanı verən arxiv hesabatlarının avtomatik generasiyası sistem) kimi layihələr həyata keçirilmiş və SWIFTNet Phase 2-yə keçid üzrə işlər davam etdirilmişdir.

2007-ci ilin sonunda "Unibank" kredit sifarişlərin skoring emalının STRATEGY MANAGER sisteminin işə salınmasını həyata keçirmişdir.

Bu sistem dünyada ən qabaqcıllardan biri hesab edilir və "Unibank" da tətbiq edilən "Va-Bank" Avtomatlaşdırılmış Bank Sistemi (ABS) ilə müvəffəqiyyətlə inteqrasiya olunmuşdur.

STRATEGY MANAGER minimal müddətə müştərinin kredit qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə kömək edir və kredit prosedurunun kredit müqaviləsinin yaradılmasına qədər avtomatik surətdə icra edir. Bu sistemin üstünlüklərindən biri də ondan ibarətdir ki, o strategiyada dəyişikliklər etməyə və riskləri minimuma endirməyə imkan verir.

"Unibank" da tətbiq edilən skoring sisteminin Azərbaycanda analoqu yoxdur və o özündə analitik proqnozlaşdırmanı, qərarların qəbul edilməsi mexanizmini və Bankın strategiyasının optimallaşdırılmasının metodlarını cəmləşdirir. Bütün bunlar verilənləri səmərəli şəkildə sistemləşdirmək və borcalanlarla qarşılıqlı fəaliyyət prosesinə operativ qaydada təsir etmək imkanı verir.

Ötən il Bank həm də, qısa məlumat xidmət vasitəsilə müştərilərə müxtəlif növ məlumatı çatdırmaq imkanı verən, SMS-İnformasiya sistemini işə salmışdır. İndi SMS alınması vasitəsilə müştərilər hesablardakı qalıqlar, hesab üzrə hərəkətlər, valyuta məzənnələri haqqında informasiyanı, depozitin bağlanması müddəti, kredit müqaviləsinin bağlanması, ssudanın ödənilmə məbləği və faizlər, plastik kartın qüvvədə olma müddətinin başa çatması haqqında xatırlamaları, Bankın informativ məlumatlarını əldə edə bilərlər.

2007-ci ildə "Unibank"ın IT-mütəxəssisləri hələ 2006-cı ildən başlanılan və Azərbaycanda analoqu olmayan işi – Ehtiyat Mərkəzinin yaradılmasını başa çatdırdılar. Bu mərkəzin yaradılması, serverlərin sıradan çıxması və ya onların işində dayanmalar, kommunikasiyaların xarab olması və ya sıradan çıxması hallarında Bankın fasiləsiz işinin təmin edilməsinə xidmət edir. Ehtiyat Mərkəzi Bankın fəaliyyəti üçün həyati əhəmiyyəti daşıyan bütün sistemlərin – poçt, ödəniş, bank, kommunikasiya və arxiv sistemlərinin tam sinxronlaşdırılmasını həyata keçirərək, Bankın on-line rejimində praktiki olaraq tam həcmdə fəaliyyətini təmin edir. Beləliklə, Ehtiyat Mərkəzi Bankın, ABS, SWIFT, XÖHKS, Bank-Client və Client-Mail, Poçt sistemləri, ATS kimi əsas informasiya sistemlərinin mümkün olan bir sıra fors-major hallardan mühafizə edilməsi üçün imkan yaradır.

2007-ci ildə həmçinin korporativ müştərilər üçün CRM layihəsi işə salınmışdır. Corporate CRM sistemi korporativ müştərilərlə münasibətləri, istər ümumi, istərsə də şəxsi xarakterli informasiyanı nəzərə almaqla qurmağa, müştərilərlə qarşılıqlı münasibətlərə nəzarət etməyə, müştərinin Bank tarixçəsini aparmağa, müştəri tərəfindən Bank xidmətlərindən istifadə edilməsi və onun istəkləri haqqında informasiyanı nəzərə almağa, müştərinin təşkilatının strukturunu aparmağa, müştərilərlə təşkilatlar arasında əlaqələri nəzərə almağa, korporativ xidmət bölməsinin vəzifələrini müəyyən etməyə və onlara nəzarət etməyə imkan yaradır.

Perspektiv

İncəsənət, stereotipləri dağıdaraq və sərhədləri aradan götürərək, bizim üçün yeni üfüqlər açır. Bankçılıq – “dünən”imizə arxalanaraq öz “sabah”ımızı bu gün yaratmağa imkan verən incəsənətdir.

Sultan Məhəmməd “Sultan Səncər və qarı”. Böyük Britaniya. London. Britaniya Muzeyi.

Nizami Gəncəvinin XVI əsrin birinci yarısında Təbrizdə üzü köçürülmüş “Xəmsə” əsərinə 1539-1543-cü illərdə çəkilmiş miniatürlərdəndir. Əsərdə Səlcuq hökmdarı Sultan Səncərlə kimsəsiz dul qadının qarşılaşması, Şahın və onun əyanlarının pis hərəkətlərindən şikayət etməsi

səhnəsi göstərib. Bu miniatür özünün yüksək bədi xüsusiyyətlərinə görə dünyaşöhrətli nümunələrdən sayılır. Kompozisiyaya daxil edilmiş çoxsaylı atlı fiqurlarının vərəq boyu ritmik düzülüşü və ovqat yaradıcı rəng həlli əsərin ecazkarlığını təmin etmişdir. Əsərdə bu qəfil qarşılaşmanın dramatikliyinin ifadəli siluətlərdə yaddaqalan tərzdə təsviri heç şübhəsiz Sultan Məhəmməd firçasının qüdrətinin təzahürüdür.

Ötən il HR bölməsinin qarşısında duran əsas vəzifə Bankın əməkdaşlarının peşəkarlığının yüksəldilməsi və onlara Bank yeniliklərinin öyrədilməsi idi. HR Departamenti tərəfindən yeniləşdirilmiş motivasiya sistemi tətbiq edilmiş, Kadr və Əməkhaqqı modulları optimallaşdırılmış və avtomatlaşdırılmışdır.

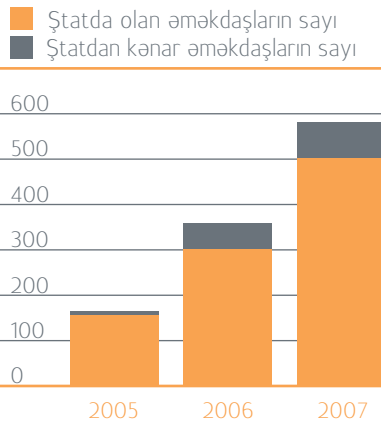
Bütün həyata keçirilən tədbirlərin səmərəliliyinin yüksəldilməsi üçün Bank tərəfindən HR-məsləhətçi cəlb edilmiş, onunla birlikdə Müştəri xidmətinin yaxşılaşdırılması, Time-management, Presentation skills və s. üzrə treninqlər keçirilmişdir. Buna əlavə olaraq, məsləhətçinin tövsiyələrinə müvafiq surətdə kateqoriyalaşdırılma, fəaliyyətin qiymətləndirilməsi, işə qəbul, nəzarət sistemi, komanda yaratma kimi HR-istiqamətlərinin işi təkmilləşdirilmişdir.

Bankın filial şəbəkəsinin əhəmiyyətli dərəcədə artması, habelə yeni struktur bölmələrinin yaradılması ilə əlaqədar olaraq, 2007-ci ildə Banka yeni peşəkar əməkdaşların cəlb edilməsi, habelə təcrübə keçənlərin təlimləndirilməsi və hazırlanması üzrə iş aparılmışdır. Beləliklə, ştatın ümumi həcmi 60% artırılmış və 2007-ci ilin dekabr ayının 31-nə olan vəziyyət üçün əməkdaşların sayı 537 nəfər olmuşdur.

Bundan başqa, Bankın əməkdaşları istər ölkə daxilində, istərsə də xaricdə müxtəlif treninqlərdə iştirak etmişdir. Bank, bir sıra aparıcı əməkdaşların distant təhsili ilə əlaqədar xərcləri öz üzərinə götürmüşdür.

2007-ci ildə Bank həmçinin, əsası hələ əvvəlki illərdə qoyulmuş "Unitraining" layihəsinin həyata keçirilməsinə başladı. "Unitraining" – vahid

konsepsiya və metodologiya ilə birləşmiş, Bankın inkişaf strategiyası və onun struktur bölmələri qarşısında duran vəzifələr çərçivəsində, rəhbər işçilərin və mütəxəssislərin bütün səviyyələri üçün işlənilib hazırlanmış daxili təlimləndirilmə sistemidir. "Unitraining"-in başlıca məqsədi təlimin biznes-planlarla və proqramlarla üzlaşdırılması yolu ilə biznesin məqsədlərinə nail olmaqda şöbələrin rəhbərlərinə yardım edəcək əlverişli və çevik təlim resursunun yaradılmasıdır.

UNİBANK KOMMERSİYA BANKI

31 dekabr 2007-ci il tarixinə

**Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına
Uyğun Konsolidasiya Edilmiş Maliyyə
Hesabatları və Müstəqil Auditorun Rəyi**

MÜNDƏRİCAT

Müstəqil Auditorun Rəyi

Konsolidasiya Edilmiş Maliyyə Hesabatları

Konsolidasiya Edilmiş Balans Hesabatı	1
Konsolidasiya Edilmiş Mənfəət və Zərər Hesabatı	2
Konsolidasiya Edilmiş Səhmdar Kapitalında Dəyişikliklər Hesabatı	3
Konsolidasiya Edilmiş Pul Vəsaitlərinin Hərəkəti Hesabatı	4

Konsolidasiya Edilmiş Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

1	Giriş	5
2	Qrupun Əməliyyat Mühiti	5
3	Əsas Uçot Prinsiplərinin Qısa Xülasəsi	6
4	Uçot Siyasətinin Tətbiqi Zamanı Əhəmiyyətli Uçot Təxminləri və Fərziyyələr	14
5	Yeni və ya Yenidən İşlənmiş Standartların və Onlara dair Şərhlərin Tətbiqi	15
6	Mühasibat Uçotu üzrə Yeniliklər	16
7	Pul Vəsaitləri və Onların Ekvivalentləri	17
8	Digər Banklardan Alınacaq Vəsaitlər	19
9	Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar	20
10	Satıla Bilən İnvestisiya Qiymətli Kağızları	27
11	Binalar, Avadanlıqlar və Qeyri-Maddi Aktivlər	29
12	Digər Maliyyə Aktivləri	30
13	Digər Aktivlər	31
14	Digər Banklara Ödəniləcək Vəsaitlər	31
15	Müştəri Hesabları	32
16	Buraxılmış Borc Qiymətli Kağızları	33
17	Müddətli Borc Öhdəlikləri	34
18	Digər Maliyyə Passivləri	38
19	Digər Maliyyə Passivləri	38
20	Subordinasiyalı Borc Öhdəlikləri	38
21	Nizamnamə Kapitalı	39
22	Faiz Gəlirləri və Xərcləri	40
23	Haqq və Komissiya Gəlirləri və Xərcləri	40
24	İnzibati və Digər Əməliyyat Xərcləri	41
25	Mənfəət Vergisi	41
26	Səhm üzrə Mənfəət	43
27	Səqmentlər üzrə Təhlil	43
28	Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi	45
29	Kapitalın İdarə Edilməsi	60
30	Təəhhüdlər və Şərti Öhdəliklər	61
31	Maliyyə Alətlərinin Ədalətli Dəyəri	64
32	Maliyyə Alətləri Növlərinin Qiymətləndirmə Kateqoriyaları ilə Üzləşdirilməsi	65
33	Əlaqəli Tərəflərlə Əməliyyatlar	66
34	Tərəmə Müəssisələr	67
35	Hesabat Tarixindən Sonra Baş Vermiş Hadisələr	67

MÜSTƏQİL AUDİTORUN RƏYİ

Unibank Kommersiya Bankının İdarə Heyətinə və səhmdarlarına:

Biz Unibank Kommersiya Bankı və onun törəmə müəssisəsinin ("Qrup") 31 dekabr 2007-ci il tarixinə təqdim edilən konsolidasiya edilmiş balans hesabatı və həmin tarixdə tamamlanan il üzrə konsolidasiya edilmiş mənfəət və zərər hesabatı, səhmdar kapitalında dəyişikliklər hesabatı və pul vəsaitlərinin hərəkəti hesabatından, eləcə də əsas uçot prinsiplərinin xülasəsindən və digər izahlı qeydlərdən ibarət olan konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının audit yoxlamasını apardıq.

Maliyyə Hesabatlarının Hazırlanması üzrə Rəhbərliyin Məsuliyyəti

Hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə görə Rəhbərlik məsuliyyət daşıyır. Bu məsuliyyətə aşağıdakılar daxildir: fərqləndiricilik və ya səhvlər nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi üçün müvafiq daxili nəzarət sisteminin yaradılması, tətbiq edilməsi və davam etdirilməsi; müvafiq uçot siyasətinin seçilməsi və tətbiq edilməsi; və şəraitdən asılı olaraq məqbul uçot təxminlərinin irəli sürülməsi.

Auditorun Məsuliyyəti

Bizim məsuliyyətimiz apardığımız audit yoxlamasına əsasən konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair rəy bildirməkdən ibarətdir. Biz audit yoxlamamızı Beynəlxalq Audit Standartları əsasında apardıq. Həmin Standartların tələbinə görə, biz etik tələblərə əməl etməli və auditi elə şəkildə planlaşdırmalı və aparmalıyıq ki, maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli təhriflərin mövcud olmamasına kifayət qədər əmin olaq.

Audit yoxlamasına maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər və açıqlamalara dair auditor sübutu əldə etmək üçün prosedurların yerinə yetirilməsi daxildir. Seçilmiş prosedurlar auditorun mülahizəsindən, eləcə də fərqləndiricilik və ya səhvlər nəticəsində maliyyə hesabatlarının əhəmiyyətli dərəcədə təhrif edilməsi risklərinin qiymətləndirilməsindən asılıdır. Həmin riskləri qiymətləndirərkən auditor müəssisənin daxili nəzarət sisteminin effektivliyinə dair rəy bildirmək üçün deyil, şəraitə görə müvafiq audit prosedurlarının işlənilməsi və hazırlanması məqsədilə müəssisə tərəfindən maliyyə hesabatlarının hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi üçün müvafiq daxili nəzarət sistemini nəzərdən keçirir. Bundan əlavə, audit yoxlamasına mövcud uçot siyasətinin uyğunluğunun və rəhbərliyin uçot təxminlərinin əsaslandırılmasının qiymətləndirilməsi, eləcə də maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatının dəyərləndirilməsi daxildir.

Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz auditor sübutu rəyimizi bildirmək üçün kifayət qədər əsas verir.

Rəy

Bizim rəyimizcə, təqdim edilən konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından Qrupun 31 dekabr 2007-ci il tarixinə maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə tamamlanan il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına uyğun olaraq düzgün əks etdirir.

Unibank Kommersiya Bankı
Konsolidasiya Edilmiş Balans Hesabatı

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Qeyd	2007	2006 (düzəldilmiş)
AKTİVLƏR			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	7	30,417	23,712
ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar		13,007	8,657
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	8	25,793	4,722
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	9	272,478	87,864
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	10	15,053	1,312
Cari mənfəət vergisi üzrə qabaqcadan ödəmələr		46	-
Təxirə salınmış vergi aktivi	25	150	87
Binalar və avadanlıqlar	11	8,611	3,012
Qeyri-maddi aktivlər	11	579	314
Digər maliyyə aktivləri	12	138	77
Digər aktivlər	13	20,468	10,716
CƏMI AKTİVLƏR		386,740	140,473
PASSİVLƏR			
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	14	16,607	6,356
Müştəri hesabları	15	123,865	80,960
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	16	700	2,653
Müddətli borc öhdəlikləri	17	194,369	31,578
Cari vergi öhdəliyi		143	525
Digər maliyyə passivləri	18	2,128	635
Digər passivlər	19	2,316	1,329
Subordinasiyalı borc öhdəlikləri	20	10,058	4,357
CƏMI PASSİVLƏR		350,186	128,393
KAPİTAL			
Nizamnamə kapitalı	21	15,000	6,600
Səhm mükafatı	21	12,076	484
Satıla bilən investisiya kağızları üzrə yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı		70	70
Bölüşdürülməmiş mənfəət		8,696	4,926
Bankın səhmdarlarına aid olan xalis aktivlər		35,842	12,080
Azlığın payı		712	-
CƏMI KAPİTAL		36,554	12,080
CƏMI PASSİVLƏR VƏ KAPİTAL		386,740	140,473

9 aprel 2008-ci il tarixində İdarə Heyəti tərəfindən təsdiqlənmiş və onun adından imzalanmışdır.

Faiq Hüseynov
İdarə Heyətinin Sədri

Emin Rəsulzadə
Maliyyə Direktoru

Unibank Kommersiya Bankı
Konsolidasiya Edilmiş Mənfəət və Zərər Hesabatı

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Qeyd	2007	2006 (düzəldilmiş)
Faiz gəlirləri	22	36,791	14,336
Faiz xərcləri	22	(19,912)	(6,021)
Xalis faiz gəlirləri		16,879	8,315
Kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat	9	(5,771)	(1,209)
Ehtiyat ayırmalarından sonra xalis faiz gəlirləri		11,108	7,106
Haqq və komissiya gəlirləri	23	6,037	3,004
Haqq və komissiya xərcləri	23	(1,059)	(621)
Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə gəlir – zərər çıxılmaqla		1,706	1,049
Xarici valyuta mövqeyinin yenidən qiymətləndirilməsi üzrə gəlir – zərər çıxılmaqla		138	187
İnzibati və digər əməliyyat xərcləri	24	(12,890)	(7,059)
Digər əməliyyat gəlirləri		200	40
Vergidən əvvəlki mənfəət		5,240	3,706
Mənfəət vergisi xərci	25	(1,358)	(934)
İl üzrə mənfəət		3,882	2,772
Mənfəət aşağıdakı kimi təsnifləşdirilir:			
Bankın səhmdarlarına düşən hissə		3,770	2,772
Azlığın payı		112	-
İl üzrə mənfəət		3,882	2,772
İl ərzində Bankın səhmdarlarına düşən mənfəət üçün səhm üzrə mənfəət, əsas və sulandırılmış (bir səhm üzrə AZN ilə)	26	0.66	0.84

Unibank Kommersiya Bankı
Konsolidasiya Edilmiş Səhmdar Kapitalında Dəyişikliklər Hesabatı

Qeyd	Bankın səhmdarlarına aid olan hissə					Azlığın payı	Cəmi səhmdar kapitalı
	Nizam-namə kapitalı	Səhm mükafatı	Satıla bilən investisiya kağızları üzrə yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı	Bölüşdürülməmiş mənfəət	Cəmi		
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>							
1 yanvar 2006-cı il tarixinə qalıq	6,600	484	70	2,154	9,308	-	9,308
İl üzrə mənfəət (düzəldilmiş) 3	-	-	-	2,772	2,772	-	2,772
31 dekabr 2006-cı il tarixinə qalıq	6,600	484	70	4,926	12,080	-	12,080
Səhm emissiyası 21	8,400	11,592	-	-	19,992	600	20,592
İl üzrə mənfəət	-	-	-	3,770	3,770	112	3,882
31 dekabr 2007-ci il tarixinə qalıq	15,000	12,076	70	8,696	35,842	712	36,554

31 dekabr 2006-cı il tarixində tamamlanan il üzrə mənfəət müəyyən edilmiş səhvlərin düzəldilməsi məqsədilə dəyişdirilmişdir. Bunun nəticəsində 31 dekabr 2006-cı il tarixində tamamlanan il üzrə mənfəət, əvvəl qeydə alınmış 3,347 min AZN-lə müqayisədə 2,772 min AZN təşkil etmişdir. 3 sayılı Qeydə baxın.

Unibank Kommersiya Bankı
Konsolidasiya Edilmiş Pul Vəsaitlərinin Hərəkəti Hesabatı

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Qeyd	2007	2006
Əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını			
Alınmış faizlər		35,720	13,784
Ödənilmiş faizlər		(16,998)	(5,305)
Alınmış haqq və komissiyalar		5,902	3,004
Ödənilmiş haqq və komissiyalar		(1,059)	(621)
Xarici valyuta ilə əməliyyatlardan əldə edilən gəlirlər		1,706	1,049
Alınmış digər əməliyyat gəlirləri		200	40
Ödənilmiş inzibati və digər əməliyyat xərcləri		(11,514)	(5,611)
Ödənilmiş mənfəət vergisi		(1,849)	(690)
Əməliyyat aktiv və passivlərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını		12,108	5,650
Əməliyyat aktiv və passivlərində dəyişikliklər			
ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlarda xalis artma		(4,350)	(6,800)
Digər banklardan alınacaq vəsaitlərdə xalis artma		(21,071)	(2,148)
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslarda xalis artma		(192,814)	(42,783)
Digər maliyyə aktivlərində xalis artma		(61)	(53)
Digər aktivlərdə xalis artma		(9,754)	(10,497)
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlərdə xalis artma		10,251	3,076
Müştəri hesablarında xalis artma		42,077	38,521
Buraxılmış borc qiymətli kağızlarında xalis (azalma)/artma		(1,914)	2,614
Digər maliyyə passivlərində xalis artma		1,771	8
Digər passivlərdə xalis artma		4,470	31
Əməliyyat fəaliyyətinə yönəlmiş xalis pul vəsaitləri		(159,287)	(12,381)
İnvestisiya fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını			
Satıla bilən investisiya kağızlarının alınması		(13,741)	3,037
Binalar və avadanlıqların alınması	11	(7,355)	(1,728)
Binalar və avadanlıqların satılması		13	-
(İnvestisiya fəaliyyətinə yönəlmiş)/investisiya fəaliyyətindən daxil olan xalis pul vəsaitləri		(21,083)	1,309
Maliyyələşdirmə fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını			
Müddətli borc öhdəliklərindən daxilolmalar		169,659	49,978
Müddətli borc öhdəliklərinin ödənilməsi		(8,994)	(29,679)
Subordinasiyalı borc öhdəliklərindən daxilolmalar		5,701	4,357
Adi səhmlərin emissiyası	21	20,592	-
Maliyyələşdirmə fəaliyyətindən daxil olan xalis pul vəsaitləri		186,958	24,656
Məzənnə dəyişikliklərinin pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə təsiri		117	187
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərində xalis artma			
İlin əvvəlinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	7	23,712	9,941
İlin sonuna pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri		30,417	23,712

1 Giriş

Hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları 31 dekabr 2007-ci il tarixində tamamlanan il üçün Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına ("BMHS") uyğun olaraq Unibank Kommersiya Bankı ("Bank") və onun törəmə müəssisəsi üçün (birlikdə "Qrup" adlandırılır) üçün tərtib edilmişdir.

Bank Azərbaycan Respublikasında təsis edilmişdir və bu ölkədə fəaliyyət göstərir. Bank Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq yaradılmış məhdud məsuliyyətli səhmdar cəmiyyətidir. Bankın əsas səhmdarı cənab Eldar Qəribovdur (2006: cənab Eldar Qəribov).

17 iyun 2004-cü il tarixində səhmləri bütünlüklə Banka məxsus olan törəmə müəssisə - UniLizing şirkəti Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyində dövlət qeydiyyatına alınmışdır. Şirkət 2004-cü ilin avqust ayında əməliyyatlara başlamışdır. 34 sayılı Qeydə baxın.

Əsas fəaliyyət növləri. Bankın əsas fəaliyyəti Azərbaycan Respublikasında hüquqi və fiziki şəxslər üçün bank xidmətlərinin göstərilməsindən ibarətdir. Bank 1992-ci ildən Azərbaycan Respublikası Milli Bankı ("ARMB") tərəfindən verilmiş ümumi bank lisenziyası əsasında fəaliyyət göstərir. Bank 29 dekabr 2006-cı il tarixli "Əmanətlərin sığortalanması haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda nəzərdə tutulan əmanətlərin sığortalanması üzrə dövlət proqramında iştirak edir. Əmanətlərin Sığortalanması Fondu hər bir əmanət üzrə aşağıdakı qaydada 100% kompensasiya ödənilməsinə zəmanət verir:

- 1 yanvar 2008-ci ilədək - 4,000 AZN-dən çox olmayaraq;
- 1 yanvar 2008-ci ildən 1 yanvar 2010-cu ilədək – 6,000 AZN-dən çox olmayaraq;
- 1 yanvar 2010-cu ildən başlayaraq – 8,000 AZN-dən çox olmayaraq.

Bankın Azərbaycan Respublikasında on iki filialı vardır (2006: beş filial).

Bankın hüquqi ünvanı və fəaliyyət göstərdiyi ölkə. Bankın hüquqi ünvanı aşağıdakı kimidir:

R. Behbudov küçəsi 57,
AZ1022
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Əməliyyat valyutası. Hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər min Azərbaycan Manatı ilə ("min AZN") əks olunmuşdur. Azərbaycan Manatı ("AZN") Azərbaycan Respublikasının rəsmi valyutasıdır.

İdarə Heyəti hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının imzalanmasından sonra ona dəyişiklik etmək imkanına malikdir.

2 Qrupun Əməliyyat Mühiti

Azərbaycan Respublikasında inkişaf etməkdə olan bazar iqtisadiyyatına xas xüsusiyyətlər, o cümlədən nisbətən yüksək inflyasiya və güclü iqtisadi artım müşahidə olunmaqdadır. Azərbaycanın bank sektoru cəmiyyətin bu sektora olan inam səviyyəsinin azalmasına və iqtisadi şəraitin dəyişməsinə həssasdır və müntəzəm olaraq likvidlik səviyyəsinin azalması halları ilə rastlaşa bilər. Rəhbərlik bank sektoruna təsir göstərə biləcək bütün tendensiyaları, eləcə də onların Qrupun maliyyə vəziyyətinə təsirini (əgər varsa) qabaqcadan proqnozlaşdırmaq iqtidarında deyil.

Azərbaycan Respublikasının vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez baş verə bilən dəyişikliklərə məruz qalır. Bundan əlavə, Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən bankların üzleşdiyi çətinliklərə müflisləşmə və iflas haqqında qanunverici bazanın təkmilləşdirilməsi zərurəti, rəsmiləşdirilmiş qeydiyyat və girovun hesabına borcların ödənilməsi prosedurlarının çatışmazlığı, eləcə də hüquqi və fiskal sistemlə bağlı digər çatışmazlıqlar daxildir. Azərbaycan Respublikasında iqtisadi inkişafın gələcək perspektivləri Hökumətin həyata keçirdiyi iqtisadi, maliyyə və pul islahatlarının effektivliyindən, eləcə də vergi, hüquq, normativ və siyasi sistemin inkişafından xeyli dərəcədə asılıdır.

Qlobal maliyyə bazarlarında bas verən hadisələr (ümumilikdə "kredit böhranı" adlandırılan) və onların təsiri, xüsusilə kredit bazarlarında likvidlik çatışmazlığı, bankların və yerli şirkətlərin maliyyə vəsaitlərini əldə edə bilməməsinə görə ölkədə iqtisadi artımın aşağı düşməsi və Qrupun fəaliyyətinin qısa müddətə məhdudlaşması ehtimalı mövcuddur. 2007-ci ilin ikinci yarısından Amerikada kəskin ipoteka böhranı baş vermişdir. Bu böhranın təsiri Amerika bazarlarından kənara çıxmışdır. Belə ki, qlobal investorlar öz risklərini yenidən qiymətləndirmiş və nəticədə bu sabit mənfəət, kapital və derivativ bazarlarda qeyri-sabitliyə və likvidliyin aşağı düşməsinə səbəb olmuşdur.

2 Qrupun Əməliyyat Mühiti (davamı)

Ümumiyyətlə, kredit böhranının Azərbaycan iqtisadiyyatına təsiri global maliyyə mənbələrindən daha çox asılı olan digər inkişaf etmiş ölkələrə nisbətən az olsa da, uzunmüddətli maliyyələşdirmə səviyyəsi aşağı düşmüş və beynəlxalq maliyyə təşkilatları tərəfindən ayrılan maliyyə vəsaitlərinin qiyməti artmışdır. Bundan əlavə, likvidlik səviyyəsinin aşağı olması Qrupun debitorları və ya borcalanlarına da təsir göstərə bilər ki, bu da öz növbəsində onların ödəniş qabiliyyətinə təsir göstərə bilər. Rəhbərlik maliyyə bazarlarında likvidlik səviyyəsinin gələcəkdə azalması və ya qeyri-sabitliyin artmasının Qrupun maliyyə vəziyyətinə təsirini dəqiq şəkildə təxmin etmək iqtidarında deyil.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Qısa Xülasəsi

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının tərtib edilməsinin əsas prinsipləri. Hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları, satıla bilən maliyyə aktivlərinin yenidən qiymətləndirilməsi istisna olmaqla, Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına ("BMHS") uyğun olaraq ilkin dəyər prinsipinə əsasən hazırlanmışdır. Sözü gedən konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında istifadə edilən əsas uçot prinsipləri aşağıda göstərilir. Həmin uçot prinsipləri bütün dövrlərə müvafiq şəkildə tətbiq edilmişdir.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları. Törəmə müəssisələr, Qrupun birbaşa və ya dolayısı ilə səsvermə hüquqlu səhmlərinin 50%-dən artıq hissəsinə sahib olduğu və ya qazanc əldə etmək məqsədilə onun maliyyə və əməliyyat siyasətinə nəzarət etmək gücü olduğu müəssisələr və digər təşkilatlardır (xüsusi təyinatlı müəssisələr daxil olmaqla). Qrupun digər müəssisəyə nəzarət etməsini müəyyənləşdirərkən istifadə edilməsi və ya dəyişdirilməsi mümkün olan potensial səsvermə hüquqlarının mövcudluğu və təsiri nəzərə alınır. Törəmə müəssisələr, onların əməliyyatları üzrə effektiv nəzarət Qrupa keçdiyi andan (alqı tarixindən) konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına daxil edilir və nəzarətin itirildiyi tarixdən konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarından çıxarılır.

Şirkətdaxili əməliyyatlar, qalıqlar və qrup şirkətləri arasındakı əməliyyatlar üzrə realizasiya olunmamış gəlirlər konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarından silinir; realizasiya olunmamış zərərlər də dəyərin əldə edilməsi halları istisna olmaqla, konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarından çıxarılır. Bank törəmə müəssisələri ilə birlikdə Qrup tərəfindən qəbul edilmiş qaydalara uyğun vahid uçot siyasəti tətbiq edir.

Azlığın payı Bankın birbaşa və ya dolayısı ilə sahib olmadığı paya düşən törəmə müəssisənin xalis fəaliyyət nəticələri və xalis aktivlərinin hissəsidir. Azlığın payı Qrupun səhmdar kapitalının ayrıca komponentini təşkil edir.

Əsas ölçü anlayışları. Təsnifat formalarından asılı olaraq maliyyə alətləri ədalətli dəyerdə və ya amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır. Həmin qiymətləndirmə üsulları aşağıda əks etdirilir.

Ədalətli dəyər müstəqil şəkildə fəaliyyət göstərən yaxşı məlumatlandırılmış müstəqil tərəflər arasında əməliyyatın ümumi şərtlər əsasında həyata keçirildiyi zaman aktivin mübadilə edilə bildiyi və ya öhdəliyin yerinə yetirildiyi məbləği təşkil edir. Ədalətli dəyər aktiv bazarda alınıb satılan maliyyə aktivləri üzrə cari tələb qiymətini və maliyyə öhdəlikləri üzrə cari təklif qiymətini əks etdirir. Bazar riskləri qarşılıqlı şəkildə əvəzləşdirilən aktiv və öhdəliklər ilə əlaqədar Qrup qarşılıqlı surətdə əvəzləşdirilən risklər üzrə ədalətli dəyər göstəricilərinin müəyyən edilməsi üçün orta bazar qiymətlərindən istifadə edə bilər və xalis açıq mövqeyə müvafiq tələb və təklif qiyməti tətbiq edə bilər. Maliyyə aləti aktiv bazarda o zaman sərbəst surətdə alınıb satıla bilən aktivlər kimi qəbul edilir ki, onların qiymətləri haqqında məlumat fond birjasında və ya digər maliyyə təşkilatından sərbəst və müntəzəm şəkildə əldə edilə bilsin və bu zaman həmin qiymətlər könüllü şəkildə bazar şərtləri çərçivəsində həyata keçirilən real və müntəzəm əməliyyatları əks etdirsin.

Bazar qiymətləri mövcud olmayan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün diskont edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti modeli, könüllü şəkildə həyata keçirilən ən son əməliyyatlar haqqında məlumata əsaslanan modellər kimi qiymətləndirmə üsulları, eləcə də investisiya qoyulan müəssisələr haqqında maliyyə məlumatlarının təhlili istifadə edilir. Qiymətləndirmə üsulları müşahidə edilə bilən bazar məlumatları ilə dəstəklənməyən fərziyyələrin istifadə olunmasını tələb edə bilər. Bu fərziyyələrin hər hansı birinin mümkün alternativ variantla əvəz edilməsi nəticəsində mənfəət, gəlir, aktiv və passivlərin əhəmiyyətli dərəcədə dəyişməsinə səbəb olacaq hallar barədə məlumat hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında açıqlanır.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Qısa Xülasəsi (davamı)

İlkin dəyər alqı tarixinə aktivi almaq üçün ödənilmiş pul vəsaitlərini və ya onların ekvivalentlərini və yaxud verilmiş digər resursların ədalətli dəyərini əks etdirir və *əməliyyat xərclərini* ehtiva edir. *Əməliyyat xərcləri* əlavə xərcləri əks etdirir və birbaşa olaraq maliyyə alətinin alqısı, buraxılması və ya satışı ilə əlaqəlidir. Əlavə xərclər əməliyyatın həyata keçirilmədiyi təqdirdə yaranmayan xərclərdir. Əməliyyat xərclərinə agentlərə (satış üzrə agentlər kimi fəaliyyət göstərən işçilər daxil olmaqla), məsləhətçilərə, brokerlərə və dilerlərə ödənilmiş haqq və komissiyalar, tənzimləyici orqanlar və fond birjalarına ödəmələr, eləcə də mülkiyyət hüququnun köçürülməsi üzrə vergilər və rüsumlar daxildir. Borc öhdəlikləri üzrə mükafat və ya diskontlar, maliyyələşdirmə xərcləri, daxili inzibati və ya saxlama xərcləri maliyyə xərclərinə daxil edilmir.

Amortizasiya olunmuş maya dəyəri əsas məbləğin ödənilməsi çıxılmaqla, lakin hesablanmış faizləri daxil etməklə, maliyyə aktivləri üçün isə dəyersizləşmə üzrə zərərler üzrə hər hansı silinməni çıxmaqla aktivlərin ilkin dəyərini əks etdirir. Hesablanmış faizlərə ilkin uçot zamanı təxirə salınmış əməliyyat xərclərinin və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ödəniş məbləği üzrə hər hansı mükafat və ya diskontun amortizasiyası daxildir. Hesablanmış faiz gəlirləri və faiz xərcləri, o cümlədən hesablanmış kupon gəlirləri və amortizasiya olunmuş diskont və ya mükafat (verilmə zamanı təxirə salınmış komissiyalar daxil olmaqla, əgər varsa) ayrıca göstərilir və müvafiq aktiv və passivlərin balans dəyərinə daxil edilir.

Effektiv faiz metodu maliyyə alətinin balans dəyəri üzrə sabit faiz dərəcəsinin (effektiv faiz dərəcəsi) təmin edilməsi üçün faiz gəlirləri və ya xərclərinin müvafiq dövr ərzində uçota alınması metodudur. Effektiv faiz dərəcəsi, təxmin edilən gələcək pul ödənişlərini və ya daxilolmaları (kreditlər üzrə gələcək zərərler xaric olmaqla) maliyyə alətinin gözlənilən fəaliyyət müddəti ərzində və ya müvafiq hallarda daha qısa müddət ərzində maliyyə alətinin xalis balans dəyərinə diskontlaşdırılan dəqiq dərəcədir. Effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aləti üçün nəzərdə tutulan dəyişkən faiz dərəcəsi üzrə kredit spredini əks etdirən mükafatlar və ya diskont və yaxud bazar qiymətlərindən asılı olaraq müəyyən edilməyən digər dəyişkən amillər istisna olmaqla, faiz dərəcələrinin növbəti dəyişdirilmə tarixinə qədər dəyişkən faizli alətlər üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətini diskont etmək üçün istifadə edilir. Bu cür mükafatlar və ya diskontlar maliyyə alətinin gözlənilən tədavül müddəti ərzində amortizasiya edilir. Diskont dəyərinin hesablanmasına müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsini təşkil edən bütün komissiyalar daxildir (gəlir və xərclərin uçotu siyasətinə baxın).

Maliyyə alətlərinin ilkin uçotu. Mənfəət və zərər hesabatında ədalətli dəyerdə göstərilən diling əməliyyatları üçün qiymətli kağızlar, derivativlər və digər maliyyə alətləri əvvəlcə ədalətli dəyerdə qeydə alınır. Bütün digər maliyyə alətləri, dövlət və dövlət təşkilatlarından alınmış kreditlər istisna olmaqla, əməliyyat xərcləri də daxil olmaqla ədalətli dəyerdə qeydə alınır. İlkin uçot zamanı ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq əməliyyat qiyməti ilə sübut edilir. İlkin uçot zamanı yaranan gəlir və ya zərər yalnız ədalətli dəyər ilə əməliyyat qiyməti arasında fərq olduqda qeydə alınır. Ədalətli dəyər eyni maliyyə aləti ilə aparılan digər cari bazar əməliyyatlarının müşahidəsi və yaxud həmin bazarlardan əldə edilən məlumatlara əsaslanan qiymətləndirmə üsulu ilə sübut edilir.

Qanunvericilik və ya ümumi qəbul edilmiş bazar qaydaları ilə müəyyən edilmiş vaxt çərçivəsində təchiz olunması nəzərdə tutulan maliyyə aktivlərinin bütün digər alqı və satışları ("müntəzəm" alqı və satışlar), Qrupun maliyyə aktivini almaq və ya satmaq öhdəliyini qəbul etdiyi əməliyyat tarixində qeydə alınır. Alqı və satış üzrə bütün digər əməliyyatlar öhdəliyin yerinə yetirilmə tarixində qeydə alınır; bu zaman öhdəliyin qəbul edilməsi və ödənilməsi tarixləri arasındakı dövr ərzində qiymətin dəyişməsi ilkin dəyər və ya amortizasiya olunmuş dəyerdə qeydə alınan aktivlər ilə əlaqədar qeydə alınmır; mənfəət və zərər hesabatında ədalətli dəyerdə göstərilən diling əməliyyatları üçün qiymətli kağızlar, derivativlər və digər maliyyə aktivləri üçün mənfəət və zərər hesabatında qeydə alınır; satıla bilən investisiya qiymətli kağızlar üçün isə kapital hesablarında qeydə alınır.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri asanlıqla müəyyən nağd pul məbləğinə çevrilə bilən və dəyəri cüzi dəyişikliklərə məruz qalan maddələrdir. Overmayt depozitlər istisna olmaqla, bütün qısamüddətli banklararası yerləşdirmələr digər banklardan alınacaq vəsaitlərə daxil edilir. Blokləşdirilmiş məbləğlər pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərindən çıxarılır. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır.

ARMB-də xarici valyutada yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar. ARMB-də Manatla və xarici valyutada yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınmaqla, Qrupun gündəlik əməliyyatlarını maliyyələşdirmək üçün nəzərdə tutulmayan məcburi ehtiyat depozitlərini əks etdirir və bu səbəbdən konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti hesabatının tərtib edilməsi məqsədilə pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə aid edilmir.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Qısa Xülasəsi (davamı)

Digər banklardan alınacaq vəsaitlər. Digər banklardan alınacaq vəsaitlər təsbit edilmiş və ya müəyyən edilə bilən tarixlərdə qaytarılacaq Qrup tərəfindən müxbir banklara avans şəklində nağd pul verildiyi zaman uçota alınır. Bu zaman, Qrup maliyyə alətləri ilə əlaqəsi olmayan və sərbəst surətdə alınıb satıla bilməyən debitor borcları üzrə dilinq əməliyyatı aparmağı planlaşdırmır. Digər banklardan alınacaq vəsaitlər amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır.

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar təsbit edilmiş və ya müəyyən edilə bilən tarixlərdə qaytarılacaq sərbəst surətdə alınıb satıla bilməyən qeyri-derivativ maliyyə alətləri ilə əlaqəli olmayan debitor borclarının əldə edilməsi və ya yaradılması məqsədilə müştərilərə Qrup tərəfindən avans şəklində nağd pul verildiyi zaman uçota alınır. Bu halda Qrup həmin debitor borclar üzrə dilinq əməliyyatı aparmağı planlaşdırmır. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır.

Dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri ilə bağlı şərtlərə yenidən baxıldıqda, yenidən baxılmış şərtlər əvvəlki şərtlərdən əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənərsə, dəyərsizləşmə, şərtlərin dəyişməsindən əvvəl effektiv faiz dərəcəsilə qiymətləndirilir.

Maliyyə lizinqi üzrə debitor borcları/Gəlirlərin uçotu. Qrup lizinqverən qismində çıxış etdikdə və lizinq obyektlərinin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar risk və gəlirlər lizinqalana ötürüldükdə, lizinqə verilən aktivlər maliyyə lizinqi üzrə debitor borcları kimi göstərilir və gələcək lizinq ödənişlərinin diskont edilmiş dəyərində qeydə alınır. Maliyyə lizinqi üzrə debitor borcları ilkin olaraq lizinq müqaviləsinin bağlanma tarixində (lizinq müqaviləsinin bağlanma tarixi lizinq müqaviləsinin bağlanma tarixi və ya lizinq münasibətləri üzrə iştirakçılar tərəfindən lizinqin əsas şərtlərinin təsdiqlənmə tarixidir, bu tarixlərin hansının daha tez baş verməsindən asılı olaraq) müəyyən edilən diskont dərəcəsinə əsasən lizinq münasibətlərinin yarandığı tarixdə qeydə alınır.

Debitor borc məbləği ilə gələcək lizinq ödənişlərinin diskont edilmiş dəyəri arasındakı fərq əldə edilməmiş maliyyə gəlirlərini əks etdirir. Bu gəlirlər, lizinq müqaviləsinin qüvvədə olduğu ümumi müddət ərzində daimi gəlirlilik normasını əks etdirən xalis investisiya metodundan (vergidən əvvəlki) istifadə etməklə, lizinq müddəti ərzində qeydə alınır. Birbaşa olaraq lizinq münasibətlərinin təşkil edilməsi ilə əlaqədar olan əlavə xərclər maliyyə lizinqi üzrə debitor borcların ilkin məbləğinə daxil edilir və lizinq dövründə qeydə alınmış gəlirlərin həcmi azaldır. Lizinqdən əldə edilən maliyyə gəlirləri konsolidasiya edilmiş mənfəət və zərər hesabatında faiz gəlirlərində qeydə alınır.

Dəyərsizləşmə üzrə zərərlər maliyyə lizinqi üzrə debitor borcların ilkin uçotundan sonra baş vermiş bir və ya bir neçə halın ("zərər halları") nəticəsində yarandığı zaman mənfəət və zərər hesabatında qeydə alınır. Dəyərsizləşmə üzrə zərərlər maliyyə lizinqi üzrə debitor borcların xalis balans dəyəri ilə lizinq müqaviləsində nəzərdə tutulan gəlirlilik normasına əsasən diskontlaşdırılan gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin (hələ baş verməmiş gələcək zərərlər istisna olmaqla) cari dəyəri arasındakı fərq həcmində ehtiyat yaratmaqla qeydə alınır. Təxmin edilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkəti lizinq müqaviləsi üzrə aktivin alınması və satılması nəticəsində yaranan pul vəsaitlərinin hərəkəti əks etdirir.

Qrup lizinqalan qismində çıxış etdikdə və mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydalar Qrupa keçdikdə, lizinqə verilən aktivlər lizinqə verilən aktivlərin ədalətli dəyəri ilə minimum lizinq ödənişlərinin cari dəyərindən daha aşağı olanı ilə lizinq münasibətlərinin yarandığı tarixdə əsas vəsaitlərin tərkibində qeydə alınır. Hər bir lizinq ödənişi öhdəliyin yerinə yetirilməsi və maliyyə lizinqi üzrə borc qalığından daimi faiz dərəcəsinin təmin edilməsi məqsədilə maliyyə xərcləri arasında bölüşdürülür. Gələcək maliyyə xərcləri çıxılmaqla, icarə üzrə müvafiq öhdəliklər "müddətli borc öhdəlikləri" sətrinə daxil edilir. Faiz xərcləri effektiv faiz metoduna əsasən lizinqin müddəti ərzində mənfəət və zərər hesabatında göstərilir. Maliyyə lizinqi müqaviləsinə əsasən əldə edilmiş aktivlər Qrupun daha qısa lizinq müddəti ərzində lizinqin müddətinin başa çatdığı anda mülkiyyət hüququ əldə edəcəyinə kifayət qədər əmin olmadığı halda, onların faydalı xidmət müddəti ərzində amortizasiya edilir.

Amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınan maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi. Maliyyə aktivinin ilkin uçotundan sonra baş vermiş bir və ya bir neçə halın ("zərər halları") nəticəsində yaranmış və etibarlı şəkildə təxmin edilə bilən maliyyə aktivləri və ya maliyyə aktivləri qrupu üzrə gələcək pul vəsaitlərinin məbləğinə və ya vaxtına təsir göstərən dəyərsizləşmə üzrə zərərlər mənfəət və zərər hesabatında qeydə alınır. Qrup ayrıca qiymətləndirilən maliyyə aktivləri (əhəmiyyətli və ya əhəmiyyətsiz) üçün dəyərsizləşmə üzrə zərərlərin baş verməsinə dair hər hansı obyektiv sübutun mövcud olmadığını müəyyən etdikdə, o, həmin aktivləri analoji kredit riskinə malik olan maliyyə aktivləri qrupuna aid edir və onları mümkün zərərlərə qarşı kollektiv şəkildə qiymətləndirir.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Qısa Xülasəsi (davamı)

Maliyyə aktivinin dəyərsizləşməsi məsələsinə baxarkən Qrupun nəzərə aldığı əsas amillər həmin aktivin vaxtı keçmiş statusu və hər hansı girov təminatının realizasiya oluna bilməsidir. Dəyərsizləşmə üzrə zərərin baş verməsinə dair obyektiv əlamətlərin mövcud olmasını müəyyən edən əsas meyarlar aşağıda göstərilir:

- hər hansı ödənişin gecikdirilməsi və bu zaman gecikdirilmiş ödənişin hesablaşma sistemlərindəki gecikmə ilə izah edilə bilməməsi;
- borcalanın əhəmiyyətli maliyyə çətinlikləri ilə üzləşməsi və bunun bankın borcalan haqqında maliyyə məlumatları ilə təsdiqlənməsi;
- borcalanın müflisləşməsi və ya onun maliyyə strukturunun yenidən təşkil edilməsi riskinə məruz qalması;
- borcalana təsir göstərən milli və ya yerli iqtisadi şəraitin dəyişməsi nəticəsində onun ödəniş statusunda mənfi dəyişikliklərin baş verməsi; və
- girovun dəyərinin bazar şərtlərinin pisləşməsi nəticəsində əhəmiyyətli dərəcədə aşağı düşməsi.

Aktivlər üçün dəyərsizləşmə üzrə zərərlərin kollektiv şəkildə qiymətləndirilməsi məqsədilə maliyyə aktivləri analoji kredit risk xüsusiyyətlərinə əsasən qruplaşdırılır. Həmin xüsusiyyətlər qiymətləndirilən aktivlərin müqavilə üzrə şərtlərinə uyğun olaraq borcalanlar tərəfindən bütün məbləğlərin ödənilməsi qabiliyyətinin göstəricisi olmaqla, bu cür aktivlər qrupu üzrə gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin təxmin edilməsi üçün uyğundur.

Dəyərsizləşmə üzrə zərərlərə qarşı kollektiv şəkildə qiymətləndirilən maliyyə aktivləri qrupuna daxil olan pul vəsaitlərinin gələcək hərəkəti həmin aktivlərin müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətinə, rəhbərliyin keçmişdə baş vermiş zərər halları nəticəsində vaxtı keçəcək məbləğlərin həcmi ilə münasibətdə təcrübəsinə və vaxtı keçmiş məbləğlərin geri ödənilməsinə əsasən təxmin edilir. Keçmiş dövrlərə təsir göstərməyən cari şəraitin təsirini əks etdirmək və cari dövrdə mövcud olmayan keçmiş şəraitin təsirini aradan qaldırmaq məqsədilə əvvəlki təcrübə müşahidə edilə bilən cari məlumatlara əsasən tənzimlənir.

Aktivin balans dəyərini effektiv faiz dərəcəsilə diskont edilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyərinə (kreditlər üzrə baş verməmiş gələcək zərərlər istisna olmaqla) silmək üçün aktivlər üçün dəyərsizləşmə üzrə zərərlər hər zaman ehtiyat hesabında qeydə alınır. Girov qoyulmuş maliyyə aktivləri üzrə təxmin edilən gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyərinin hesablanması girovun əldə edilməsi və satılması xərcləri çıxılmaqla, girov nəticəsində yarana bilən (girovun olub-olmaması ehtimal edildikdə) pul vəsaitlərinin hərəkətinə əks etdirir.

Dəyərsizləşmə üzrə zərərlərin məbləği, sonrakı dövrdə baş vermiş hadisəyə görə azalarsa və həmin azalma obyektiv olaraq zərərin qeydə alınmasından sonra baş vermiş hadisəyə (məsələn, borcalanın kredit reytingi üzrə mümkün zərər kimi) aid edilərsə, mənəfət və zərər hesabatındakı ehtiyat hesabı təshih etməklə, əvvəl qeydə alınmış mümkün zərər üzrə əks mühasibat düzəlişi aparılır.

Aktivlər qaytarıla bilmədikdə onlar, aktivin və ya onun hissəsinin bərpa olunması üçün bütün zəruri prosedurların tamamlanmasından və zərərin məbləğinin müəyyən edilməsindən sonra müvafiq zərər ehtiyatından silinir.

Kreditlərlə bağlı digər öhdəliklər. Qrup akkreditivlər və maliyyə zəmanətləri daxil olmaqla, kreditlərlə bağlı öhdəlikləri öz üzərinə götürür. Maliyyə zəmanətləri müştərinin üçüncü şəxslər qarşısında öz öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədiyi və kreditlər kimi eyni kredit riskinə məruz qaldığı halda, ödənişlərin aparılması üzrə dəyişilməz öhdəlikləri əks etdirir. Kreditlərin verilməsi üzrə maliyyə zəmanətləri və öhdəlikləri əvvəlcə qaydaya görə əldə edilmiş komissiya gəlirləri ilə təsdiqlənən ədalətli dəyərlə qeydə alınır. Həmin məbləğ öhdəliyin qüvvədə olduğu müddət ərzində bərabər çıxılmalar metodu ilə amortizasiya edilir. Bu metod Qrupun xüsusi kredit müqaviləsi imzalayacağı və onu qısa müddətdə satmayacağı ehtimal edildikdə tətbiq edilmir; bu cür kreditlərin verilməsi öhdəlikləri üzrə komissiya gəlirləri təxirə salınmaqla, kreditin ilkin uçotu zamanı onun balans dəyərinə daxil edilir. Hər bir balans tarixində öhdəliklər (i) ilkin uçot zamanı amortizasiya olunmamış məbləğ ilə (ii) balans tarixində öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün tələb olunan xərclər üzrə ən yaxşı təxminlərdən daha yüksək olanı ilə ölçülür.

Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları. Bu kateqoriyaya, Qrup tərəfindən qeyri-müəyyən müddət ərzində saxlanması nəzərdə tutulan və kifayət qədər likvidlik səviyyəsinin qorunması və ya faiz dərəcələri, valyuta məzənnələri və ya səhmlərin qiymətinin dəyişməsi nəticəsində hər an satıla bilən investisiya qiymətli kağızları daxildir. Qrup investisiyaları onların alındığı tarixdə satıla bilən investisiya qiymətli kağızları kimi təsnifləşdirir.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Qısa Xülasəsi (davamı)

Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları ədalətli dəyərdə qeydə alınır. Satıla bilən borc qiymətli kağızları üzrə faiz gəlirləri effektiv faiz metodundan istifadə etməklə hesablanır və mənfəət və zərər hesabatında qeydə alınır. Satıla bilən səhmlər üzrə dividendlər Qrupun həmin səhmlər üzrə ödənişləri qəbul etmək hüququ müəyyən edildikdə və dividendlərin alınması ehtimal edildikdə, mənfəət və zərər hesabatında qeydə alınır. Ədalətli dəyərdəki dəyişikliklərin bütün digər elementləri investisiya uçotdan çıxarılanadək və ya ehtimal olunan zərər üçün ehtiyat yaradılanadək kapital hesabında təxirə salınır. Bu zaman yaranan məcmu gəlir və ya zərər kapital hesabından mənfəət və zərər hesabatına silinir.

Satıla bilən investisiya qiymətli kağızlarının ilkin uçotundan sonra baş vermiş bir və ya bir neçə halın ("zərər halları") nəticəsində yaranmış mümkün zərərlər mənfəət və zərər hesabatında qeydə alınır. Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları üzrə zərər, həmin qiymətli kağızlar üzrə ədalətli dəyərin onların balans dəyərindən artıq olduğu halda yaranır. Alqı dəyəri ilə cari ədalətli dəyər arasında fərq kimi qiymətləndirilən məcmu zərər, əvvəlki dövrlərdə mənfəət və zərər hesabatında həmin aktiv üzrə qeydə alınmış hər hansı zərəri çıxmaqla, kapital hesabından silinərək mənfəət və zərər hesabatında qeydə alınır. Pay alətlərinin dəyərsizləşməsi üzrə zərərlər mənfəət və zərər hesabatında bərpa edilmir. Satıla bilən borc qiymətli kağızlar üzrə ədalətli dəyər sonrakı dövrdə baş vermiş hadisəyə görə artarsa və həmin artım obyektiv olaraq zərərin mənfəət və zərər hesabatında qeydə alınmasından sonra baş vermiş hadisəyə aid edilərsə, cari dövrün mənfəət və zərər hesabatında mümkün zərər üzrə əks mühasibat düzəlişi aparılır.

Maliyyə aktivlərinin uçotdan silinməsi. Qrup aşağıdakı hallarda maliyyə aktivlərini uçotdan silir: (a) aktivlər geri alındıqda və ya bu aktivlərlə əlaqədar pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə hüquqların müddəti başa çatdıqda və ya (b) Qrup maliyyə aktivlərindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını üzrə mülkiyyət hüququnu ötürdükdə və ya ötürülmə haqqında müqavilə bağladıqda və bu zaman (i) həmin aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə başqa tərəfə ötürdükdə və ya (ii) bu aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə ötürmədikdə və ya saxlamadıqda, lakin həmin aktivlər üzrə nəzarət hüququnu özündə saxlamadıqda. Nəzarət qarşı tərəfin öz mülkiyyətində olan aktiv satışı üzrə əlavə məhdudiyətlər qoymadan əlaqəli olmayan üçüncü tərəfə satmaq üçün praktiki imkana malik olmadığı hallarda saxlanılır.

Binalar və avadanlıqlar. Binalar və avadanlıqlar lazım olduqda yığılmış amortizasiyanı və dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatı çıxmaqla, ilkin dəyərdə qeydə alınır.

Baş çatdırılmamış tikinti işləri lazım olduqda dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatı çıxmaqla, ilkin dəyərdə qeydə alınır. İlkin dəyərə müvafiq aktivlərin tikintisinin maliyyələşdirilməsi üçün xüsusi və ümumi borc vəsaitlərinin alınması ilə əlaqədar borc vəsaitləri üzrə xərclər daxildir. Tikinti işləri tamamlandıqdan sonra həmin aktivlər müvafiq binalar və avadanlıqlar kateqoriyasına köçürülür və balans dəyərində uçota alınır. Baş çatdırılmamış tikintilər üçün tikinti işləri başa çatdırılmayana qədər amortizasiya hesablanır.

Kiçik həcmli təmir və istismar xərcləri çəkildiyi zaman xərcə silinir. Binalar və avadanlıqların əsas komponentlərinin əvəz edilməsi xərcləri kapitalaşdırılır və əvəz edilmiş hissələr balansdan silinir.

Binalar və avadanlıqlar dəyərsizləşdikdə, onlar binalar və avadanlıqların istifadəsi nəticəsində əldə edilən dəyər ilə satış xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyərdən daha yüksək olan dəyərə silinir. Aktivin balans dəyərindəki azalma mənfəət və zərər hesabatında qeydə alınır. Aktivin istifadəsi nəticəsində əldə edilən dəyər və ya satış xərcləri çıxılmaqla, onun ədalətli dəyərinin müəyyən edilməsi üçün istifadə edilən təxminlərdə dəyişiklik baş verdiyi təqdirdə əvvəlki dövrlərdə hər-hansı aktiv üçün qeydə alınmış dəyərsizləşmə üzrə zərərlər bərpa edilir.

Binalar və avadanlıqların satışından yaranan gəlir və zərər, gəlir məbləği və balans dəyəri arasındakı fərq kimi müəyyən edilir və mənfəət və zərər hesabatında qeydə alınır.

Amortizasiya. Torpaq üçün amortizasiya hesablanır. Digər əsas vəsaitlər üzrə amortizasiya bərabər çıxılmalar metoduna, yəni əsas vəsaitlərin aşağıda göstərilən təxmini faydalı xidmət müddətləri ərzində aktivlərin ilkin dəyərini qalıq dəyərindən azaltmaqla hesablanır:

Binalar	3%;
Ofis və kompüter avadanlıqları	25%;
Mebel, qurğular və digər avadanlıqlar	20%;
Nəqliyyat vasitələri	15%; və
İcarəyə götürülmüş aktivlərin əsaslı təmiri	müvafiq lizing müqaviləsinin müddəti ərzində

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Qısa Xülasəsi (davamı)

Aktivin artıq köhnəliyi və istismar müddəti başa çatdığı halda, satış üzrə təxmin edilən xərclər çıxılmaqla, Qrupun həmin aktivin satışı nəticəsində əldə edəcəyi təxmin edilən məbləğ aktivin qalıq dəyəridir. Qrup aktivini onun fiziki istismar müddətinin sonuna qədər istifadə edəcəyini gözlədikdə, aktivin qalıq dəyəri sıfıra bərabər olur. Aktivlərin qalıq dəyərləri və faydalı xidmət müddətləri lazım olduqda hər bir balans tarixində nəzərdən keçirilir və dəqiqləşdirilir.

Qeyri-maddi aktivlər. Qrupun bütün qeyri-maddi aktivləri müəyyən faydalı xidmət müddətinə malik olmaqla əsasən kapitallaşdırılmış proqram təminatından ibarətdir.

Əldə edilmiş proqram təminatı lisenziyaları həmin proqram təminatının alınması və tətbiq edilməsi üçün çəkilmiş xərclərin əsasında kapitallaşdırılır. Qrup tərəfindən nəzarət olunan identifikasiya edilə bilən unikal proqram təminatı ilə birbaşa əlaqəli olan tərtibat xərcləri, çəkilmiş xərclərdən artıq olan əlavə iqtisadi səmərə gətirəcəyi halda qeyri-maddi aktivlər kimi tanınır. Kapitallaşdırılmış xərclərə proqram təminatını tərtib edən işçilərə sərf olunan xərclər və ümumi təsərrüfat xərclərinin müvafiq hissəsi daxildir. Proqram təminatı ilə əlaqədar bütün digər xərclər (məs, texniki dəstək xərcləri) çəkildiyi zaman xərcə silinir. Digər qeyri-maddi aktivlər onların 4-5 illik faydalı xidmət müddəti ərzində bərabər çıxılmalar metoduna əsasən amortizasiya olunur.

Əməliyyat lizinqi. Qrup lizinqalan qismində çıxış etdikdə və lizinq obyektlərinin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar risk və gəlirlər lizinqverən tərəfindən Qrupa ötürülmədikdə, əməliyyat lizinqi müqavilələri üzrə cəmi ödənişlər lizinqin müddəti ərzində bərabər çıxılmalar metoduna əsasən mənfəət və zərər hesabatında qeydə alınır.

Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər. Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər, müxbir banklar tərəfindən Qrupa nağd pul və ya digər aktivlər verildiyi andan qeydə alınır. Qeyri-derivativ maliyyə öhdəlikləri amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır. Qrup verdiyi borcları geri aldıqda, həmin borc öhdəlikləri balansdan silinir və öhdəliyin balans dəyəri ilə ödənilmiş məbləğ arasındakı fərq borcun ödənilməsi üzrə yaranan gəlir və ya xərclərə daxil edilir.

Müştəri hesabları. Müştəri hesabları fiziki şəxslər, dövlət müəssisələri və ya hüquqi şəxslər qarşısında olan qeyri-derivativ maliyyə öhdəliklərini əks etdirir və amortizasiya olunmuş dəyərdə qeydə alınır.

Buraxılmış borc qiymətli kağızları. Buraxılmış borc qiymətli kağızlarına Qrup tərəfindən buraxılan istiqrazlar daxildir. Buraxılmış borc qiymətli kağızları amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır. Qrup buraxdığı borc qiymətli kağızlarını geri aldıqda, həmin borc öhdəlikləri konsolidasiya edilmiş balansdan silinir və öhdəliyin balans dəyəri ilə ödənilmiş məbləğ arasındakı fərq borcun ödənilməsi üzrə yaranan gəlirlərə daxil edilir.

Müddətli borc öhdəlikləri. Müddətli borc öhdəlikləri beynəlxalq maliyyə təşkilatları qarşısında qeyri-derivativ öhdəlikləri əks etdirir və amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır.

Subordinasiyalı borc öhdəlikləri. Subordinasiyalı borc öhdəliklərinə beynəlxalq maliyyə təşkilatları qarşısında uzunmüddətli qeyri-derivativ öhdəlikləri əks etdirir və amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır. Subordinasiyalı borc öhdəlikləri ləğv etmə zamanı bütün digər kreditör borclarından sonra ödənilir və Qrupun "II dərəcəli kapitalına" daxil edilir.

Mənfəət vergisi. Mənfəət vergisi hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında Azərbaycan Respublikasının balans tarixinə qüvvədə olan qanunvericiliyinə uyğun olaraq hesablanmışdır. Mənfəət vergisi xərci cari və təxirə salınmış mənfəət vergisindən ibarət olub, konsolidasiya edilmiş mənfəət və zərər hesabatında qeydə alınır. Lakin, həmin və ya başqa dövrdə bilavasitə kapital hesablarında qeydə alınan əməliyyatlara aid olan vergilər bilavasitə kapital hesablarında qeydə alınır.

Cari mənfəət vergisi, cari və əvvəlki dövrlər üzrə vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərər ilə əlaqədar vergi orqanlarına ödəniləcək və ya onlardan geri alınacaq məbləği təşkil edir. Vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərər, maliyyə hesabatlarının müvafiq vergi bəyannamələrinin təqdim olunmasından əvvəl təsdiqləndiyi halda təxmini göstəricilərə əsasən hesablanır. Mənfəət vergisindən başqa digər vergilər inzibati və digər əməliyyat xərcləri kimi qeydə alınır.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Qısa Xülasəsi (davamı)

Təxirə salınmış mənfəət vergisi balans passivi metodundan istifadə etməklə, aktiv və passivlərin vergi bazası və maliyyə hesabatları məqsədləri üçün onların balans dəyəri arasında yaranan keçmiş illərin vergi zərəri və bütün müvəqqəti fərqlər üçün hesablanır. İlkən uçot zamanı istisna hal olaraq, əgər əməliyyat maliyyə mənfəəti və vergiyə cəlb edilən mənfəətə təsir göstərmirsə, aktiv və passivin ilkin qeydə alınması nəticəsində yaranan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi hesablanmır (biznes birləşməsi halları istisna olmaqla). Təxirə salınmış vergi qalıqları, balans tarixinə qüvvədə olan vergi dərəcələrinə əsasən müvəqqəti fərqlərin qaytarılacağı və ya keçmiş illərdən yığılmış vergi zərərlərinin istifadə ediləcəyi dövrdə tətbiq edilməli vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır. Təxirə salınmış vergi aktiv və passivləri yalnız Qrupun ayrı-ayrı şirkətləri arasında əvəzləşdirilir. Gəlirdən çıxılan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi aktivləri və keçmiş illərdən yığılmış vergi zərərləri o zaman hesablanır ki, bu çıxılmaların realizasiya oluna bilməsi üçün gələcəkdə kifayət qədər vergiyə cəlb ediləcək mənfəətin mövcudluğu ehtimal edilsin.

Qeyri-müəyyən vergi mövqeləri. Qrupun qeyri-müəyyən vergi mövqeləri rəhbərlik tərəfindən hər balans tarixində qiymətləndirilir. Rəhbərlik qrupun vergi mövqeyinə vergi orqanları tərəfindən etiraz edildiyi halda, əlavə vergi öhdəliklərinin yaranmasını ehtimal etdikdə, vergi öhdəlikləri nəzərə alınmır. Bu cür qiymətləndirmə qüvvədə olan və ya balans tarixinə qüvvəyə minmiş vergi qanunvericiliyinin təfsirinə və bu məsələlərə dair hər hansı məhkəmə və ya digər qurumların məlum qərarlarına əsasən aparılır. Mənfəət vergisi istisna olmaqla, cərimələr, penyalar və vergilər üzrə öhdəliklər balans tarixinə öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan xərclərə dair rəhbərliyin ən yaxşı təxminləri əsasında uçota alınır.

Səhm mükafatı. Səhmlərin emissiyası zamanı nizamnamə kapitalına qoyuluşların (əməliyyat xərclərini çıxmaqla) buraxılmış səhmlərin nominal dəyərindən artıq olan hissəsi səhmdar kapitalında dəyişikliklər hesabatında səhm mükafatı kimi uçota alınır.

Dividendlər. Dividendlər elan edildikləri dövrdə kapital hesablarında əks etdirilir. Balans tarixindən sonra, lakin maliyyə hesabatlarının imzalanmasından əvvəl elan edilmiş dividendlər haqqında məlumat "hesabat tarixindən sonra baş vermiş hadisələr" Qeydində açıqlanır. Mənfəətdən dividendlər və digər ödənişlər Bankın yerli qanunvericiliyə uyğun hazırlanmış mühasibat hesabatlarına əsasən həyata keçirilir. Azərbaycan qanunvericiliyində cari ilin xalis mənfəəti bölüşdürmənin əsası kimi müəyyən edilir.

Gəlir və xərclərin uçotu. Faiz gəlir və xərcləri konsolidasiya edilmiş mənfəət və zərər hesabatında bütün borc alətləri üçün effektiv faiz metodundan istifadə etməklə hesablama metoduna əsasən qeydə alınır. Bu metod, faiz gəlir və xərclərinin bir hissəsi kimi müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi olan bütün haqları, əməliyyat xərclərini və digər mükafat və ya diskont edilmiş vasitələri təxirə salır.

Effektiv faiz dərəcəsinə əks olunan haqlara maliyyə aktivinin yaradılması və ya alınması, yaxud maliyyə passivinin buraxılması ilə əlaqədar müəssisə tərəfindən əldə edilmiş və ya ödənilmiş buraxılma haqları daxildir (məsələn, ödəmə qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi, zamanətlərin və ya girovun dəyərləndirilməsi və qeydə alınması, maliyyə alətinin şərtlərinin razılaşdırılması və əməliyyat sənədlərinin işlənməsi haqları). Bazar faiz dərəcələri ilə kreditlərin verilməsi məqsədilə Qrup tərəfindən əldə edilmiş haqlar, Qrupun xüsusi kredit müqaviləsi imzalayacağı ehtimal edildikdə və həmin müqavilə əsasında əldə etdiyi krediti dərhal üçüncü tərəfə borc verəcəyi gözlənilmədikdə, effektiv faiz dərəcəsinə əks olunur. Kreditlərin verilməsi üzrə öhdəliklər Qrup tərəfindən mənfəət və zərər hesabatında ədalətli dəyərle qeydə alınan maliyyə passivləri kimi göstərilir.

Kreditlərin və digər borc alətlərinin qaytarılması şübhəli olduqda, onların dəyəri gözlənilən pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyərinə qədər azaldılır və bu kreditlər üzrə faiz gəlirləri sonradan mümkün zərərlərin qiymətləndirilməsi üçün istifadə edilmiş effektiv faiz dərəcəsi nəzərə alınmaqla cari dəyər diskontunun geri qaytarılması üçün qeydə alınır.

Bütün digər haqq, komissiya, gəlir və xərclər əsasən göstərilməli olan bütün xidmətlərin nisbəti kimi göstərilmiş faktiki xidmətlərin əsasında müəyyən edilən konkret əməliyyatın başa çatdırılması nəzərə alınmaqla hesablama metodu ilə qeydə alınır. Kreditin sindikatlaşdırılması üzrə haqlar sindikasiya başa çatdırıldıqda və Qrup kredit paketinin heç bir hissəsini özündə və eyni effektiv faiz dərəcəsilə digər iştirakçılar üçün saxlamadıqda gəlir kimi qeydə alınır.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Qısa Xülasəsi (davamı)

Danışıqlar və ya üçüncü tərəf üçün əməliyyatların aparılmasına (məsələn, kreditlərin, səhmlərin və ya digər qiymətli kağızların alınması və yaxud müəssisənin alqısı və ya satışı) dair danışıqlarda iştirak nəticəsində ödənilən haqq və komissiyalar göstərilən əməliyyatın başa çatdığı tarixdə qeydə alınır. İnvestisiya portfelinin idarə olunması üzrə komissiya gəlirləri və digər idarəetmə və məsləhət xidmətləri, adətən zaman nisbəti prinsipinə əsasən xidmətlərin göstərilməsinə dair müqavilələrin şərtlərinə uyğun olaraq əks etdirilir. İnvestisiya fondlarındakı aktivlərin idarə olunması üzrə komissiya gəlirləri bu cür xidmətlərin göstərildiyi dövr ərzində proporsional şəkildə qeydə alınır. Eyni prinsip, uzun müddət ərzində ardıcıl olaraq göstərilən maddi rifahın idarə olunması, maliyyə planlaşdırması və depozitari xidmətləri üçün tətbiq edilir.

İşçilərə sərf olunan xərclər və müvafiq ayırmalar. Əmək haqları, məvaciblər, Azərbaycan Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlər, məzuniyyət və bülətenlər üzrə illik ödənişlər, mükafatlar və pul şəklində olmayan imtiyazlar Qrupun işçiləri tərəfindən müvafiq xidmətlər göstərildikdə hesablanır.

Seqmentlər üzrə hesabat. Seqment, məhsulların təqdim edilməsi və ya xidmətlərin göstərilməsi (biznes seqmenti) ilə bağlı olan və riskləri və səmərəsi digər seqmentlərdən fərqlənən Qrupun identifikasiya edilə bilən komponentidir. Gəlirlərinin böyük hissəsi kənar müştərilərə satışlar hesabına yaranan və gəlirləri, maliyyə nəticəsi və ya aktivləri bütün seqmentlərin ümumi aktivlərinin on faizini və ya artıq hissəsini təşkil edən seqmentlər ayrıca şəkildə açıqlanır. Qrupun coğrafi seqmentləri onun əməliyyatlarının böyük hissəsinin Azərbaycan Respublikasında həyata keçirilməsi və digər seqmentlərdən əldə edilən gəlirlərin Qrupun ümumi gəlirlərinin on faizindən artıq olmamasını nəzərə almaqla, hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında ayrıca göstərilmişdir.

Xarici valyutanın yenidən qiymətləndirilməsi. Qrupun konsolidasiya edilmiş müəssisələrinin funksional valyutası həmin müəssisələrin fəaliyyət göstərdiyi əsas iqtisadi mühitin valyutası hesab edilir. Bankın funksional və Qrupun hesabat valyutası Azərbaycan Respublikasının milli valyutası olan Azərbaycan Manatıdır ("AZN").

Monetar aktiv və passivlər, ARMB-nin müvafiq hesabat tarixinə qüvvədə olan rəsmi valyuta məzənnəsinə əsasən hər bir müəssisənin funksional valyutasına çevrilir. Bu cür əməliyyatlar üzrə hesablaşmaların həyata keçirilməsi və ARMB-nin ilin sonuna olan rəsmi valyuta məzənnəsi ilə monetar aktiv və passivlərin hər bir müəssisənin funksional valyutasına çevrilməsi nəticəsində yaranan müsbət və mənfi məzənnə fərqləri mənfəət və zərər hesabatında qeydə alınır. İlin sonuna qüvvədə olan valyuta məzənnəsi ilə yerli valyutaya çevrilmə qeyri-monetar maddələrə, o cümlədən pay alətlərinə tətbiq edilmir. Məzənnə dəyişikliklərinin pay qiymətli kağızların ədalətli dəyərində təsiri ədalətli dəyər üzrə yenidən qiymətləndirmə nəticəsində gəlir və ya xərclərin bir hissəsi kimi qeydə alınır.

31 dekabr 2007-ci il tarixinə xarici valyuta qalıqlarının çevrilməsində istifadə olunan əsas valyuta məzənnələri belə olmuşdur: 1 ABŞ Dolları = 0.8453 AZN (2006: 1 ABŞ Dolları = 0.8714).

Əvəzləşdirmə. Maliyyə aktiv və passivlərinin əvəzləşdirilməsi və xalis məbləğin konsolidasiya edilmiş balansda daxil edilməsi, qeydə alınmış məbləğlərin əvəzləşdirilməsi üçün qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hüquq, eləcə də əvəzləşdirməni aparmaq və ya eyni zamanda aktivini realizasiya edərək passivi ödəmək niyyəti mövcud olduğu hallarda həyata keçirilə bilər.

Uçot siyasətindəki dəyişikliklər və maliyyə hesabatlarının təqdimatı. 31 dekabr 2007-ci il tarixində tamamlanan il ərzində Qrup yaranan gəlirləri (xərclər çıxılmaqla) seqment gəlirlərinin tərkibindən çıxarmaq məqsədilə, seqment nəticələri üzrə uçot siyasətini dəyişdirmişdir. 27 sayılı Qeydə baxın.

Əvvəlki dövrün maliyyə hesabatlarına düzəlişlər. 31 dekabr 2006-cı il tarixində işçilərə mükafatlar üzrə xərclər 737 min AZN az hesablanmışdır. Buraya 473 min AZN məbləğində 31 dekabr 2006-cı il tarixində tamamlanan ilə aid olan, lakin balans tarixinə hesablanmayan işçilər üçün bonuslar, 131 min AZN məbləğində 31 dekabr 2006-cı il tarixində uçota alınmayan istifadə edilməmiş məzuniyyətə görə işçilərə ödənişlər və müvafiq olaraq 133 min AZN məbləğində sosial müdafiə fonduna ödənilməli olan vəsait daxildir. Bu səhvlərin nəticəsində işçilər üzrə kreditor borclarının vergi bazası ilə balans dəyəri arasındakı fərqlərə görə təxirə salınmış vergi öhdəliyi 162 min AZN artıq hesablanmışdır.

Rəhbərliyin fikrincə bu cür səhvlər əhəmiyyətli xarakter daşıyır. Həmin səhvləri düzəltmək məqsədilə, Qrupun 31 dekabr 2006-cı il və həmin tarixdə tamamlanan il üzrə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında qeydə alınan müvafiq qalıqlar düzəldilmişdir.

3 Əsas Uçot Prinsiplərinin Qısa Xülasəsi (davamı)

Bu düzəlişlər nəticəsində hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında Qrupun 31 dekabr 2006-cı il tarixinə və həmin tarixdə tamamlanan il üzrə əvvəlki ilin müqayisəli rəqəmlərinə aşağıdakı mühasibat düzəlişləri edilmişdir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Əvvəlki hesabatla görə qalıq	Düzəliş	Düzəlişdən sonra qalıq
Digər passivlər	1,185	737	1,922
Təxirə salınmış vergi (passivi)/aktiv	(75)	162	87
Bölüşdürülməmiş mənfəət	5,501	(575)	4,926

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Əvvəlki hesabatla görə gəlir/(xərc)	Düzəliş	Düzəlişdən sonra gəlir/(xərc)
İşçilərə sərf olunan xərclər	(3,171)	(737)	(3,908)
Mənfəət vergisi xərci	(1,096)	162	(934)
Xalis mənfəət	3,347	(575)	2,772

Əvvəlki ilin müqayisəli rəqəmlərinin düzəldilməsi nəticəsində səhm üzrə mənfəət 0.17 AZN azalmışdır. 26 sayılı Qeydə baxın.

4 Uçot Siyasətinin Tətbiqi Zamanı Əhəmiyyətli Uçot Təxminləri və Fərziyyələr

Qrup növbəti maliyyə dövrü ərzində hesabatlarda əks etdirilən aktiv və passivlərin məbləğlərinə təsir göstərən təxminlər və fərziyyələr irəli sürür. Həmin təxminlər və fərziyyələr müntəzəm olaraq rəhbərliyin təcrübəsinə və digər amillərə, həmçinin rəhbərliyin fikrincə mövcud şəraitə uyğun olaraq əsaslandırılmış gələcək hadisələr üzrə təxminlərə əsasən təhlil edilir. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı rəhbərlik həmçinin peşəkar mülahizələr və təxminlər irəli sürür. Maliyyə hesabatlarında əks etdirilən məbləğlərə daha çox təsir göstərən peşəkar mülahizələr və növbəti maliyyə ili ərzində aktiv və passivlərin balans dəyərində əhəmiyyətli düzəlişlərin edilməsinə səbəb olan təxminlərə aşağıdakılar daxildir:

Kreditlər və avanslar üzrə mümkün zərərler. Qrup müntəzəm olaraq kredit portfeli üzrə mümkün zərərin mövcudluğunu müəyyən etmək üçün onu təhlil edir. Mümkün zərərin mənfəət və zərər hesabatında qeydə alınıb-alınmamasını müəyyən edərkən, Qrup kredit portfelində konkret bir kreditin dəyərində azalmanın müşahidə edilməsindən əvvəl kredit portfeli üzrə pul vəsaitlərinin təxmin edilən hərəkətində ölçülə bilən azalmanı əks etdirən müşahidə edilə bilən məlumatın olub-olmamasını müəyyən etmək üçün müəyyən mühakimə irəli sürür. Bu məlumatlara, borcalanlar qrupunun ödəyicilik qabiliyyətində və ya qrupdakı aktivlərin geri ödənilməsinə birbaşa səbəb ola bilən milli və regional iqtisadi şəraitdə mənfə dəyişikliyin olduğunu əks etdirən müşahidə edilə bilən məlumatlar daxildir. Rəhbərlik gələcək pul vəsaitləri hərəkətini planlaşdırarkən, kredit riskinə xas xüsusiyyətlərə malik olan aktivlər üçün tarixi zərər təcrübəsinə əsaslanan təxminlərdən və portfeldəki digər bənzər zərərlərə dair obyektiv məlumatlardan istifadə edir. Gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin məbləğini və vaxtını təxmin edərkən istifadə edilən metodologiya və fərziyyələr, təxmin edilən mümkün zərər və həqiqi zərər arasında hər hansı fərqi azaltmaq məqsədilə müntəzəm olaraq nəzərdən keçirilir. 9 sayılı Qeydə baxın.

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar. Rəhbərlik Azərbaycan İpoteka Fondu ilə bağlanmış müqavilənin xarakterini və xüsusilə Bankın həmin Fondun agentliyi və ya bu proqram çərçivəsində borcalanla prinsipal qismində çıxış etdiyini nəzərdən keçirmişdir. Bu proqram çərçivəsində verilmiş kreditlərlə bağlı riskləri və faydaları nəzərdən keçirdikdən sonra, rəhbərlik Bankın prinsipal qismində çıxış etdiyi qənaətinə gəlmişdir və müvafiq olaraq hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarındakı uçot prinsipi bu mühakiməyə əsaslanır. Rəhbərlik fərqli bir qənaətə gələsəydi, 31 dekabr 2007-ci il tarixinə bu cür kreditlər üzrə alınmış ümumi vəsaitlər və Fonda ödəniləcək 2,588 min AZN (2006: 51 min AZN) Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında qeydə alınmazdı.

4 Uçot Siyasətinin Tətbiqi Zamanı Əhəmiyyətli Uçot Təxminləri və Fərziyyələr (davamı)

Müddətli borc öhdəlikləri. Rəhbərlik dövlət və beynəlxalq maliyyə təşkilatlarından alınmış kreditlərin və müvafiq kreditlərin ilkin uçotu zamanı yarana biləcək ədalətli dəyər üzrə gelir və ya zərəri nəzərə almışdır. Bank beynəlxalq maliyyə təşkilatlarından bənzər təşkilatların inkişaf etməkdə olan bazarlarda təqdim etdiyi vəsaitlərin faiz dərəcələri ilə eyni olan və Bankın digər borcalanlardan ala biləcəyi borc vəsaitləri üzrə faiz dərəcələrindən aşağı ola bilən faiz dərəcələri ilə uzunmüddətli borc vəsaiti alır. Bank bu cür vəsait hesabına ayrı-ayrı müştərilərə güzəştli dərəcələr ilə kreditlər vermək imkanındadır. Həmin əməliyyatlar əlaqəli tərəflərlə aparılmadığına görə, rəhbərlik həmin vəsaitlərin və müvafiq kreditlərin bazar faiz dərəcələrinə uyğun olduğunu və ilkin uçot zamanı gelir və ya zərərin yaranmadığını hesab edir. Belə bir mülahizə irəli sürərkən, Bank həmçinin həmin maliyyə alətlərinin ayrıca bazar seqmenti yaratdığını nəzərə almışdır.

Vergi qanunvericiliyi. Azərbaycanın vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərhələrə məruz qalır. 30 sayılı Qeydə baxın.

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatların ilkin uçotu. Qrup öz fəaliyyəti gedində əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar aparır. 39 sayılı BMS-ə uyğun olaraq maliyyə alətləri ilkin olaraq ədalətli dəyərdə uçot alınmalıdır. Lakin, həmin əməliyyatların bazar və ya qeyri-bazar faiz dərəcələrində həyata keçirilməsini müəyyən etmək məqsədilə bu cür əməliyyatlar üçün aktiv bazar mövcud olmadıqda peşəkar mülahizələrdən istifadə etmək lazımdır. Mülahizələrin irəli sürülməsinin əsasını əlaqəli olmayan tərəflərlə analoji əməliyyatların qiymətinin müəyyən edilməsi və effektiv faiz dərəcəsinin təhlili təşkil edir.

5 Yeni və ya Yenidən İşlənmiş Standartların və Onlara dair Şərhlərin Tətbiqi

1 yanvar 2007-ci il tarixdən Qrup üçün bəzi yeni BMHS-lər qüvvəyə minmişdir. Aşağıda hazırda Qrupun fəaliyyəti üçün məqbul sayılan və ya gələcəkdə sayıla biləcək yeni və ya yenidən işlənmiş standartlar və onlara dair şərhlər təqdim edilir, eləcə də onların Qrupun uçot siyasətinə təsiri haqqında məlumat göstərilir. Uçot siyasətindəki bütün dəyişikliklər aşağıda başqa cür göstərilmədiyi halda, 1 yanvar 2006-cı il tarixinə bölüşdürülməmiş mənfəətə düzəlişlərin edilməsi nəzərə alınmaqla, retrospektiv qaydada tətbiq edilmişdir.

BMHS 7 – “Maliyyə Alətləri: Məlumatın açıqlanması” və BMS 1 “Maliyyə Hesabatlarınınin Təqdimatı” Standartına əlavə dəyişikliklər – kapital barədə məlumatın açıqlanması (1 yanvar 2007-ci il tarixdən qüvvəyə minir). Yeni BMHS maliyyə alətləri haqqında məlumatların yenilənməsi, o cümlədən risklərin kəmiyyət aspektləri və risklərin idarə olunması metodları haqqında məlumatların açıqlanma həcmi genişləndirmişdir. Yeni kəmiyyət açıqlamaları müəssisə daxilində baş rəhbərliyə təqdim edilən məlumat əsasında risklərin dərəcəsi haqqında məlumat əldə etməyə imkan yaradacaqdır. Kəmiyyət və keyfiyyət açıqlamaları həmçinin kredit riski, likvidlik riski və bazar riski, o cümlədən bazar riskinə qarşı həssaslıq təhlili haqqında məlumat əldə etməyə imkan yaradır. BMHS 7 BMS 30 “Banklar və Analoji Maliyyə İnstitutlarının Maliyyə Hesabatlarında Açıqlamalar” və BMS 32 “Maliyyə Alətləri: Məlumatların açıqlanması və təqdim olunması” Standartının bəzi müddəalarını əvəz edir. 1 sayılı BMS-ə Əlavədə müəssisəsinin kapitalı və bu kapitalın idarə edilməsi üsulları haqqında məlumat açıqlanır. Qeyd edilən əlavə məlumat hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında açıqlanır.

Digər yeni standartlar və şərhlər. Qrup, 1 yanvar 2007-ci il tarixdən qüvvəyə minmiş digər yeni standartları və ya şərhləri qəbul etmişdir:

- IFRIC 7, *BMS 29-a uyğun olaraq yenidən hesablama yanaşmasının tətbiqi* (1 mart 2006 və ya bu tarixdən sonra başlayan dövrlər üçün qüvvəyə minir);
- IFRIC 8, *BMHS 2-nin tətbiq sahəsi* (1 may 2006 və ya bu tarixdən sonra başlayan dövrlər üçün qüvvəyə minir);
- IFRIC 9, *Əlavə elementli derivativlərin yenidən qiymətləndirilməsi* (1 iyun 2006 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir); və
- IFRIC 10, *İlkin maliyyə hesabatları və dəyərsizləşmə* (1 noyabr 2006 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir).

7 və 10 sayılı IFRIC şərhləri Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərməmişdir.

6 Mühasibat Uçotu üzrə Yeniliklər

Qrupun 1 yanvar 2008-ci il tarixdən və ya bu tarixdən sonra başlayan hesabat dövrləri üçün məcburi xarakter daşıyan və ya Qrup tərəfindən əvvəllər qəbul edilməyən bəzi yeni standartlar və onlara dair şərhlər dərc olunmuşdur:

BMHS 8, “Əməliyyat seqmentləri” (1 yanvar 2009 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Bu Standart borc və ya pay alətləri açıq bazarda alınıb-satılan təşkilatlara, eləcə də açıq bazarda hər-hansı növ alətlərin yerləşdirilməsi ilə əlaqədar maliyyə hesabatlarını tənzimləyici orqanlara təqdim edən və ya təqdim etməyi planlaşdıran müəssisələrə tətbiq edilir. BMHS 8 müəssisələrin öz əməliyyat seqmentləri haqqında maliyyə və təsviri məlumatları açıqlamasını tələb edir və müəssisələrin bu cür məlumatı öz maliyyə hesabatlarında açıqlama qaydasını əks etdirir. Hazırda Qrup bu Standartın onun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında seqment haqqında məlumatların açıqlanmasına göstərəcəyi təsiri qiymətləndirir.

Vaxtından əvvəl ödənilmək hüququna malik olan maliyyə alətləri və ləğvətmə zamanı yaranan öhdəliklər – BMS 32 və BMS 1 Əlavə (1 yanvar 2009-cu il tarixdən qüvvəyə minir). Bu Əlavə, maliyyə öhdəliyi anlayışına cavab verən bəzi maliyyə alətlərinin kapital kimi təsnifləşdirilməsini tələb edir. Hazırda Qrup bu Əlavənin onun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına təsirini qiymətləndirir.

BMS 23, Borc vəsaitləri üzrə xərclər (mart, 2007-ci ildə yenidən işlənmişdir; 1 yanvar 2009 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Yenidən işlənmiş BMS 23, 2007-ci ilin mart ayında dərc edilmişdir. Bu Standarta edilmiş əsas dəyişiklik istifadəsi və ya satışı kifayət qədər uzun müddət tələb edən aktivlərə aid olan borc vəsaitləri üzrə xərclərin dərhal xərcə silinməsi üsulunun ləğv edilməsidir. Buna görə, müəssisə borc vəsaitləri üzrə xərcləri aktivin maya dəyəri kimi kapitallaşdırmalıdır. Yenidən işlənmiş Standart kapitallaşdırmaya başlanma tarixi 1 yanvar 2009 və ya bu tarixdən sonra olan kvalifikasiyalı aktivlərə aid borc vəsaitləri üzrə xərclərə prospektiv qaydada tətbiq edilir. Hazırda Qrup yenidən işlənmiş Standartın onun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına təsirini qiymətləndirir.

BMS 1, Maliyyə Hesabatlarının Təqdimatı (sentyabr, 2007-ci ildə yenidən işlənmişdir; 1 yanvar 2009 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). BMS 1 üzrə əsas dəyişiklik mənfəət və zərər hesabatının ətraflı mənfəət və zərər hesabatı ilə əvəz edilməsidir. Bu hesabata həmçinin səhmdar kapitalında qeyri-sahibkarların iştirak paylarındakı bütün dəyişikliklər (məs, satıla bilən maliyyə aktivlərinin yenidən qiymətləndirilməsi) daxildir. Alternativ olaraq, müəssisələr iki hesabat təqdim edə biləcəklər: konsolidasiya edilməmiş mənfəət və zərər hesabatı və ətraflı mənfəət və zərər hesabatı. Yenidən işlənmiş BMS 1 maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın (balans hesabatı) müqayisəli məlumatların hazırlandığı ən son dövrün başlanğıcında tərtib edilməsinə dair tələbi açıqlayır və yenidən təsnifləşdirmə, uçot siyasətində dəyişikliklər və ya səhvlərin düzəldilməsi ilə bağlı hər dəfə müqayisəli məlumatı yeniləşdirərək, müəssisə bu müddət üzrə müqayisəli məlumatı təqdim edir. Qrup hesab edir ki, yenidən işlənmiş BMS 1 onun maliyyə hesabatlarının təqdimatına təsir göstərəcək, lakin konkret əməliyyatların və ya qalıqların tanınması və ya ölçülməsinə heç bir təsir göstərməyəcəkdir.

BMS 27, Konsolidasiya Edilmiş və Konsolidasiya Edilməmiş Hesabatlar (yanvar, 2008-ci ildə yenidən işlənmişdir; 1 iyul 2009 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Yenidən işlənmiş BMS 27 şirkətdən ümumi gəlirlərin baş müəssisə sahiblərinə və nəzarət olunmayan pay sahiblərinə (bundan əvvəl “azlığın payı”) aid edilməsini tələb edir (hətta nəzarət olunmayan pay üzrə nəticələrin kəsir olduğu təqdirdə). Qüvvədə olan standart əksər hallarda artıq zərərlərin baş müəssisənin sahiblərinə aid edilməsini tələb edir. Bundan əlavə, yenidən işlənmiş standartda göstərilir ki, baş müəssisənin törəmə müəssisədəki iştirak payında nəzarətin itirilməsi ilə nəticələnməyəcək dəyişikliklər səhm alətləri üzrə əməliyyatlar kimi uçota alınsın. Standart həmçinin törəmə müəssisə üzrə nəzarətin itirilməsi nəticəsində yaranan hər hansı mənfəət və zərərin müəssisə tərəfindən qiymətləndirilməsini müəyyənləşdirir. Nəzarətin itirildiyi tarixdə keçmiş törəmə müəssisədə saxlanılmış investisiyalar ədalətli dəyərlə ölçülməlidir. Hazırda Qrup yenidən işlənmiş Standartın onun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına təsirini qiymətləndirir.

BMHS 3, Müəssisələrin Birləşməsi (yanvar, 2008-ci ildə yenidən işlənmişdir; alqı tarixi 1 iyul 2009 və ya bu tarixdən sonra başlayan birinci illik hesabat dövrünün başlanğıcı və ya sonra olan müəssisələrin birləşməsi üçün qüvvəyə minir). Yenidən işlənmiş BMHS 3 müəssisələrə mövcud BMHS 3 üsulu (alıcının əldə edilmiş müəssisənin identifikasiya edilə bilən xalis aktivlərində proporsional payı) və ya ABŞ ÜQMP-də olduğu kimi eyni üsuldən (ədalətli dəyərlə) istifadə etməklə nəzarət olunmayan iştirak paylarının qiymətləndirilməsi imkanı verir. Yenidən işlənmiş BMHS 3 müəssisələrin birləşməsində alqı metodunun tətbiqi üzrə daha ətraflı məlumat təlimat verir. Qudvilə aid olan hissənin hesablanması məqsədilə, hər bir mərhələli alqı prosesində bütün aktiv və öhdəliklərin ədalətli dəyərlə qiymətləndirilməsi tələbi hesabatdan çıxarılmışdır.

6 Mühəsibat Uçotu üzrə Yeniliklər (davamı)

Bundan sonra qudvil, alqı tarixində alqıdan əvvəl şirkətdəki hər hansı investisiyanın ədalətli dəyəri, ödənilmiş məbləğ və əldə edilmiş xalis aktivlər arasında fərq kimi uçota alınacaqdır. Alqı ilə bağlı xərclər müəssisələrin birləşməsi əməliyyatından ayrıca tanınacaq və qudvil kimi yox, xərc kimi uçota alınacaqdır. Alıcı şirkət, alqı tarixində alqı ilə bağlı hər hansı şərti məbləğ üzrə öhdəliyi alqı tarixində uçota almalıdır. Alqı tarixindən sonra bu öhdəliyin dəyərindəki dəyişikliklər qudvilin təshih edilməsi yolu ilə deyil, tətbiq edilən digər BMHS-lərə uyğun olaraq uçota alınacaqdır. Yenidən işlənmiş BMHS 3 yalnız bir neçə müəssisənin iştirakı ilə müəssisələrin birləşməsinə və təkcə müqavilə əsasında həyata keçirilmiş müəssisələrin birləşməsinə əhatə edir. Hazırda Qrup yenidən işlənmiş Standartın onun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına təsirini qiymətləndirir.

Hüquqların Verilməsi və Ləğv Edilməsi Şərtləri—BMHS 2-ə Əlavə, Pay Əsasında Ödənişlər (2008-ci ilin yanvar ayında buraxılmışdır; 1 yanvar 2008 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Bu əlavədə yalnız xidmət şərtlərinin və icra şərtlərinin hüquqların verilməsi və ləğv edilməsi şərtləri olması müəyyən edilir. Pay əsasında ödənişlərin digər xüsusiyyətləri hüquqların verilməsi və ləğv edilməsi şərtlərinə aid deyil. Bu Əlavə, müəssisənin və ya digər tərəflərin ləğv edilməsinin eyni uçot qaydası ilə aparılmasını müəyyənləşdirir. Hazırda Qrup yenidən işlənmiş Standartın onun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına təsirini qiymətləndirir.

IFRIC 13, 'Müştəri Loyallıq Proqramları' (iyun 2007-ci il tarixində dərc edilmişdir; 1 iyul 2008 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). IFRIC 13-də mal və xidmətlərin müştəri loyallıq proqramları əsasında satılması müəyyənləşdirilir (məsələn: loyallıq xalları və ya təmənnəsiz məhsullar), bu çox elementli bir razılaşmadır və müştəridən alınacaq məbləğlər ədalətli dəyərindən istifadə etməklə razılaşmanın komponentləri arasında bölüşdürülür. Qrupa daxil olan müəssisələrin heç biri loyallıq proqramlarından istifadə etmədiyinə görə, IFRIC 13 Qrupun fəaliyyətinə tətbiq edilmir.

Digər yeni standartlar və şərhlər. Qrup tərəfindən əvvəllər aşağıdakı yeni standartlar və şərhlər qəbul edilməmişdir:

- IFRIC 11, BMHS 2 – *Qrup və səhmdarlardan geri alınmış səhmlər üzrə əməliyyatlar* (1 mart 2007 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir);
- IFRIC 12, *Konsessiya xidmətlərinin razılaşdırılması* (1 yanvar 2008 və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir); və
- IFRIC 14, BMS 19 – *Konkret Aktivlər üzrə Limit, Minimum Maliyyələşdirmə Tələbləri və onların Qarşılıqlı Əlaqəsi* (1 yanvar 2008-ci il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir).

Yuxarıda göstərilən hallardan başqa, yeni standartlar və şərhlər Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərməyəcəkdir.

7 Pul Vəsaitləri və Onların Ekvivalentləri

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2007	2006
Kassa	11,017	5,904
ARMB-dəki qalıqlar (məcburi ehtiyat depozitlərindən başqa)	6,737	1,562
Digər banklardakı müxbir hesablar və overnayt depozitlər		
- Azərbaycan Respublikasında	1,929	2,122
- Digər ölkələrdə	10,734	14,124
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	30,417	23,712

Unibank Kommersiya Bankı**31 dekabr 2007-ci il tarixinə – Konsolidasiya Edilmiş Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər****7 Pul Vəsaitləri və Onların Ekvivalentləri (davamı)**

31 dekabr 2007-ci il tarixinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Kassa	ARMB-dəki qalıqlar	Digər banklardakı müxbir hesablar və overnayt depozitlər	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>				
<i>Cari və dəyersizləşməmiş</i>				
- Kassa	11,017	-	-	11,017
- ARMB	-	6,737	-	6,737
- 15 ən böyük Azərbaycan banklarında	-	-	1,670	1,670
- Digər Azərbaycan banklarında	-	-	259	259
- İƏİT-yə üzv ölkələrin banklarında	-	-	9,888	9,888
- İƏİT-yə üzv olmayan ölkələrin banklarında	-	-	846	846
Cəmi cari və dəyersizləşməmiş	11,017	6,737	12,663	30,417
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	11,017	6,737	12,663	30,417

31 dekabr 2006-cı il tarixinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Kassa	ARMB-dəki qalıqlar	Digər banklardakı müxbir hesablar və overnayt depozitlər	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>				
<i>Cari və dəyersizləşməmiş</i>				
- Kassa	5,904	-	-	5,904
- ARMB	-	1,562	-	1,562
- 15 ən böyük Azərbaycan banklarında	-	-	1,879	1,879
- Digər Azərbaycan banklarında	-	-	243	243
- İƏİT-yə üzv ölkələrin banklarında	-	-	13,960	13,960
- İƏİT-yə üzv olmayan ölkələrin banklarında	-	-	164	164
Cəmi cari və dəyersizləşməmiş	5,904	1,562	16,246	23,712
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	5,904	1,562	16,246	23,712

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin faiz dərəcələri üzrə təhlili 28 sayılı Qeyddə göstərilir. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat 33 sayılı Qeyddə açıqlanır.

Unibank Kommersiya Bankı
31 dekabr 2007-ci il tarixinə – Konsolidasiya Edilmiş Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

8 Digər Banklardan Alınacaq Vəsaitlər

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2007	2006
Digər banklardakı cari müddətli yerləşdirmələr	25,793	4,722
Cəmi digər banklardan alınacaq vəsaitlər	25,793	4,722

31 dekabr 2007-ci il tarixinə digər banklardakı cari müddətli yerləşdirmələrə dörd rezident bankda illik 11% və 13% dərəcəsi ilə yerləşdirilmiş 4,767 min AZN məbləğində qısamüddətli depozitlər daxildir (2006: 31 dekabr 2006-cı il tarixinə üç rezident bankda illik 14% və 15% dərəcəsi ilə yerləşdirilmiş 1,345 min AZN məbləğində qısamüddətli depozitlər). Həmin depozitlər daha sonra həmin dörd rezident bank tərəfindən ayrı-ayrı kredit müqavilələrinə əsasən kredit şəklində 100% Bankın törəmə müəssisəsi olan Unilizing şirkətinə verilmişdir. Həmin kreditlər üzrə illik faiz dərəcəsi 13% və 15% (2006: 13% və 15%) təşkil etmiş və ödəmə müddətləri yuxarıda qeyd olunan depozitlərdə olduğu kimi aprel 2008 və noyabr 2008-ci ildə başa çatır. 14 sayılı Qeydə baxın. Bankın qısamüddətli depozitləri və 100% Bankın törəmə müəssisəsi olan Unilizing şirkəti tərəfindən əldə edilmiş kreditlər hüquqi müqavilələrə əsasən yerləşdirilmiş ayrıca aktivləri və üçüncü tərəflər qarşısında öhdəlikləri əks etdiriyinə görə qarşılıqlı şəkildə əvəzləndirilmir. 14 sayılı Qeydə baxın.

Digər banklardan alınacaq vəsaitlər üzrə təminat yoxdur. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə digər banklardan alınacaq vəsaitlərin kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Digər banklardakı qısamüddətli depozitlər	Cəmi
<i>Cari və dəyərsizləşməmiş</i>		
- 15 ən böyük Azərbaycan banklarında	13,057	13,057
- Digər Azərbaycan banklarında	12,736	12,736
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş	25,793	25,793
Cəmi digər banklardan alınacaq vəsaitlər	25,793	25,793

31 dekabr 2006-cı il tarixinə digər banklardan alınacaq vəsaitlərin kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Digər banklardakı qısamüddətli depozitlər	Cəmi
<i>Cari və dəyərsizləşməmiş</i>		
- 15 ən böyük Azərbaycan banklarında	3,607	3,607
- Digər Azərbaycan banklarında	1,115	1,115
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş	4,722	4,722
Cəmi digər banklardan alınacaq vəsaitlər	4,722	4,722

Digər banklardan alınacaq vəsaitlərin hər bir kateqoriyasının balans dəyəri 31 dekabr 2007 və 31 dekabr 2006-cı il tarixlərinə təxminən onların ədalətli dəyərində bərabərdir. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə digər banklardan alınacaq vəsaitlərin təxmin edilən ədalətli dəyəri 25,793 min AZN (2006: 4,722 min AZN) təşkil etmişdir. 31 sayılı Qeydə baxın.

Unibank Kommersiya Bankı**31 dekabr 2007-ci il tarixinə – Konsolidasiya Edilmiş Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər****9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar**

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2007	2006
Korporativ kreditlər	94,627	37,497
Sahibkarlara verilmiş kreditlər	66,292	21,419
Fiziki şəxslərə verilmiş avtomobil kreditləri	63,827	16,992
Fiziki şəxslərə verilmiş istehlak kreditləri	22,513	11,341
İpoteka kreditləri	34,180	3,805
Kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat çıxılmaqla	(8,961)	(3,190)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	272,478	87,864

2007-ci il ərzində kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatın hərəkəti aşağıdakı kimidir:

	Korporativ kreditlər	Sahibkarlara verilmiş kreditlər	Fiziki şəxslərə verilmiş avtomobil kreditləri	Fiziki şəxslərə verilmiş istehlak kreditləri	İpoteka kreditləri	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>						
1 yanvar 2007-ci il tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	1,506	808	602	231	43	3,190
İl ərzində dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatın artması	2,068	720	1,607	861	515	5,771
31 dekabr 2007-ci il tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	3,574	1,528	2,209	1,092	558	8,961

2006-cı il ərzində kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatın hərəkəti aşağıdakı kimidir:

	Korporativ kreditlər	Sahibkarlara verilmiş kreditlər	Fiziki şəxslərə verilmiş avtomobil kreditləri	Fiziki şəxslərə verilmiş istehlak kreditləri	İpoteka kreditləri	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>						
1 yanvar 2006-cı il tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	939	478	497	191	35	2,140
İl ərzində dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatın artması	726	330	105	40	8	1,209
İl ərzində silinmiş ümitsiz borclar	(159)	-	-	-	-	(159)
31 dekabr 2006-cı il tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	1,506	808	602	231	43	3,190

9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar (davamı)

Kredit portfelinin iqtisadi sektorlar üzrə strukturu aşağıdakı kimidir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2007		2006	
	Məbləğ	%	Məbləğ	%
<i>Fərdi müştərilər</i>				
- nəqliyyat vasitələrinin alınması	63,827	22.7	16,992	18.7
- ticarət və xidmətlər	52,491	18.7	13,931	15.3
- mənzil və əmlak girovunun alınması	34,180	12.1	3,805	4.2
- digər sahibkarlar	7,315	2.6	5,293	5.8
- sənaye	6,486	2.3	2,195	2.4
- kredit kartları	4,293	1.5	2,417	2.7
- mikro kreditlər	2,361	0.8	888	1.0
- digər məqsədlər	15,859	5.7	8,036	8.8
Cəmi fərdi müştərilərə verilmiş kreditlər	186,812	66.4	53,557	58.9
<i>Korporativ müştərilər</i>				
Ticarət və xidmətlər	45,978	16.3	12,599	13.8
İnşaat	26,704	9.5	8,998	9.9
İstehsal	14,953	5.3	12,394	13.6
Nəqliyyat	3,618	1.3	2,660	2.9
Kənd təsərrüfatı	1,032	0.4	91	0.1
Digər	2,342	0.8	755	0.8
Cəmi korporativ müştərilərə verilmiş kreditlər	94,627	33.6	37,497	41.1
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (ehtiyat ayırmalarından əvvəl)	281,439	100	91,054	100

31 dekabr 2007-ci il tarixinə Qrup 28 borcalana (2006: 9 borcalan) ümumi məbləği 1,000 min AZN-dən yuxarı olan kreditlər vermişdir. Bu kreditlərin cəmi 51,986 min AZN (2006: 15,202 min AZN) və ya ümumi kredit portfelinin 18%-ni təşkil edir (2006: 17%).

31 dekabr 2007-ci il tarixinə 37,817 min AZN (31 dekabr 2006: 3,805 min AZN) məbləğində cəmi ipoteka kreditlərindən 2,588 min AZN-i (2006: 51 min AZN) Azərbaycan İpoteka Fondu ilə bağlanmış müqavilədə nəzərdə tutulan proqram çərçivəsində verilmişdir. 17 sayılı Qeydə baxın. Bundan əlavə, həmin proqram çərçivəsində 1,892 min AZN (2006: sıfır) məbləğində ipoteka kreditinin Azərbaycan İpoteka Fondu tərəfindən təsdiqlənməsi və kredit müqaviləsinə uyğun olaraq gələcəkdə Banka verilməsi gözlənilir.

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avansların 5%-i ödəmə müddətindən bir ay gec və ya tez ödənilərsə, həmin kreditlər üzrə ehtiyat təxminən 448 min AZN (2006: 160 min AZN) artıq və ya az olardı.

31 dekabr 2007-ci il tarixinə müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslara sıfır məbləğində maliyyə lizinqi üzrə ümitsiz debitor borcları üçün ehtiyat çıxılmaqla, Qrupun törəmə lizinq müəssisəsinin 21,478 min AZN məbləğində maliyyə lizinqi üzrə debitor borcları daxildir (2006: sıfır məbləğində maliyyə lizinqi üzrə ümitsiz debitor borcları üçün ehtiyat çıxılmaqla, Qrupun törəmə lizinq müəssisəsinin 6,654 min AZN məbləğində maliyyə lizinqi üzrə debitor borcları). 31 dekabr 2007-ci il tarixinə maliyyə lizinqi üzrə debitor borcları əsasən müxtəlif növ nəqliyyat vasitələri, tikinti və tibb avadanlıqlarının lizinqi ilə əlaqədar 336 lizinq müqaviləsinə əks etdirir (2006: əsasən müxtəlif nəqliyyat vasitələrinin və tibb avadanlıqlarının lizinqi ilə əlaqədar 98 lizinq müqaviləsi). Hazırkı maliyyə lizinqi müqavilələrinin müddəti adətən üç-beş il ərzində başa çatır və lizinq ödənişləri hər ay həyata keçirilir. Lizinq müddəti ərzində lizinqə verilən əmlak üzrə mülkiyyət hüququ törəmə lizinq müəssisəsinə məxsusdur. Lizinqə verilən əmlakın müxtəlif səbəblər üzündən zədələnməsi, oğurlanması və digər hallar kimi əlaqəli riskləri adətən maliyyə lizinqi müqavilələrində sığorta edilir. Həmin sığorta müqaviləsi lizinq obyektinin yuxarıda qeyd edilən səbəblər üzündən zədələnməsini sığortalamaq üçün lizinq alan və sığorta şirkəti arasında bağlanır. Törəmə lizinq müəssisəsinin rəhbərliyi müntəzəm olaraq lizinq məbləğinin ödənilməmiş hissəsinə nəzarət etməklə və lizinq alanların maliyyə hesabatlarını təhlil etməklə, onların maliyyə vəziyyətini qiymətləndirir.

Rəhbərlik maliyyə lizinqinin ayrıca kateqoriyanı əks etdirib-etdirməməsini və bu səbəbdən hazırkı qeyddəki təhlildə ayrıca göstərilməsi zərurətini nəzərdən keçirmişdir. Buna baxmayaraq, rəhbərlik risklərin qiymətləndirilməsi üzrə onların tətbiq etdiyi yanaşmanın bu qeyddə göstərilən kateqoriyalara əsaslandığını və ayrıca kateqoriya kimi maliyyə lizinqi üzrə ödənişlərə əsaslanmadığını müəyyən etdiyinə görə bu cür lizinqlərin ayrıca bir kateqoriya kimi göstərilməsi tələb edilmir.

Unibank Kommersiya Bankı**31 dekabr 2007-ci il tarixinə – Konsolidasiya Edilmiş Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər****9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar (davamı)**

Maliyyə lizinqi üzrə alınacaq ödənişlər (lizinqə qoyulan ümumi investisiyanın dəyəri) və onların diskont edilmiş dəyəri aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	1 ildən az	2-5 il ərzində	5 ildən çox	Cəmi
31 dekabr 2006-cı il tarixinə maliyyə lizinqi üzrə debitor borcları	720	6,232	-	6,952
Maliyyə gəlirlərinin qazanılmamış hissəsi	(63)	(235)	-	(298)
31 dekabr 2006-cı il tarixinə lizinq üzrə debitor borcların diskont edilmiş dəyəri	657	5,997	-	6,654
31 dekabr 2007-ci il tarixinə maliyyə lizinqi üzrə debitor borcları	1,467	26,590	-	28,057
Maliyyə gəlirlərinin qazanılmamış hissəsi	(163)	(6,416)	-	(6,579)
31 dekabr 2007-ci il tarixinə lizinq üzrə debitor borcların diskont edilmiş dəyəri	1,304	20,174	-	21,478

9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar (davamı)

31 dekabr 2007-ci il tarixinə girov təminatı haqqında məlumat aşağıda göstərilir:

	Korporativ kreditlər	Sahibkarlara verilmiş kreditlər	Fiziki şəxslərə verilmiş avtomobil kreditləri	Fiziki şəxslərə verilmiş istehlak kreditləri	İpoteka kreditləri	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>						
Təminatlı kreditlər	27,777	1,044	57	6,895	802	36,575
Aşağıdakılarla təmin edilmiş kreditlər:						
- yaşayış sahəsi	57,567	62,877	246	6,675	33,347	160,712
- zəmanət məktubu	169	60	-	42	3	274
- zinət əşyaları daxil olmaqla, şəxsi əmlak	-	8	6	1,679	-	1,693
- bank depozitləri	379	-	-	6,045	-	6,424
- daşınan əmlak	7,831	1,676	-	50	-	9,557
- şəxsi avtomobil	904	626	63,518	1,117	28	66,193
- digər	-	1	-	10	-	11
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	94,627	66,292	63,827	22,513	34,180	281,439

31 dekabr 2006-cı il tarixinə girov təminatı haqqında məlumat aşağıda göstərilir:

	Korporativ kreditlər	Sahibkarlara verilmiş kreditlər	Fiziki şəxslərə verilmiş avtomobil kreditləri	Fiziki şəxslərə verilmiş istehlak kreditləri	İpoteka kreditləri	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>						
Təminatlı kreditlər	9,515	306	-	3,221	100	13,142
Aşağıdakılarla təmin edilmiş kreditlər:						
- yaşayış sahəsi	25,797	20,832	72	5,412	3,669	55,782
- zəmanət məktubu	-	62	-	49	-	111
- zərgərlik malları daxil olmaqla, şəxsi əmlak	-	-	4	970	18	992
- bank depozitləri	1,734	19	-	1,275	-	3,028
- daşınan əmlak	42	-	3	39	-	84
- şəxsi avtomobil	409	195	16,913	345	18	17,880
- digər	-	5	-	30	-	35
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	37,497	21,419	16,992	11,341	3,805	91,054

9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar (davamı)

31 dekabr 2007-ci il tarixinə kreditlərin keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Korporativ kreditlər	Sahibkarlara verilmiş kreditlər	Fiziki şəxslərə verilmiş avtomobil kreditləri	Fiziki şəxslərə verilmiş istehlak kreditləri	İpoteka kreditləri	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>						
<i>Cari və dəyərsizləşməmiş</i>						
Təminatlı kreditlər	13,077	377	16	2,300	688	16,458
Aşağıdakılarla təmin edilmiş kreditlər:						
- yaşayış sahəsi	45,855	40,975	173	3,063	14,969	105,035
- şəxsi avtomobil	745	306	33,042	817	22	34,932
- bank depozitləri	149	-	-	4,760	-	4,909
- digər	7,927	1,684	5	1,229	-	10,845
2007-ci ildə yenidən baxılmış kreditlər	1,783	142	-	322	38	2,285
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş	69,536	43,484	33,236	12,491	15,717	174,464
<i>Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş</i>						
- ödənişin 30 gündən az gecikdirilməsi	20,554	18,897	24,795	7,575	16,541	88,362
- ödənişin 30 gündən 90 günədək gecikdirilməsi	3,038	2,799	4,456	1,619	1,607	13,519
- ödənişin 90 gündən 180 günədək gecikdirilməsi	1,240	420	646	365	278	2,949
- ödənişin 180 gündən 360 günədək gecikdirilməsi	-	310	232	236	14	792
- ödənişin 360 gündən artıq gecikdirilməsi	93	223	-	9	-	325
Cəmi vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş	24,925	22,649	30,129	9,804	18,440	105,947
<i>Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlər (ümumi məbləğ)</i>						
- ödənişin 30 gündən az gecikdirilməsi	-	-	26	-	-	26
- ödənişin 30 gündən 90 günədək gecikdirilməsi	-	-	100	-	-	100
- ödənişin 90 gündən 180 günədək gecikdirilməsi	33	-	126	36	-	195
- ödənişin 180 gündən 360 günədək gecikdirilməsi	-	84	117	120	23	344
- ödənişin 360 gündən artıq gecikdirilməsi	133	75	93	62	-	363
Cəmi fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlər (ümumi məbləğ)	166	159	462	218	23	1,028
Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat çıxılmaqla	(3,574)	(1,528)	(2,209)	(1,092)	(558)	(8,961)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	91,053	64,764	61,618	21,421	33,622	272,478

Bank BMS 39, *Maliyyə Alətləri: Tanınması və Qiymətləndirilməsi*, Standartında nəzərdə tutulan portfel üzrə ehtiyatın yaradılması metodologiyasını tətbiq etmiş və baş vermiş, lakin balans tarixinə heç bir fərdi kredit üzrə konkret olaraq müəyyən edilməmiş dəyərsizləşmə zərərləri üçün portfel üzrə ehtiyat yaratmışdır. Bankın siyasəti kreditin dəyərsizləşməsinə dair konkret olaraq obyektiv dəlil müəyyən edilməyənə qədər hər bir krediti 'cari və dəyərsizləşməmiş' kateqoriyasına təsnifləşdirməkdir. Bu siyasət və portfelin dəyərsizləşməsi metodologiyasının tətbiqi ilə əlaqədar olaraq dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlərin ümumi məbləğindən artıq olmuşdur.

Unibank Kommersiya Bankı
31 dekabr 2007-ci il tarixinə – Konsolidasiya Edilmiş Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar (davamı)

31 dekabr 2006-cı il tarixinə kreditlərin keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Korporativ kreditlər	Sahibkarlara verilmiş kreditlər	Fiziki şəxslərə verilmiş avtomobil kreditləri	Fiziki şəxslərə verilmiş istehlak kreditləri	İpoteka kreditləri	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>						
<i>Cari və dəyərsizləşməmiş</i>						
Təminatlı kreditlər	6,540	127	-	2,204	100	8,971
Aşağıdakılarla təmin edilmiş kreditlər:						
- yaşayış sahəsi	18,448	8,459	73	2,779	3,051	32,810
- şəxsi avtomobil	399	91	10,406	249	13	11,158
- bank depozitləri	1,236	17	-	861	-	2,114
- digər	-	-	4	820	17	841
2006-cı ildə yenidən baxılmış kreditlər	2,479	211	-	602	112	3,404
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş	29,102	8,905	10,483	7,515	3,293	59,298
<i>Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş</i>						
- ödənişin 30 gündən az gecikdirilməsi	5,365	7,603	4,153	2,546	175	19,842
- ödənişin 30 gündən 90 günədək gecikdirilməsi	1,248	2,905	1,978	782	337	7,250
- ödənişin 90 gündən 180 günədək gecikdirilməsi	573	979	264	203	-	2,019
- ödənişin 180 gündən 360 günədək gecikdirilməsi	293	760	45	246	-	1,344
- ödənişin 360 gündən artıq gecikdirilməsi	774	189	9	19	-	991
Cəmi vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş	8,253	12,436	6,449	3,796	512	31,446
<i>Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlər (ümumi məbləğ)</i>						
- ödənişin 30 gündən az gecikdirilməsi	81	-	-	-	-	81
- ödənişin 30 gündən 90 günədək gecikdirilməsi	-	-	-	-	-	-
- ödənişin 90 gündən 180 günədək gecikdirilməsi	-	-	3	5	-	8
- ödənişin 180 gündən 360 günədək gecikdirilməsi	61	-	21	13	-	95
- ödənişin 360 gündən artıq gecikdirilməsi	-	78	36	12	-	126
Cəmi fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlər (ümumi məbləğ)	142	78	60	30	-	310
Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat çıxılmaqla	(1,506)	(808)	(602)	(231)	(43)	(3,190)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	35,991	20,611	16,390	11,110	3,762	87,864

Kreditin dəyərsizləşməsi məsələsinə baxarkən Qrupun nəzərə aldığı əsas amillər vaxtı keçmiş kredit statusu və müvafiq girov təminatının (əgər varsa) dəyərini realizasiya etmək imkanındır. Bunun əsasında yuxarıdakı cədvəldə fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlərin ödəmə müddətləri üzrə təhlili göstərilir.

9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar (davamı)

Cari və dəyərsizləşməmiş, lakin yenidən baxılmış kreditlər artıq şərtlərinə baxılmış və əks təqdirdə vaxtı keçmiş və dəyərsizləşmiş ola bilən kreditlərin balans dəyərini əks etdirir. Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər təminatlı kreditləri əks etdirir. Təminatın ədalətli dəyəri gecikdirilmiş faiz ödənişləri və əsas məbləğin ödənilməsinə kifayət edir. Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kimi göstərilən məbləğlər kreditin yalnız ayrı-ayrı ödənişlərinin vaxtı keçmiş məbləğini deyil, bu cür kreditlərin bütün qalığını əks etdirir.

31 dekabr 2007-ci il tarixinə vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər və fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlər üzrə təminatın ədalətli dəyəri aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Korporativ kreditlər	Sahibkarlara verilmiş kreditlər	Fiziki şəxslərə verilmiş avtomobil kreditləri	Fiziki şəxslərə verilmiş istehlak kreditləri	İpoteka kreditləri	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>						
<i>Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər üzrə təminatın ədalətli dəyəri</i>						
- yaşayış sahəsi	31,987	61,526	406	11,311	23,139	128,369
- bank depozitləri	17	-	-	3,103	-	3,120
- şəxsi avtomobil	241	537	59,850	644	18	61,290
- digər	31	35	3	785	5	859
<i>Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlər üzrə təminatın ədalətli dəyəri</i>						
- yaşayış sahəsi	-	138	-	146	31	315
- şəxsi avtomobil	-	-	875	-	-	875
- digər	-	-	-	30	-	30
Cəmi	32,276	62,236	61,134	16,019	23,193	194,858

31 dekabr 2006-cı il tarixinə vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər və fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlər üzrə təminatın ədalətli dəyəri aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Korporativ kreditlər	Sahibkarlara verilmiş kreditlər	Fiziki şəxslərə verilmiş avtomobil kreditləri	Fiziki şəxslərə verilmiş istehlak kreditləri	İpoteka kreditləri	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>						
<i>Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlər üzrə təminatın ədalətli dəyəri</i>						
- yaşayış sahəsi	18,986	35,768	-	4,526	1,210	60,490
- şəxsi avtomobil	22	75	15,023	173	15	15,308
- digər	464	58	4	1,040	4	1,570
<i>Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlər üzrə təminatın ədalətli dəyəri</i>						
- yaşayış sahəsi	-	6	-	14	-	20
- şəxsi avtomobil	-	-	91	-	-	91
- digər	-	-	-	28	-	28
Cəmi	19,472	35,907	15,118	5,781	1,229	77,507

Yuxarıda göstəriləyi kimi avtomobillərin alınması üçün verilmiş kreditlər üzrə girovun dəyəri müvafiq kreditlərin ümumi balans dəyərindən artıq məbləğdə göstərilmişdir. Qrup, bu cür aktivlərin daha tez köhnəlməsinə görə girov üzrə mülkiyyət hüququnun və dəyərin əldə edilməsi mümkün olanadək girovun köhnələrək dəyərinin daha aşağı olacağını təxmin edir.

9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar (davamı)

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avansların hər bir kateqoriyasının balans dəyəri 31 dekabr 2007 və 31 dekabr 2006-cı il tarixlərinə təxminən onların ədalətli dəyərində bərabərdir. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə müştərilərə verilmiş kreditlər və avansların təxmin edilən ədalətli dəyəri 272,478 min AZN (2006: 87,864 min AZN) təşkil etmişdir. 31 sayılı Qeydə baxın.

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avansların faiz dərəcələri üzrə təhlili 28 sayılı Qeyddə göstərilir. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat 33 sayılı Qeyddə açıqlanır.

10 Satıla Bilən İnvestisiya Qiymətli Kağızları

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2007	2006
ARMB-nin notları	11,354	-
Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin istiqraz vərəqələri ("AMN")	1,937	550
Rezident bankların təminatlı istiqrazları	1,000	-
Cəmi borc qiymətli kağızları	14,291	550
Sərbəst surətdə alınıb satıla bilməyən korporativ səhmlər	762	762
Cəmi satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	15,053	1,312

ARMB-nin notları Azərbaycan Respublikası Milli Bankı tərəfindən Bakı Fond Birjası vasitəsilə buraxılmış və Bank tərəfindən diskontla satın alınmış qısamüddətli dövlət istiqrazlarını əks etdirir. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə balansda olan notlar üzrə orta illik gəlirlilik 10.5% təşkil etmişdir və emitent tərəfindən 2008-ci ilin yanvar ayında tam şəkildə ödənilmişdir.

Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin notları Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi tərəfindən 2008-ci ilin avqust ayınadək buraxılan qısamüddətli borc qiymətli kağızlarını əks etdirir. Bu notlar üzrə orta çəkili gəlirlilik 8.7% (2006: 11.0%) təşkil edir.

31 dekabr 2007-ci il tarixinə borc qiymətli kağızların kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Rezident bankların təminatlı istiqrazları	ARMB-nin notları	AMN-in istiqraz vərəqələri	Cəmi
<i>Cari və dəyərsizləşməmiş</i>				
- Azərbaycan hökuməti	-	11,354	1,937	13,291
- 15 ən böyük Azərbaycan bankında	1,000	-	-	1,000
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş	1,000	11,354	1,937	14,291
Cəmi satıla bilən borc qiymətli kağızları	1,000	11,354	1,937	14,291

10 Satıla Bilən İnvestisiya Qiymətli Kağızları (davamı)

Moody's Beynəlxalq Reyting Agentliyi Azərbaycan Respublikasına Ba1/Stable kredit reytingi vermişdir.

31 dekabr 2006-cı il tarixinə borc qiymətli kağızların kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Rezident bankların təminatlı istiqrazları	ARMB-nin notları	AMN-in istiqraz və rəqələri	Cəmi
<i>Cari və dəyərsizləşməmiş - Azərbaycan hökuməti</i>	-	-	550	550
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş	-	-	550	550
Cəmi satıla bilən borc qiymətli kağızları	-	-	550	550

Sərbəst surətdə alınıb satıla bilməyən korporativ səhmlər aşağıda göstərilir:

Adı	Fəaliyyət növü	Qeydiyyat ölkəsi	Ədalətli dəyər	
			2007	2006
Bakı Fond Birjası	Fond birjası	Azərbaycan Respublikası	60	60
Milli Kart	Kart prosessinqi	Azərbaycan Respublikası	400	400
MBASK Sığorta	Sığorta	Azərbaycan Respublikası	302	302
Cəmi			762	762

Bakı Fond Birjasına investisiya qoyuluşu 2000-ci ildə həyata keçirilmişdir və bu investisiya qoyuluşu ümumi nizamnamə kapitalının 5.56%-ni təşkil edir.

Milli Kart prosessinq mərkəzinə investisiya qoyuluşu 2006-cı ildə həyata keçirilmişdir və bu investisiya qoyuluşu ümumi nizamnamə kapitalının 10%-ni təşkil edir.

MBASK sığorta şirkətinə investisiya qoyuluşu 1992-ci ildə həyata keçirilmişdir və bu investisiya qoyuluşu ümumi nizamnamə kapitalının 10.6%-ni təşkil edir.

Satıla bilən investisiya qiymətli kağızlarının faiz dərəcələri üzrə təhlili 28 sayılı Qeyddə açıqlanır. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat 33 sayılı Qeyddə açıqlanır.

11 Binalar, Avadanlıqlar və Qeyri-Maddi Aktivlər

	Qeyd	İcarəyə götürülmüş aktivlərin əsaslı təmiri	Torpaq və binalar	Ofis və kompüter avadanlıqları	Mebel, qurğular və sair	Çatdırıl mış tikil
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>						
1 yanvar 2006-cı il tarixinə dəyər		175	46	1,084	1,439	87
Yığılmış amortizasiya		(57)	(3)	(331)	(498)	-
1 yanvar 2006-cı il tarixinə balans dəyəri		118	43	753	941	87
Əlavələr		361	-	311	950	106
Köçürmələr		-	193	-	-	(193)
Silinmələr		-	-	-	-	-
Amortizasiya ayırmaları	24	(45)	(4)	(294)	(315)	-
31 dekabr 2006-cı il tarixinə balans dəyəri		434	232	770	1,576	-
31 dekabr 2006-cı il tarixinə dəyər		536	239	1,395	2,389	-
Yığılmış amortizasiya		(102)	(7)	(625)	(813)	-
31 dekabr 2006-cı il tarixinə balans dəyəri		434	232	770	1,576	-
Əlavələr		2,103	83	1,830	2,662	-
Silinmələr		-	-	-	(60)	-
Silinmiş yığılmış amortizasiya		-	-	-	19	-
Amortizasiya ayırmaları	24	(207)	(8)	(622)	(540)	-
31 dekabr 2007-ci il tarixinə balans dəyəri		2,330	307	1,978	3,657	339
31 dekabr 2007-ci il tarixinə dəyər		2,639	322	3,225	4,991	339
Yığılmış amortizasiya		(309)	(15)	(1,247)	(1,334)	-
31 dekabr 2007-ci il tarixinə balans dəyəri		2,330	307	1,978	3,657	-

11 Binalar, Avadanlıqlar və Qeyri-Maddi Aktivlər (davamı)

Başa çatdırılmamış tikintilərə filialların tikintisi və təmiri xərcləri daxildir. Tikinti işləri başa çatdırıldıqdan sonra, həmin aktivlər binalar və avadanlıqlar kateqoriyasına köçürülür.

31 dekabr 2007-ci il tarixinə binalar və avadanlıqların yekun balansına istismarda olan, lakin tamamilə köhnəlmiş 260 min AZN (2006: 223 min AZN) məbləğində aktivlər daxildir.

12 Digər Maliyyə Aktivləri

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2007	2006
Bloklaşdırılmış nostro hesabları	49	77
Pul köçürmə əməliyyatları üzrə hesablaşmalar	49	-
Kredit və debet kartları üzrə debitor borcları	40	-
Cəmi digər maliyyə aktivləri	138	77

Bloklaşdırılmış nostro hesabları plastik kartlarla əməliyyatlar üzrə klirinq xidmətlərinin göstərilməsi üçün iki rezident bankda yerləşdirilmiş zəmanət depozitlərini və ödəniş sistemi üzrə operatorada yerləşdirilmiş zəmanət depozitini əks etdirir.

31 dekabr 2007-ci il tarixinə digər maliyyə debitor borclarının kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Bloklaşdırılmış nostro hesabları	Pul köçürmə əməliyyatları üzrə hesablaşmalar	Kredit və debet kartları üzrə debitor borcları	Cəmi
<i>Cari və dəyərsizləşməmiş</i>				
- Rezident banklar	49	-	-	49
- Orta həcmli müəssisələr	-	49	40	89
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş	49	49	40	138
Cəmi digər maliyyə debitor borcları	49	49	40	138

31 dekabr 2006-cı il tarixinə digər maliyyə debitor borclarının kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Bloklaşdırılmış nostro hesabları	Pul köçürmə əməliyyatları üzrə hesablaşmalar	Pul köçürmə əməliyyatları üzrə hesablaşmalar	Cəmi
<i>Cari və dəyərsizləşməmiş</i>				
- Rezident banklar	77	-	-	77
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş	77	-	-	77
Cəmi digər maliyyə debitor borcları	77	-	-	77

Digər maliyyə aktivlərinin hər bir kateqoriyasının balans dəyəri 31 dekabr 2007 və 31 dekabr 2006-cı il tarixlərinə təxminən onların ədalətli dəyərində bərabərdir. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə digər maliyyə aktivlərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri 138 min AZN (2006: 77 min AZN) təşkil etmişdir. 31 sayılı Qeydə baxın.

13 Digər Aktivlər

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2007	2006
Başa çatdırılmamış tikintilər üzrə qabaqcadan ödəmələr	15,173	9,642
Lizinq məqsədləri üçün alınmış avadanlıq üzrə qabaqcadan ödəmələr	2,101	206
Təxirə salınmış xərclər	1,539	448
Mebel və qurğular üzrə qabaqcadan ödəmələr	1,018	-
Xidmətlər üzrə qabaqcadan ödəmələr	239	-
Qabaqcadan ödənilmiş sığorta haqları	-	51
Digər	398	369
Cəmi digər aktivlər	20,468	10,716
Cari	19,998	10,579
Uzunmüddətli	470	137

31 dekabr 2007-ci il tarixinə başa çatdırılmamış tikintilər üzrə qabaqcadan ödəmələr 14,860 min AZN məbləğində ofis binasının alınması üçün ödənilmiş vəsaitləri əks etdirir. Qrup başa çatdırılmış binanı 2008-ci ilin yayında təhvil alacaqdır.

Lizinq məqsədləri üçün alınmış avadanlıq üzrə qabaqcadan ödəmələr lizinqə verilmək üçün nəzərdə tutulan avadanlıq təchizatçılarına verilmiş qabaqcadan ödəmələri əks etdirir.

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat 33 sayılı Qeyddə açıqlanır.

14 Digər Banklara Ödəniləcək Vəsaitlər

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2007	2006
Digər bankların müxbir hesabları və overnayt depozitləri	2,339	798
Digər bankların cari müddətli yerləşdirmələri	14,268	5,558
Cəmi digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	16,607	6,356

31 dekabr 2007-ci il tarixinə digər banklardakı cari müddətli yerləşdirmələrə dörd rezident bankda illik 11% və 13% dərəcəsi ilə yerləşdirilmiş 4,767 min AZN məbləğində qısamüddətli depozitlər daxildir (2006: 31 dekabr 2006-cı il tarixinə üç rezident bankda illik 14% və 15% dərəcəsi ilə yerləşdirilmiş 1,345 min AZN məbləğində qısamüddətli depozitlər). Həmin depozitlər daha sonra həmin dörd rezident bank tərəfindən ayrı-ayrı kredit müqavilələrinə əsasən kredit şəklində 100% Bankın törəmə müəssisəsi olan Unilizinq şirkətinə verilmişdir. Həmin kreditlər üzrə illik faiz dərəcəsi 13% və 15% (2006: 13% və 15%) təşkil etmiş və ödəmə müddətləri yuxarıda qeyd olunan depozitlərdə olduğu kimi aprel 2008 və noyabr 2008-ci ildə başa çatır. 8 sayılı Qeydə baxın. Bankın qısamüddətli depozitləri və 100% Bankın törəmə müəssisəsi olan Unilizinq şirkəti tərəfindən əldə edilmiş kreditlər hüquqi müqavilələrə əsasən yerləşdirilmiş ayrıca aktivləri və üçüncü tərəflər qarşısında öhdəlikləri əks etdirdiyinə görə qarşılıqlı şəkildə əvəzləşdirilmir. 8 sayılı Qeydə baxın.

Digər banklara ödəniləcək vəsaitlərin hər bir kateqoriyasının balans dəyəri 31 dekabr 2007 və 31 dekabr 2006-cı il tarixlərinə təxminən onların ədalətli dəyərində bərabərdir. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə digər banklara ödəniləcək vəsaitlərin təxmin edilən ədalətli dəyəri 16,607 min AZN (2006: 6,356 min AZN) təşkil etmişdir. 31 sayılı Qeydə baxın.

Digər banklara ödəniləcək vəsaitlərin faiz dərəcələri üzrə təhlili 28 sayılı Qeyddə açıqlanır. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat 33 sayılı Qeyddə açıqlanır.

15 Müştəri Hesabları

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2007	2006
Dövlət müəssisələri və ictimai təşkilatlar	3,285	3,543
- Cari/hesablaşma hesabları	2,371	2,872
- Müddətli depozitlər	914	671
Digər hüquqi şəxslər	55,359	32,253
- Cari/hesablaşma hesabları	30,583	28,513
- Müddətli depozitlər	24,776	3,740
Fiziki şəxslər	63,829	44,600
- Cari/tələbli hesablar	8,772	5,232
- Müddətli depozitlər	55,057	39,368
Hesablanmış faiz xərcləri	1,392	564
Cəmi müştəri hesabları	123,865	80,960

Müştəri hesablarının iqtisadi sektorlar üzrə bölgüsü aşağıdakı kimidir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2007		2006	
	Məbləğ	%	Məbləğ	%
Fiziki şəxslər	65,156	52.6	45,011	55.6
Enerji	19,782	16.0	23,058	28.4
İnvestisiya	12,000	9.7	-	-
Rabite	10,000	8.1	260	0.3
Ticarət və xidmətlər	8,664	7.0	8,040	9.9
Sığorta	3,630	2.9	3,542	4.4
İstehsal	2,486	2.0	312	0.4
Nəqliyyat	674	0.5	48	0.1
İnşaat	468	0.4	97	0.1
Dövlət müəssisələri	246	0.2	204	0.3
Digər	759	0.6	388	0.5
Cəmi müştəri hesabları	123,865	100	80,960	100

31 dekabr 2007-ci il tarixinə Qrupun müştəri hesablarında vəsaitlərinin ümumi qalığı 1,000 min AZN-dən yuxarı olan 13 müştəri (2006: 5 müştəri) olmuşdur. Həmin vəsaitlərin qalığı 56,549 min AZN (2006: 26,232 min AZN) və ya ümumi müştəri hesablarının 46%-ni (2006: 32%) təşkil etmişdir.

Müştəri hesablarının hər bir kateqoriyasının balans dəyəri 31 dekabr 2007 və 31 dekabr 2006-cı il tarixlərinə təxminən onların ədalətli dəyərində bərabərdir. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə müştəri hesablarının təxmin edilən ədalətli dəyəri 123,865 min AZN (2006: 80,960 min AZN) təşkil etmişdir. 31 sayılı Qeydə baxın.

Müştəri hesablarının faiz dərəcələri üzrə təhlili 28 sayılı Qeyddə göstərilir. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat 33 sayılı Qeyddə açıqlanır.

16 Buraxılmış Borc Qiymətli Kağızları

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2007	2006
Istiqrazlar	700	2,653
Cəmi buraxılmış borc qiymətli kağızları	700	2,653

31 dekabr 2007-ci il tarixinə buraxılmış borc qiymətli kağızların qalıqına 26 aprel 2007-ci il tarixində Bankın törəmə lizinq müəssisəsi tərəfindən emissiya edilmiş hər birinin nominal dəyəri 100 AZN olan 7,000 ədəd istiqraz daxildir. Törəmə lizinq müəssisəsi tərəfindən buraxılmış istiqrazlar üzrə illik faiz dərəcəsi 14%, tədavül müddəti isə 360 gün təşkil edir və Bankın bundan öncə buraxdığı istiqrazların alıcısı olan iki investisiya fondu tərəfindən alınmışdır.

21 noyabr 2006-cı il tarixində Bank Bakı Fond Birjasında ilkin yerləşdirmə vasitəsilə hər birinin nominal dəyəri 1,000 ABŞ dolları olan 5,000 ədəd korporativ istiqraz buraxmışdır. Bu istiqrazlar üzrə illik faiz dərəcəsi 13.8%, tədavül müddəti isə 21 noyabr 2006-cı il tarixdən etibarən 360 gün təşkil etmişdir. Bu istiqrazların 3,000 ədədi emissiya tarixində Kiprdə qeydiyyatdan keçmiş və orada fəaliyyət göstərən xarici investisiya fonduna satılmış, digər 2,000 ədədi isə 19 fevral 2007-ci il tarixində digər iki xarici investisiya fonduna satılmışdır. Bütün bu istiqrazlar 16 noyabr 2007-ci il tarixində tam olaraq ödənilmişdir.

30 mart 2007-ci il tarixində Bank hər birinin nominal dəyəri 1,000 AZN olan əlavə 2,250 ədəd istiqraz buraxmışdır. Bu istiqrazlar üzrə illik faiz dərəcəsi 13.5% təşkil edir. Həmin istiqrazların 1,000 ədədi emissiya tarixində Kiprdə qeydiyyatdan keçmiş və orada fəaliyyət göstərən eyni xarici investisiya fonduna satılmış, digər 1,250 ədədi isə qeyri-rezident banka satılmışdır. Bu istiqrazların tədavül müddəti 180 gün təşkil edir və il ərzində nəzərdə tutulan tarixdə tam olaraq ödənilmişdir.

Buraxılmış borc qiymətli kağızların balans dəyəri 31 dekabr 2007 və 31 dekabr 2006-cı il tarixlərinə təxminən onların ədalətli dəyərinə bərabərdir. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə buraxılmış borc qiymətli kağızların təxmin edilən ədalətli dəyəri 700 min AZN (2006: 2,653 min AZN) təşkil etmişdir. 31 sayılı Qeydə baxın.

Buraxılmış borc qiymətli kağızların faiz dərəcələri üzrə təhlili 28 sayılı Qeyddə göstərilir. Əlaqəli tərəflərin buraxılmış borc qiymətli kağızları üzrə əməliyyatlar haqqında məlumat 33 sayılı Qeyddə açıqlanır.

17 Müddətli Borc Öhdəlikləri

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2007	2006
Rezident banklar və təşkilatlardan borc götürülmüş vəsaitlər:		
- Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu (Azərbaycan Respublikası)	7,483	2,997
- Azərbaycan İpoteka Fondu (Azərbaycan Respublikası)	2,588	51
Morgan Stanley & Co International-dan borc götürülmüş vəsaitlər	42,840	-
AYİB-dən və ya AYİB vasitəsilə borc götürülmüş vəsaitlər	41,902	11,994
Citigroup Global Markets Limited-dən borc götürülmüş vəsaitlər	37,116	-
Sindikataşdırılmış kreditlər: VTB Bank Europe Plc (kredit agentı)	25,359	-
BNP Paribas-dan borc götürülmüş vəsaitlər	16,866	-
Hollandiya İnkişaf Maliyyə Şirkətindən borc götürülmüş vəsaitlər	4,228	-
Deutsche Investitions-und Entwicklungsgesellschaft MBH-dan borc götürülmüş vəsaitlər	6,249	7,407
Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyasından borc götürülmüş vəsaitlər	3,170	4,357
Alman-Azərbaycan Fondundan borc götürülmüş vəsaitlər	2,291	2,581
Qara Dəniz Ticarət və İnkişaf Bankından borc götürülmüş vəsaitlər	1,268	1,952
Micro Vest 1 L.P-dən borc götürülmüş vəsaitlər	642	-
Hesablanmış ödəniləcək faizlər	2,367	239
Cəmi müddətli borc öhdəlikləri	194,369	31,578

Rəhbərlik Bankda yerləşdirilmiş bəzi depozitləri "Müddətli borc öhdəlikləri" kimi təsnifləşdirmişdir. Belə ki, bu depozitlər üzrə müqavilələrin məzmunu "müddətli borc öhdəliklərinin" şərtlərinə uyğun gəldiyinə görə müvafiq təsnifləşdirmə məqsədəuyğun hesab edilir.

5 sentyabr 2003-cü il tarixində Bank ilə Azərbaycan Respublikası İqtisadi İnkişaf Nazirliyi yanında "Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu" arasında kiçik və orta sahibkarlığın maliyyələşdirilməsi məqsədilə, kredit xəttinin açılmasına dair saziş imzalanmışdır. Bu proqram çərçivəsində Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu tərəfindən Banka illik 1.0%-2.0% faiz dərəcəsilə kredit vəsaitləri təqdim edilmişdir. Bank həmin vəsaitləri illik 7.0% faizdən artıq olmamaq şərtilə müvafiq tələblərə cavab verən borcalanlara verir.

17 fevral 2006-cı il tarixində Bank ilə Azərbaycan Respublikası Milli Bankı nəzdində Azərbaycan İpoteka Fondu (AİF) arasında fiziki şəxslərə uzunmüddətli ipoteka kreditlərinin verilməsi haqqında kredit sazişi imzalanmışdır. Bu proqram çərçivəsində AİF tərəfindən Banka illik 2.0% faiz dərəcəsilə kredit vəsaitləri təqdim edilmişdir. Bank həmin vəsaitləri illik 7% faizdən artıq olmamaq şərtilə müvafiq tələblərə cavab verən borcalanlara verir.

27 aprel 2007-ci il tarixində Bank ilə Morgan Stanley & Co International Plc arasında Bank depoziti haqqında Saziş imzalanmışdır. Həmin sazişə uyğun olaraq, ikinci tərəf Bankda yerləşdirmə tarixinə spot məzənnə ilə Azərbaycan Manatına çevrilmiş 25,000,000 ABŞ dolları məbləğində depozit yerləşdirmişdir. Bu depozit üzrə bazar faiz dərəcələrinə uyğun faiz hesablanır və ödəmə müddəti oktyabr 2008-ci ildə başa çatır. Morgan Stanley & Co International Plc-dən borc götürülmüş vəsaitlər üzrə Bankın riayət etməli olduğu hər hansı xüsusi şərt mövcud deyil.

22 oktyabr 2007-ci il tarixində Bank ilə Morgan Stanley & Co International Plc arasında Bank depoziti haqqında ikinci Saziş imzalanmışdır. Həmin sazişə uyğun olaraq, ikinci tərəf Bankda yerləşdirmə tarixinə spot məzənnə ilə Azərbaycan Manatına çevrilmiş 25,000,000 ABŞ dolları məbləğində depozit yerləşdirmişdir. Bu depozit üzrə bazar faiz dərəcələrinə uyğun faiz hesablanır və ödəmə müddəti oktyabr 2008-ci ildə başa çatır. Morgan Stanley & Co International Plc-dən borc götürülmüş vəsaitlər üzrə Bankın riayət etməli olduğu hər hansı xüsusi şərt mövcud deyil.

29 noyabr 2002-ci il tarixində Bank ilə Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı ("AYİB") arasında Azərbaycan Respublikasında kiçik və orta sahibkarlığın kreditləşdirilməsi proqramı çərçivəsində maksimum 1,500,000 ABŞ dolları məbləğində kredit xəttinin açılmasına dair Kredit Müqaviləsi imzalanmışdır. 6 iyun 2003-cü il tarixində AYİB tərəfindən ayrılmış ümumi kredit xəttinin 3,000,000 ABŞ dollarınadək artırılması barədə Kredit Müqaviləsinə Əlavə imzalanmışdır. Bu kredit xətti üzrə faiz dərəcəsi bazar faiz dərəcəsinə uyğundur və ilkin ödəniş 6 noyabr 2004-cü il tarixində həyata keçirilməklə, əsas məbləğin yeddi bərabər yarım illik hissələrlə geri qaytarılması nəzərdə tutulur. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə bu kredit xətti çərçivəsində alınmış vəsaitlər Bank tərəfindən tam olaraq geri qaytarılmışdır (2006: ilin sonuna qalıq 915,533 ABŞ dolları və ya 797 min AZN təşkil etmişdir).

17 Müddətli Borc Öhdəlikləri (davamı)

31 dekabr 2007-ci il tarixinə "AYİB-dən və ya AYİB vasitəsilə borc götürülmüş vəsaitlər"-in qalığına AYİB tərəfindən təşkil edilmiş sindikatlaşdırılmış kredit üzrə qalıqlar daxildir. 8 aprel 2005-ci il tarixində Bank ilə AYİB-in başçılığı altında xarici banklar arasında Azərbaycan Respublikasında kiçik və orta sahibkarlıq layihələrinin maliyyələşdirilməsi çərçivəsində 5,000,000 ABŞ dolları məbləğində Sindikasiya Kreditinin cəlb olunmasına dair Saziş imzalanmışdır. Bu sazişə əsasən, AYİB əsas borcverən kimi Banka kreditin verilmə tarixindən etibarən üç ildən artıq müddətə və bazar faiz dərəcəsinə uyğun faiz dərəcəsilə 1,500,000 ABŞ dolları məbləğində kredit təqdim etmişdir. Digər borcverənlər Anglo-Romanian Bankı (İngiltərə) və Bank Creditanstalt (Avstriya), kreditin yerdə qalan 3,500,000 ABŞ dollarlıq hissəsini kreditin müddətinin daha bir il uzadılmaq imkanı ilə bir il müddətinə və əlavə 250,000 ABŞ dolları həcmində kredit xəttini bazar faiz dərəcələrinə uyğun faiz dərəcəsilə təqdim etmişlər. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə Sindikasiya Kreditinin cəlb olunmasına dair Saziş çərçivəsində alınmış vəsaitlərin qalığı 2,500,000 ABŞ dolları və ya 2,113 min AZN (2006: 5,250,000 ABŞ dolları və ya 4,574 min AZN) təşkil etmişdir. Bankın yuxarıda qeyd olunan Sazişdə nəzərdə tutulan xüsusi şərtlərə riayət etməsi tələb edilir. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə Bankın rəhbərliyi Bank tərəfindən həmin şərtlərə riayət olunduğunu hesab edir.

19 dekabr 2005-ci il tarixində Bank ilə AYİB arasında ölkədəki iri layihələrin paritet şərtlərlə kreditləşdirilməsinin (komaliyyələşdirmə) həyata keçirilməsi üçün iştirak haqqında Saziş imzalanmışdır. Həmin sazişə uyğun olaraq layihələr Bank və AYİB tərəfindən bərabər şəkildə maliyyələşdirilir. Belə ki, AYİB maliyyələşdirdiyi hər bir layihədəki payından Banka sabit faizli illik idarəetmə xərcləri ödəyir. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə Bank bu vəsaitin 325,000 ABŞ dolları və ya 274 min AZN (2006: sıfır) istifadə etmişdir. Bankın yuxarıda qeyd olunan Sazişdə nəzərdə tutulan xüsusi şərtlərə riayət etməsi tələb edilir. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə Bankın rəhbərliyi Bank tərəfindən həmin şərtlərə riayət olunduğunu hesab edir.

20 may 2006-cı il tarixində Bank ilə AYİB arasında Azərbaycan Respublikasında kiçik və orta sahibkarlığın kreditləşdirilməsi proqramı çərçivəsində maksimum 2,500,000 ABŞ dolları məbləğində kredit xəttinin açılması barədə Kredit Müqaviləsi imzalanmışdır. Bu kredit xətti üzrə faiz dərəcəsi bazar faiz dərəcəsinə uyğundur və ilkin ödəniş 20 may 2008-ci il tarixində həyata keçirilməklə, əsas məbləğin altı bərabər yarım illik hissələrlə geri qaytarılması nəzərdə tutulur. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə Bank bu kredit xəttindən 1,100,000 ABŞ dolları və ya 930 min AZN (2006: 100,000 Avro və ya 87 min AZN) istifadə etmişdir. Bankın yuxarıda qeyd olunan Kredit Müqaviləsində nəzərdə tutulan xüsusi şərtlərə riayət etməsi tələb olunur. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə Bankın rəhbərliyi Bank tərəfindən həmin şərtlərə riayət olunduğunu hesab edir.

17 avqust 2006-cı il tarixində Bank ilə AYİB arasında maksimum 4,500,000 ABŞ dolları məbləğində revolver kredit xəttinin açılması barədə Kredit Müqaviləsi imzalanmışdır. Bu kredit xətti üzrə hər bir ödəniş üçün ayrıca faiz dərəcəsi və ödəmə müddəti müəyyən edilmişdir. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə revolver kredit xətti üzrə qalıq 1,945,000 ABŞ dolları və ya 1,644 min AZN (2006: sıfır) təşkil edir.

7 sentyabr 2006-cı il tarixində Bank ilə AYİB-in başçılığı altında xarici banklar arasında Azərbaycan Respublikasında kiçik və orta sahibkarlıq layihələrinin maliyyələşdirilməsi çərçivəsində 7,500,000 ABŞ dolları məbləğində Sindikasiya Kreditinin cəlb olunmasına dair ikinci Saziş imzalanmışdır. Bu sazişə əsasən, AYİB əsas borcverən kimi kreditin verilmə tarixindən etibarən dörd ildən artıq müddətə və bazar faiz dərəcəsinə uyğun faiz dərəcəsilə 2,500,000 ABŞ dolları məbləğində kredit təqdim etmişdir. Digər borcverənlər Anglo-Romanian Bankı (İngiltərə) və Bank Creditanstalt (Avstriya), kreditin yerdə qalan 5,000,000 ABŞ dollarlıq hissəsini kreditin müddətinin daha bir il uzadılmaq imkanı ilə bir il yarım müddətinə bazar faiz dərəcələrinə uyğun faiz dərəcəsilə təqdim etmişlər. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə ikinci Saziş çərçivəsində alınmış vəsaitlər üzrə qalıq 7,200,000 ABŞ dolları və ya 6,086 min AZN (2006: 7,500,000 ABŞ dolları və ya 6,536 min AZN) olmuşdur. Bankın yuxarıda qeyd olunan Sazişdə nəzərdə tutulan müəyyən xüsusi şərtlərə riayət etməsi tələb olunur. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə Bankın rəhbərliyi Bank tərəfindən həmin şərtlərə riayət olunduğunu hesab edir.

31 oktyabr 2007-ci il tarixində Bank ilə AYİB arasında istehsal və ixrac layihələrinin orta və uzun müddətli maliyyələşdirilməsi üçün 8,750,000 ABŞ dolları və 26,250,000 ABŞ dolları məbləğində iki ayrı hissədən ibarət 35,000,000 ABŞ dolları məbləğində kredit xəttinin açılmasına dair Saziş imzalanmışdır. Bu kredit xətti üzrə faiz dərəcəsi bazar faiz dərəcəsinə uyğundur. 8,750,000 ABŞ dolları dəyərində birinci hissə üçün ilkin ödəniş 5 noyabr 2009-cu il tarixində həyata keçirilməklə, əsas məbləğin üç bərabər yarım illik hissələrlə geri qaytarılması nəzərdə tutulur. 26,250,000 ABŞ dolları dəyərində ikinci hissənin 5 may 2009-cu il tarixində bir hissədə geri qaytarılması nəzərdə tutulur. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə Bank yuxarıdakı sazişdə nəzərdə tutulan vəsaitləri tam olaraq istifadə etmişdir (2006: sıfır). Bankın yuxarıda qeyd olunan Sazişdə nəzərdə tutulan müəyyən xüsusi şərtlərə riayət etməsi tələb olunur. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə Bankın rəhbərliyi Bank tərəfindən həmin şərtlərə riayət olunduğunu hesab edir.

17 Müddətli Borc Öhdəlikləri (davamı)

15 mart 2007-ci il tarixində Bankın törəmə lizinq müəssisəsi (Unilizinq) ilə AYİB arasında birincinin lizinq əməliyyatlarının maliyyələşdirilməsi üçün 3,000,000 ABŞ dolları dəyərində Krediti Sazişi imzalanmışdır. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə yuxarıdakı sazişdə nəzərdə tutulan vəsaitin 1,500,000 ABŞ dolları və ya 1,268 min AZN istifadə edilmişdir. Bu məbləğ üzrə ilki ödəniş oktyabr 2008-ci il tarixdə həyata keçirilməklə, səkkiz bərabər yarımillik hissələrlə geri qaytarılması nəzərdə tutulur. Bu kredit xətti üzrə faiz dərəcəsi bazar faiz dərəcəsinə uyğundur.

Citigroup Global Markets Limited-dən borc götürülmüş vəsaitlərə 18 may 2007-ci il tarixli Əsas Depozit Sazişinə əsasən Bank tərəfindən cəlb edilmiş depozitlər daxildir. Ümumilikdə Citigroup Global Markets Limited tərəfindən Bankda 2009-cu ilin may ayınadək ödənilmək şərtilə bazar faiz dərəcələri ilə 20,210 min AZN məbləğində depozit yerləşdirilmişdir. 19 iyul 2007-ci il tarixində Citigroup Global Markets Limited tərəfindən Bankda 18 yanvar 2008-ci il tarixində ödənilmək şərtilə bazar faiz dərəcələri ilə əlavə 20,000,000 ABŞ dolları və ya 16,906 min AZN həcmində depozit yerləşdirilmişdir. Hesabat tarixindən sonrakı dövr ərzində bu depozit daha bir il müddətinə uzadılmışdır. Citigroup Global Markets Limited-dən borc götürülmüş vəsaitlər üzrə Bankın riayət etməli olduğu hər hansı xüsusi şərt mövcud deyil.

4 iyun 2007-ci il tarixində Bank ilə VTB Bank Europe plc-nin başçılığı altında xarici banklar arasında Azərbaycan Respublikasında kiçik və orta sahibkarlıq layihələrinin maliyyələşdirilməsi çərçivəsində 30,000,000 ABŞ dolları məbləğində sindikatlaşdırılmış kreditinin cəlb olunmasına dair Saziş imzalanmışdır. 13,000,000 ABŞ dolları və 17,000,000 ABŞ dolları məbləğində iki tranşa bölünmüş sindikatlaşdırılmış kredit bazar faiz dərəcələrinə uyğun faiz dərəcələri ilə təqdim edilmişdir və ödəmə müddətləri müvafiq olaraq iyun 2008 və sentyabr 2008-ci il tarixində başa çatır. Ümumi məbləğin 4,000,000 ABŞ dolları kredit agentləri olan VTB Bank Europe plc, digər hissəsi isə on dörd bank tərəfindən təqdim edilmişdir. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə Bank yuxarıda qeyd olunan Saziş çərçivəsində alınmış kredit vəsaitlərini tam istifadə etmişdir (2006: sıfır). Bankın yuxarıda qeyd olunan Kredit Sazişində nəzərdə tutulan xüsusi şərtlərə riayət etməsi tələb edilir. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə Bankın rəhbərliyi Bank tərəfindən həmin şərtlərə riayət olunduğunu hesab edir.

19 dekabr 2007-ci il tarixində Bank ilə BNP Paribas arasında Bank Depoziti haqqında Saziş imzalanmışdır. Bu sazişə uyğun olaraq ikinci tərəf Bankda 12 dekabr 2008-ci il tarixində ödənilmək şərtilə, bazar faiz dərəcəsi ilə 16,866 min AZN məbləğində depozit yerləşdirmişdir.

11 dekabr 2006-cı il tarixində Bank ilə Hollandiya İnkişaf Maliyyə Şirkəti ('FMO') arasında Azərbaycanda kiçik və orta sahibkarlıq layihələrinin maliyyələşdirilməsi çərçivəsində 5,000,000 ABŞ dolları məbləğində kredit xəttinin təqdim olunması haqqında Kredit Sazişi imzalanmışdır. Bu kredit üzrə faiz dərəcəsi bazar faiz dərəcəsinə uyğundur və əsas məbləğin 2007-ci ilin aprelindən başlayaraq yeddi bərabər yarım illik hissələrlə geri qaytarılması nəzərdə tutulur. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə Bank 5,000,000 ABŞ dolları və ya 4,228 min AZN (2006: sıfır) həcmində olan kredit xəttini tam olaraq istifadə etmişdir. Bankın yuxarıda qeyd olunan Kredit Sazişində nəzərdə tutulan xüsusi şərtlərə riayət etməsi tələb olunur. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə Bankın rəhbərliyi Bank tərəfindən həmin şərtlərə riayət olunduğunu hesab edir.

31 dekabr 2005-ci il tarixində Qrupla Deutsche Investitions-und Entwicklungsgesellschaft MBH ('DEG') arasında regionlarda kiçik və orta sahibkarlığın investisiya layihələrinin maliyyələşdirilməsi çərçivəsində 3,000,000 ABŞ dolları məbləğində kredit xəttinin açılması haqqında Kredit Sazişi imzalanmışdır. Bu kredit üzrə faiz dərəcəsi bazar faiz dərəcəsinə uyğundur və ilkin ödəniş 15 dekabr 2006-cı il tarixində həyata keçirilməklə, əsas məbləğin səkkiz bərabər yarım illik hissələrlə geri qaytarılması nəzərdə tutulur. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə Bankın yuxarıda qeyd edilən Kredit Sazişi üzrə borcu 2,250,000 ABŞ dolları və ya 1,902 min AZN təşkil etmişdir (2006: 3,000,000 ABŞ dolları və ya 2,615 min AZN). 17 avqust 2006-cı il tarixində Bank ilə DEG arasında kiçik və orta sahibkarlığın kreditləşdirilməsi çərçivəsində 6,000,000 ABŞ dolları məbləğində kredit xəttinin açılması haqqında ikinci Kredit Sazişi imzalanmışdır. Bu kredit xətti üzrə faiz dərəcəsi bazar faiz dərəcəsinə uyğundur və ilkin ödəniş 15 dekabr 2007-ci il tarixində həyata keçirilməklə, əsas məbləğin yeddi bərabər yarım illik hissələrlə geri qaytarılması nəzərdə tutulur. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə yuxarıda qeyd olunan ikinci saziş çərçivəsində alınmış vəsaitlər üzrə qalıq 5,143,000 ABŞ dolları və ya 4,347 min AZN (2006: 5,500,000 ABŞ dolları və ya 4,792 min AZN) olmuşdur. Bankın yuxarıda qeyd olunan Kredit Sazişində nəzərdə tutulan xüsusi şərtlərə riayət etməsi tələb olunur. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə Bankın rəhbərliyi Bank tərəfindən həmin şərtlərə riayət olunduğunu hesab edir.

17 Müddətli Borc Öhdəlikləri (davamı)

26 dekabr 2006-cı il tarixində Bank ilə Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası ("BMK") arasında Bankın lizinq eməliyyatlarının maliyyələşdirilməsi üçün ümumi həcmi 5,000,000 ABŞ dolları məbləğində kredit xəttinin açılması barədə Kredit Sazişi imzalanmışdır. Bu kredit xətti üzrə faiz dərəcəsi bazar faiz dərəcəsinə uyğundur və ilkin ödəniş 15 iyun 2007-ci il tarixində həyata keçirilməklə, əsas məbləğin səkkiz bərabər yarım illik hissələrlə geri qaytarılması nəzərdə tutulur. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə Bankın yuxarıda qeyd edilən Kredit Sazişi üzrə borcu 3,750,000 ABŞ dolları və ya 3,170 min AZN təşkil etmişdir (2006: 5,000,000 ABŞ dolları və ya 4,357 min AZN). Bankın yuxarıda qeyd olunan Kredit Sazişində nəzərdə tutulan xüsusi şərtlərə riayət etməsi tələb olunur. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə Bankın rəhbərliyi Bank tərəfindən həmin şərtlərə riayət olunduğunu hesab edir.

31 dekabr 2007-ci il tarixinə Alman-Azərbaycan Fondundan ("AAF") borc götürülmüş vəsaitlərə Azərbaycan Respublikasında kiçik və orta sahibkarlığın kreditləşdirilməsi proqramı çərçivəsində AAF-dan alınmış 1,840,000 Avro və ya 2,291 min AZN (2006: 2,250,000 Avro və ya 2,581 min AZN) məbləğində kredit daxildir. AAF, 21 dekabr 1998-ci il tarixində Almaniya Federativ Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası hökumətləri arasında bağlanmış maliyyə əməkdaşlığı haqqında müqaviləyə və 8 sentyabr 1999-cu il tarixində Kreditanstalt für Wiederaufbau ("KfW") və Azərbaycan Respublikası arasında imzalanmış müvafiq kredit və maliyyələşdirmə razılaşmasına əsasən yaradılmışdır.

16 yanvar 2003-cü il tarixində Bank ilə Beynəlxalq Əməkdaşlıq üçün Alman Əmanət Kassaları Fondu arasında yenidən işlənmiş Çərçivə Sazişi imzalanmışdır ki, bu da əvvəllər imzalanmış sazişləri əvəz etmişdir. Həmin çərçivə sazişinə (bundan sonra "Çərçivə Sazişi") əsasən Bank, əvvəllər AAF-dan alınmış bütün kreditləri 1,000,000 Avro məbləğində bir kredit xəttinə restrukturizasiya etmişdir. Bu kredit xəttinin 16 yanvar 2003-cü il tarixindən etibarən 2 illik güzəşt dövrünü nəzərə almaqla, 31 dekabr 2010-cu il tarixindən gec olmayaraq 10 bərabər yarım illik hissələrlə geri qaytarılması nəzərdə tutulur. Bu kredit xətti üzrə faiz dərəcəsi bazar faiz dərəcəsinə uyğundur. Çərçivə Sazişinə edilmiş 3 iyul 2003 və 14 oktyabr 2003-cü il tarixli iki əlavəyə əsasən kredit xəttinin məbləği 1,500,000 Avroyadək artırılmışdır. 20 sentyabr 2004-cü il tarixində kredit xəttinin həcmi yenidən 2,000,000 Avroyadək artırılmışdır. 30 iyun 2005-ci il tarixində Bank 100,000 Avro məbləğində ilk ödənişi həyata keçirmişdir.

Çərçivə Sazişinə əsasən, Bank AAF-dan alınmış hər bir kreditin məbləği üstə gəl Bank tərəfindən kreditin ödənilməyəcəyi halda təminatı əks etdirən əlavə məbləğ həcmində borc vəərəqələri buraxmışdır. 1,840,000 Avro və ya 2,291 min AZN (2006: 2,250,000 Avro və ya 2,581 min AZN) məbləğində əsas borcun ödənilməyəcəyi halda, borcalan 2,475,000 Avro və ya 3,081 min AZN (2006: 2,475,000 Avro və ya 2,839 min AZN) məbləğində vəsait ödəməyi öhdəsinə götürür. Bu Çərçivə Sazişində hər hansı xüsusi şərt nəzərdə tutulmur.

Micro Vest 1 L.P.-dən borc götürülmüş vəsaitlər Bank ilə Micro Vest 1 L.P. arasında imzalanmış 28 mart 2007-ci il tarixli hər biri 760,000 ABŞ dolları və ya 642 min AZN məbləğində olan bir neçə depozit müqaviləsi əsasında alınmış maliyyə vəsaitlərini əks etdirir. Bu depozitlər üzrə bazar faiz dərəcələrinə uyğun faiz hesablanır və ödəmə müddətləri yanvar 2008 – fevral 2009-cu il tarixlərində başa çatır. Micro Vest 1 L.P.-dən borc götürülmüş vəsaitlər üzrə Bankın riayət etməli olduğu hər hansı xüsusi şərt mövcud deyil.

30 noyabr 2005-ci il tarixində Bank ilə Qara Dəniz Ticarət və İnkişaf Bankı (Yunanıstan) arasında ticarət maliyyələşdirməsi üçün 3,000,000 ABŞ dolları həcmində kredit xəttinin açılması haqqında Kredit Sazişi imzalanmışdır. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə qeyd olunan kredit xətti üzrə qalıq 760,000 ABŞ dolları və ya 642 min AZN (2006: 2,240,000 ABŞ dolları və ya 1,952 min AZN) olmuşdur. Bankın yuxarıda qeyd olunan Kredit Sazişində nəzərdə tutulan müəyyən xüsusi şərtlərə riayət etməsi tələb olunur. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə Bankın rəhbərliyi Bank tərəfindən həmin şərtlərə riayət olunduğunu hesab edir.

31 dekabr 2007-ci il tarixində tamamlanan il üzrə borc vəsaitləri üzrə illik bazar faiz dərəcələri 8%-13% təşkil etmişdir (31 dekabr 2006-cı il tarixində tamamlanan il: illik 8%-11%).

Müddətli borc öhdəliklərinin hər bir kateqoriyasının balans dəyəri 31 dekabr 2007 və 31 dekabr 2006-cı il tarixlərinə təxminən onların ədalətli dəyərinə bərabərdir. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə müddətli borc öhdəliklərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri 194,369 min AZN (2006: 31,578 min AZN) təşkil etmişdir. 31 sayılı Qeydə baxın.

Müddətli borc öhdəliklərinin faiz dərəcələri üzrə təhlili 28 sayılı Qeyddə göstərilir. Əlaqəli tərəflərlə eməliyyatlar haqqında məlumat 33 sayılı Qeyddə açıqlanır.

18 Digər Maliyyə Passivləri

Digər maliyyə passivlərinə aşağıdakılar daxildir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2007	2006
Broker əməliyyatları üzrə alınmış vəsaitlər	1,634	-
Hüquqi şəxslərin qeydiyyat prosesində olan müvəqqəti hesabları	315	593
Ödəniləcək peşəkar xidmət haqları	80	42
Digər	99	-
Cəmi digər maliyyə passivləri	2,128	635

Broker əməliyyatları üzrə alınmış vəsaitlərə yerli bazarda qiymətli kağızların alınması üçün əvvəlcədən qeyri-rezident bankdan alınmış 1,634 min AZN məbləğində vəsait daxildir. Hesabat tarixindən sonrakı dövr ərzində bu öhdəlik, Azərbaycan Respublikasında broker fəaliyyətinin həyata keçirilməsi və broker xidmətlərinin göstərilməsini qadağan edən yeni qaydaların qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar olaraq, Bankın broker fəaliyyətinin həyata keçirilməsi üçün lisenziyasının müddətinin başa çatması və uzadılmamasına görə tam yerinə yetirilmişdir.

Digər maliyyə passivlərinin hər bir kateqoriyasının balans dəyəri 31 dekabr 2007 və 31 dekabr 2006-cı il tarixlərinə təxminən onların ədalətli dəyərində bərabərdir. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə digər maliyyə passivlərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri 2,128 min AZN (2006: 635 min AZN) təşkil etmişdir. 31 sayılı Qeydə baxın.

19 Digər Maliyyə Passivləri

Digər maliyyə passivlərinə aşağıdakılar daxildir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2007	2006 (düzəldilmiş)
Lizinqalardan lizinə verilmiş avadanlıq üzrə əldə edilmiş avanslar	1,352	580
İşçilərə mükafatlar üzrə hesablanmış xərclər	861	737
Digər	103	12
Cəmi digər passivlər	2,316	1,329
Cari	2,316	1,329
Uzunmüddətli	-	-

İşçilərə mükafatlar üzrə hesablanmış xərclərə 500 min AZN məbləğində işçilər üçün bonuslar, 206 min AZN məbləğində istifadə edilməmiş məzuniyyətə görə işçilərə ödənişlər və 155 min AZN məbləğində sosial müdafiə fonduna ödənişləri (2006: 473 min AZN məbləğində işçilər üçün bonuslar, 131 min AZN məbləğində istifadə edilməmiş məzuniyyətə görə işçilərə ödənişlər və 133 min AZN məbləğində sosial müdafiə fonduna ödənişlər) daxildir. Əvvəlki dövrün müqayisəli rəqəmləri düzəldilmişdir. 3 sayılı Qeydə baxın.

20 Subordinasiyalı Borc Öhdəlikləri

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2007	2006
Deutsche Bankdan alınmış subordinasiyalı borc öhdəlikləri	5,832	-
Hollandiya İnkişaf Maliyyə Şirkətindən alınmış subordinasiyalı borc öhdəlikləri	4,226	4,357
Cəmi subordinasiyalı borc öhdəlikləri	10,058	4,357

20 Subordinasiyalı Borc Öhdəlikləri (davamı)

2 iyul 2007-ci il tarixində Bank ilə Deutsche Bank arasında Azərbaycanda kiçik və orta sahibkarlıq layihələrinin maliyyələşdirilməsi çərçivəsində 6,899,000 ABŞ dolları məbləğində Subordinasiya Kreditinin alınması haqqında Saziş imzalanmışdır. Həmin kredit üzrə faiz dərəcəsi bazar faiz dərəcəsinə uyğundur və əsas məbləğin 31 dekabr 2014-cü il tarixində bir hissədə geri qaytarılması nəzərdə tutulur. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə Bank yuxarıda qeyd olunan Kredit Sazişində nəzərdə tutulan vəsaiti tam olaraq istifadə etmişdir. Bankın yuxarıda qeyd olunan Kredit Sazişində nəzərdə tutulan xüsusi şərtlərə riayət etməsi tələb olunur. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə Bankın rəhbərliyi Bank tərəfindən həmin şərtlərə riayət olunduğunu hesab edir.

13 dekabr 2006-cı il tarixində Bank ilə FMO arasında Bankın ikinci səviyyə kapitalının artırılması məqsədilə 5,000,000 ABŞ dolları məbləğində Subordinasiya Kreditinin alınması haqqında Saziş imzalanmışdır. Həmin kredit üzrə faiz dərəcəsi bazar faiz dərəcəsinə uyğundur və əsas məbləğin 15 dekabr 2013-cü il tarixində bir hissədə geri qaytarılması nəzərdə tutulur. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə Bank 5,000,000 ABŞ dolları və ya 4,226 min AZN (2006: 4,357 min AZN) həcmində olan kredit xəttini tam olaraq istifadə etmişdir.

Bankın likvidasiyası halında, yuxarıda qeyd olunan subordinasiyalı borc öhdəlikləri bütün digər kreditorların tələbləri yerinə yetirildikdən sonra ödənilir.

31 dekabr 2007-ci il tarixinə subordinasiyalı borc öhdəliklərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri 10,058 min AZN (2006: 4,357 min AZN) olmuşdur. 31 sayılı Qeydə baxın.

Subordinasiyalı borc öhdəliklərinin faiz dərəcələri üzrə təhlili 28 sayılı Qeyddə göstərilir.

21 Nizamnamə Kapitalı

<i>Səhmlərin sayı istisna olmaqla, min AZN ilə</i>	Adi səhmlərin sayı	Adi səhmlər	Səhm mükafatı	Cəmi
1 yanvar 2006-cı il	3,300,000	6,600	484	7,084
31 dekabr 2006-cı il Emissiya edilmiş yeni səhmlər	3,300,000 4,200,000	6,600 8,400	484 11,592	7,084 19,992
31 dekabr 2007-ci il	7,500,000	15,000	12,076	27,076

Bankın qeydiyyatdan keçmiş nizamnamə kapitalının nominal dəyəri 15,000 min AZN təşkil edir (2006: 6,600 min AZN).

25 may 2007-ci il tarixində Bank əlavə 4,200 ədəd adi səhm emissiya etməklə nizamnamə kapitalını 15,000 min AZN-ə çatdırmaq üçün əlavə səhmlər emissiya etmişdir. Bu emissiya, mövcud səhmdarlara həmin səhmlərin hər birini 2 AZN nominal dəyər üstə gəl hər bir səhm üzrə 2.76 AZN məbləğində səhm mükafatı ilə almaq hüququ vermişdir. 13 iyul 2007-ci il tarixində bütünlükdə bütün səhmdarlar bu hüquqdan istifadə etmiş və emissiya edilmiş bütün əlavə səhmlərə aid hüquqdan istifadə olunmuş və ödənilmişdir.

31 dekabr 2007-ci il tarixinə Bankın Müşahidə Şurasının sədri cənab Eldar Qəribov Bankın səhmlərinin 50.614% (2006: 50.556%) hissəsinə sahib olmuşdur. Bankın səhmlərində Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankının ("AYİB") payı 15.152% (2006: 15.152%), Deutsche Investitions Entwicklungsgesellschaft mbH bankının ("DEG") payı isə 8.333% (2006: 8.333%) təşkil etmişdir. Digər səhmlər isə müvafiq olaraq 25.817% və 0.084% pay nisbətində fiziki və hüquqi şəxslərə aiddir.

Səhm mükafatı nizamnamə kapitalına qoyuluşların buraxılmış səhmlərin nominal dəyərindən artıq olan hissəsidir.

Bütün adi səhmlərin hər birinin nominal dəyəri 2 AZN-dir (2006: 2 AZN). Bu səhmlər bərabər hüquqludur və hər biri bir səs hüququ verir.

Unibank Kommersiya Bankı**31 dekabr 2007-ci il tarixinə – Konsolidasiya Edilmiş Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər****22 Faiz Gəlirləri və Xərcləri**

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2007	2006
Faiz gəlirləri		
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar üzrə faiz gəlirləri	31,293	12,676
Müxbir hesabları və digər banklardan alınacaq vəsaitlər üzrə faiz gəlirləri	2,157	607
İnvestisiya kağızları üzrə faiz gəlirləri	1,873	431
Maliyyə lizinqi üzrə faiz gəlirləri	1,468	622
Cəmi faiz gəlirləri	36,791	14,336
Faiz xərcləri		
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər və borc götürülmüş müddətli vəsaitlər üzrə faiz xərcləri	11,641	1,882
Müştəri hesabları üzrə faiz xərcləri	7,558	4,100
Buraxılmış borc qiymətli kağızları üzrə faiz xərcləri	713	39
Cəmi faiz xərcləri	19,912	6,021
Xalis faiz gəlirləri	16,879	8,315

23 Haqq və Komissiya Gəlirləri və Xərcləri

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2007	2006
Haqq və komissiya gəlirləri		
Nağd pul əməliyyatları üzrə komissiyalar	2,618	1,131
Hesablaşma əməliyyatları üzrə komissiyalar	1,075	734
Müştəri hesablarına xidmət üzrə komissiyalar	639	163
Zəmanətlər və akkreditivlər üzrə komissiyalar	573	303
Plastik kartlarla əməliyyatlar üzrə komissiyalar	414	388
Digər haqq və komissiyalar	718	285
Cəmi haqq və komissiya gəlirləri	6,037	3,004
Haqq və komissiya xərcləri		
Zəmanətlər və akkreditivlər üzrə komissiyalar	307	101
Nağd pulun yığılması üzrə komissiyalar	203	128
Hesablaşma əməliyyatları üzrə komissiyalar	199	168
Plastik kartlarla əməliyyatlar üzrə komissiyalar	130	147
Digər haqq və komissiyalar	220	77
Cəmi haqq və komissiya xərcləri	1,059	621
Xalis haqq və komissiya gəlirləri	4,978	2,383

24 İnzibati və Digər Əməliyyat Xərcləri

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Qeyd	2007	2006 (düzəldilmiş)
İşçilərə sərf olunan xərclər		6,171	3,908
Binalar və avadanlıqlar üzrə amortizasiya xərcləri	11	1,377	658
İcarə xərcləri		988	390
Reklam xərcləri		742	341
Peşəkar xidmət haqları		547	423
Mühafizə xərcləri		483	136
Rabitə xərcləri		349	192
Nəşriyyat və dəftərxana xərcləri		276	111
Təmir və istismar xərcləri		144	56
Ezamiyyə xərcləri		133	95
Kommunal xərclər		115	50
Plastik kartlarla əməliyyatlar üzrə xərclər		105	15
Sığorta xərcləri		82	69
Depozitlərin sığortası üzrə xərclər		76	-
Qeyri-maddi aktivlərin amortizasiyası	11	73	40
Digər xərclər		1,229	575
Cəmi inzibati və digər əməliyyat xərcləri		12,890	7,059

İşçilərə sərf olunan xərclərə yerli qanunvericiliyə müvafiq olaraq hesablanmış 879 min AZN (2006: 450 min AZN) məbləğində sosial sığorta ayırmaları daxildir. Bundan əlavə, Qrup işçilərinin əmək haqlarından 135 min AZN (2006: 74 min AZN) məbləğində tutulmalar edib, Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna köçürmüşdür.

Müqayisəli dövrün müəyyən rəqəmləri düzəldilmişdir. 3 sayılı Qeydə baxın.

25 Mənfəət Vergisi

Mənfəət vergisi xərci aşağıdakı komponentlərdən ibarətdir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2007	2006 (düzəldilmiş)
Cari vergi xərci	1,421	1,069
Təxirə salınmış vergi	(63)	(135)
İl üzrə mənfəət vergisi xərci	1,358	934

Qrupun mənfəətinin böyük bir hissəsinə 22% (2006: 22%) mənfəət vergisi hesablanmışdır. Qrupun törəmə müəssisələrinin mənfəətinin böyük bir hissəsinə 22% (2006: 22%) mənfəət vergisi hesablanmışdır.

25 Mənfəət Vergisi (davamı)

Gözlənilən və faktiki tətbiq edilən vergi xərclərinin tutuşdurulması aşağıda göstərilir.

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2007	2006 (düzəldilmiş)
BMHS-ə əsasən vergidən əvvəlki mənfəət	5,240	3,706
Qanunvericiliklə müəyyən edilmiş vergi dərəcəsinə əsasən hesablanmış mənfəət vergisi xərci (2007: 22%; 2006: 22%)	(1,153)	(815)
Vergi məqsədləri üçün çıxılmayan xərclər və ya vergidən azad edilməyən gəlirlərin vergi effekti: - Gəlirdən çıxılmayan xərclər	(205)	(119)
II üzrə mənfəət vergisi xərci	(1,358)	(934)

Müqayisəli dövrün müəyyən rəqəmləri düzəldilmişdir. 3 sayılı Qeydə baxın.

BMHS və Azərbaycanın vergi qanunvericiliyi arasındakı fərqlər nəticəsində maliyyə hesabatlarının hazırlanması və mənfəət vergisinin hesablanması məqsədləri çərçivəsində aktiv və passivlərin balans dəyəri arasında müvəqqəti fərqlər əmələ gəlir. Bu müvəqqəti fərqlər üzrə hərəkətlərin vergi təsiri aşağıda göstərilir və 22% (2006: 22%) dərəcəsinə qeydə alınır.

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2006 (düzəldilmiş)	Mənfəət və zərər hesabatında qeydə alınan	Birbaşa olaraq kapital hesabında qeydə alınan	31 dekabr 2007
Vergi bazasını azaldan/(artıran) müvəqqəti fərqlərin vergi təsiri				
Satıla bilən investisiya kağızlarının ədalətli dəyər də yenidən qiymətləndirilməsi	(20)	-	-	(20)
Binalar və avadanlıqların amortizasiyası	(55)	(32)	-	(87)
İşçilər üzrə kreditör borclarının hesablanması	162	27	-	189
Komissiya gəlirlərinin təxirə salınması	-	68	-	68
Qeydə alınmış təxirə salınmış vergi aktivləri	87	63	-	150

Qrupun cari strukturu və Azərbaycanın vergi qanunvericiliyi baxımından ayrı-ayrı qrup müəssisələrinin vergi zərərləri və cari vergi aktivləri digər müəssisələrin cari vergi öhdəlikləri və vergiyə cəlb olunan mənfəəti ilə əvəzləşdirilə bilməz. Müvafiq olaraq, vergi zərəri yarandıqda belə ili mənfəətlə başa vurmuş qrup müəssisələri üzrə mənfəət vergisi hesablanmalıdır. Bu səbəbdən təxirə salınmış vergi aktiv və öhdəlikləri yalnız eyni vergi orqanına aid olduqda qarşılıqlı şəkildə əvəzləşdirilir.

Unibank Kommersiya Bankı
31 dekabr 2007-ci il tarixinə – Konsolidasiya Edilmiş Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

25 Mənfəət Vergisi (davamı)

	31 dekabr 2005	Mənfəət və zərər hesabatında qeydə alınan	Birbaşa olaraq kapital hesabında qeydə alınan	31 dekabr 2006 (düzəldilmiş)
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>				
Vergi bazasını azaldan/(artıran) müvəqqəti fərqlərin vergi təsiri				
Satıla bilən investisiya kağızlarının ədalətli dəyərində yenidən qiymətləndirilməsi (Qeyd 10)	(20)	-	-	(20)
Binalar və avadanlıqların amortizasiyası	(28)	(27)	-	(55)
İşçilər üzrə kreditör borclarının hesablanması	-	162	-	162
Qeydə alınmış təxirə salınmış vergi (öhdəliyi)/aktivi	(48)	135	-	87

Müqayisəli dövrün müəyyən rəqəmləri düzəldilmişdir. 3 sayılı Qeydə baxın.

26 Səhm üzrə Mənfəət

Səhm üzrə əsas mənfəət Bankın səhmdarlarına aid olan xalis mənfəəti və ya zərəri il ərzində dövriyyədə olan adi səhmlərin orta çəkili sayına bölməklə hesablanır.

Bank səhm üzrə mənfəəti potensial olaraq sulandıran adi səhmlərə malik deyil. Buna görə, səhm üzrə sulandırılmış mənfəət səhm üzrə əsas mənfəətə bərabərdir.

	Qeyd	2007	2006 (düzəldilmiş)
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>			
İl üzrə adi səhmlərin sahiblərinə aid olan mənfəət		3,770	2,772
Dövriyyədə olan adi səhmlərin orta çəkili sayı (min ədədlə)	21	5,750	3,300
Adi səhm üzrə əsas və sulandırılmış mənfəət (səhm üzrə AZN ilə)		0.66	0.84

Müqayisəli dövrün müəyyən rəqəmləri düzəldilmişdir. 3 sayılı Qeydə baxın.

27 Səqmentlər üzrə Təhlil

Qrup səqment haqqında məlumatın əsas təqdim olunma formatı kimi biznes səqmentlərindən istifadə edir.

Biznes səqmentləri. Qrupun fəaliyyəti iki əsas biznes səqmentləri üzərində qurulmuşdur:

- *Fərdi bank əməliyyatları* – fiziki şəxslərə bank xidmətlərinin göstərilməsi, fiziki şəxslər üçün cari hesabların açılması, depozitlərin cəlb olunması, pərakəndə investisiya vasitələrinin təqdim edilməsi, dəyərlilərin saxlanması, kredit və debet kartlarının açılması, istehlak və ipoteka kreditlərinin verilməsi daxildir.
- *Korporativ bank əməliyyatları* – birbaşa debet vasitələrinin təqdim edilməsi, cari hesabların açılması, depozitlərin cəlb olunması, overdraftların verilməsi, kredit və digər maliyyələşdirmə vasitələrinin təqdim edilməsi, xarici valyuta və derivativ maliyyə alətləri ilə əməliyyatlar.

Biznes səqmentləri arasında əhəmiyyətli gəlir və ya xərc maddələri mövcud deyil. Səqment üzrə aktiv və passivlər, vergi istisna olmaqla, Bankın aktiv və öhdəliklərinin böyük hissəsini təşkil edən əməliyyat aktiv və passivlərindən ibarətdir.

27 Seqmentlər üzrə Təhlil (davamı)

31 dekabr 2007 və 31 dekabr 2006-cı il tarixlərində tamamlanan illər üzrə Qrupun hesabat verilə bilən əsas biznes seqmentləri haqqında məlumat aşağıda təqdim edilir:

	Fərdi bank əməliyyatları		Korporativ bank əməliyyatları		Cəmi	
	2007	2006	2007	2006	2007	2006
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	<i>(düzəldilmiş)</i>		<i>(düzəldilmiş)</i>		<i>(düzəldilmiş)</i>	
Üçüncü tərəflərdən əldə edilmiş gəlirlər	23,209	10,098	19,819	7,282	43,028	17,380
Cəmi seqment gəlirləri	23,209	10,098	19,819	7,282	43,028	17,380
Cəmi seqment gəlirlərinə daxildir:						
- Faiz gəlirləri	21,863	8,599	14,928	5,737	36,791	14,336
- Haqq və komissiya gəlirləri	1,346	1,499	4,691	1,505	6,037	3,004
- Digər əməliyyat gəlirləri	-	-	200	40	200	40
Cəmi seqment gəlirləri	23,209	10,098	19,819	7,282	43,028	17,380
Seqmentin nəticələri	1,900	2,354	3,340	1,352	5,240	3,706
Vergidən əvvəlki mənfəət					5,240	3,706
Mənfəət vergisi xərci					(1,358)	(934)
Mənfəət					3,882	2,772
Digər seqment maddələri						
Kapital xərcləri	(8,108)	(6,805)	(4,778)	(4,881)	(12,886)	(11,686)
Amortizasiya xərcləri	(893)	(393)	(557)	(305)	(1,450)	(698)
Digər nağd olmayan gəlirlər və xərclər	(3,544)	(561)	(2,089)	(461)	(5,633)	(1,022)

Müqayisəli dövrün müəyyən rəqəmləri düzəldilmişdir. 3 sayılı Qeydə baxın.

Unibank Kommersiya Bankı
31 dekabr 2007-ci il tarixinə – Konsolidasiya Edilmiş Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

27 Seqmentlər üzrə Təhlil (davamı)

31 dekabr 2007-ci il və 31 dekabr 2006-cı il tarixlərinə Qrupun seqment aktivləri və passivlər haqqında məlumat aşağıdakı cədvəldə təqdim edilir:

	Fərdi bank əməliyyatları		Korporativ bank əməliyyatları		Cəmi	
	2007	2006 (düzəldilmiş)	2007	2006 (düzəldilmiş)	2007	2006 (düzəldilmiş)
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>						
Cəmi seqment gəlirləri	207,768	70,171	149,070	56,096	356,748	126,267
Cari və təxirə salınmış vergi aktivləri					196	87
Digər bölüşdürülməmiş aktivlər					29,796	14,119
Cəmi aktivlər					386,740	140,473
Cəmi seqment öhdəlikləri	(65,156)	(44,600)	(280,443)	(81,304)	(345,599)	(125,904)
Cari vergi öhdəliyi					(143)	(525)
Digər bölüşdürülməmiş öhdəliklər					(8,081)	(1,964)
Cəmi öhdəliklər					(353,823)	(128,393)

Qrup, seqment gəlirləri üzrə uçot siyasətini dəyişdirmiş və gəlirləri (zərər çıxılmaqla) seqment gəlirlərinin tərkibindən çıxarmışdır. Bu dəyişiklik retrospektiv olaraq tətbiq edilmişdir. Rəhbərliyin fikrincə seqment gəliri haqqında yeni anlayış seqmentlər üzrə məlumatların təqdim edilməsi tapşırıqlarını daha dəqiq əks etdirir. Bu dəyişiklik nəticəsində 31 dekabr 2006-cı il tarixində tamamlanan il üzrə cəmi seqment gəlirləri 1,049 min AZN azalmışdır.

Müqayisəli dövrün müəyyən rəqəmləri düzəldilmişdir. 3 sayılı Qeydə baxın.

28 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi

Qrup maliyyə riskləri, o cümlədən kredit, likvidlik, bazar və əməliyyat risklərinə məruz qalır. Risklərlə üzləşmə Qrupun fəaliyyətinin ayrılmaz hissəsidir. Risklərin idarə edilməsi funksiyasının məqsədi risk və fayda arasında müvafiq balansın təmin edilməsi və Qrupun maliyyə fəaliyyətinə mümkün mənfi təsiri azaltmaqdan ibarətdir.

Riskləri idarəetmə sistemi. Risklərin idarə edilməsi funksiyası Qrupun daxil nəzarət sisteminin ayrılmaz hissəsidir və mərkəzləşdirilmiş qaydada həyata keçirilir. Qrupun riskləri idarəetmə siyasətinin və yanaşmalarının məqsədi Qrupun məruz qaldığı risklərin müəyyənləşdirilməsi, təhlil edilməsi, azaldılması və idarə edilməsindən ibarətdir. Bu, risk səviyyəsi üzrə müvafiq limitlərin və nəzarət mexanizmlərinin yaradılması, risk səviyyələrinin davamlı monitorinqi, limitlər və prosedurlara riayət edilməsi və bununla biznes proseslərinin düzgün formalaşdırılması vasitəsilə yerinə yetirilir.

Riskləri idarəetmə siyasəti və prosedurları bazar şərtləri, təklif olunan məhsul və xidmətlərdə baş verən dəyişikliklərin əks etdirilməsi və "qabaqcıl təcrübənin" tətbiq edilməsi məqsədilə müntəzəm olaraq nəzərdən keçirilir. Qrup risk siyasətinin bir hissəsi kimi konservativ nəzarət mühitini qoruyub saxlamaq və davamlı olaraq inkişaf etdirmək məqsədilə etibarlılıq, idarəetmə və peşə standartlarına xüsusi diqqət yetirir.

Riskləri idarəetmə strukturu. Riskləri idarəetmə siyasəti, təsdiqləmə, monitorinq və nəzarət mexanizmləri Qrupun nəzdində fəaliyyət göstərən bir sıra ixtisaslaşmış bölmələr tərəfindən aparılır. Bu bölmələr həmçinin Qrupun törəmə lizinq müəssisəsinin riskləri idarəetmə siyasətinə və nəzarət mexanizmlərinə nəzarət edirlər. Qrup Azərbaycan qanunvericiliyinə, Azərbaycan Respublikası Milli Bankının təlimatlarına və qabaqcıl təcrübəyə uyğun icra strukturları, komitələr və departamentlər yaratmışdır.

28 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Qrupun Müşahidə Şurası riskləri idarəetmə strukturuna nəzarət, əsas risklərin idarə edilməsinin monitorinqi, risklərin idarə edilməsi siyasəti, eləcə də bəzi əsas risk limitlərinin, o cümlədən böyük kredit riskləri, iqtisadi və sənaye sektoru üzrə risk limitlərinin təsdiqlənməsi səlahiyyətlərinin nəzərdən keçirilməsi və təsdiqlənməsinə görə ümumi məsuliyyət daşıyır.

İdarə Heyəti, Risklərin İdarə Edilməsi Komitəsi, Audit Komitəsi ("AK"), Daxili Audit Departamenti, Kredit Komitəsi və Aktiv və Passivlərin İdarə Edilməsi Komitəsi ("APİK") Müşahidə Şurası tərəfindən yaradılır, təyin edilir və birbaşa ona hesabat verir.

İdarə Heyəti risklərin azaldılması tədbirlərinin həyata keçirilməsi və monitorinqinə görə məsuliyyət daşıyır və Qrupun müəyyən edilmiş risk parametrləri çərçivəsində fəaliyyət göstərməsini təmin edir. Risklərin idarə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyan İdarə Heyətinin üzvü həmin Direktora hesabat verən Risklərin İdarə Edilməsi Departamenti ilə birlikdə risklərin idarə edilməsi üzrə ümumi funksiyalara görə məsuliyyət daşıyır və maliyyə və qeyri-maliyyə risklərinin müəyyən edilməsi, ölçülməsi, azaldılması, idarə edilməsi və bu risklərə dair hesabatın hazırlanması üzrə ümumi prinsiplərin və metodların tətbiq edilməsini təmin edir.

Risklərin İdarə Edilməsi Komitəsinə risklərin idarə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyan İdarə Heyətinin üzvü sədrlik edir. Bu Komitə risklərin idarə edilməsi metodologiyalarının hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır və Qrupun risk yanaşmasının strateji və biznes planlarında düzgün əks etdirilməsini təmin edir. Bu, bütün risk yanaşmaları və prosedurları üzrə dəyişikliklərin İdarə Heyəti və Müşahidə Şurası tərəfindən müzakirə edilməsi və tövsiyələrin verilməsi üçün vacib forumdur. Bu forum Qrupun üzvləşdiyi bütün potensial risklərin Risklərin İdarə Edilməsi Departamenti, Kredit Komitəsi, APİK və İdarə Heyəti tərəfindən nəzərdən keçirilməsini və bu məsələlərlə bağlı Müşahidə Şurasına hesabatların hazırlanmasını təmin edir.

Audit Komitəsi Qrupun daxili nəzarət sisteminin nəzarət və monitorinqi, eləcə də Qrupun daxili nəzarət sisteminin ayrılmaz hissəsi olan risklərin idarə edilməsi siyasəti və prosedurlarının adekvatlığının qiymətləndirilməsinə görə məsuliyyət daşıyır. Müstəqil peşəkar auditor olan Audit Komitəsinin Sədri və digər iki Komitə üzvü iki səhmdarın nümayəndəsidir. Audit Komitəsinin üzvləri Qrupun işçiləri və ya idarəetmə strukturunun tərkibində ola bilməzlər. Onlar, daxili nəzarət sisteminin inkişafına dair İdarə Heyəti, Risklərin İdarə Edilməsi Komitəsi və Müşahidə Şurasına təkliflər verir və risklərin idarə edilməsi funksiyasının keyfiyyətinə və müəyyən edilmiş siyasət, prosedurlar və limitlərə riayət edilməsi ilə bağlı rəy bildirirlər. Audit Komitəsi birbaşa ona hesabat verən Daxili Audit Departamentinin fəaliyyətinə nəzarət edir. Daxili Audit Departamentinin iş planları, audit yoxlamaları və hesabatları, o cümlədən planlaşdırılmamış audit yoxlamalarının qrafiki Audit Komitəsi tərəfindən diqqətlə təhlil və təsdiq edilir.

Daxili Audit Departamentinə və Audit Komitəsinin tövsiyələrinə əsaslanan icra planları və auditin statusu haqqında hesabatlar İdarə Heyəti tərəfindən təsdiq edilir və İdarə Heyətinə, Müşahidə Şurasına və Səhmdarların Ümumi Yığıncağına təqdim edilir.

Kredit Komitəsi beş üzvdən ibarətdir. Onlar, Risklərin İdarə Edilməsi Komitəsi və İdarə Heyəti tərəfindən təyin edilir və Müşahidə Şurası tərəfindən seçilir. Kredit Komitəsi kreditlərin təsdiqlənməsi səlahiyyəti çərçivəsində hüquqi şəxslər, fiziki şəxslər və maliyyə təşkilatlarının qarşı tərəf risklərini idarə edir, təsdiqləyir və təsdiqlənmə ilə bağlı öz tövsiyələrini verir. Kredit Komitəsi həmçinin təhlil metodologiyası və portfelin keyfiyyəti, o cümlədən ümumi struktur, diversifikasiya və qiymətləndirməni davamlı şəkildə nəzərdən keçirir və bunlara dair tövsiyələr verir. Kredit Komitəsi təsdiqlənmə və səlahiyyət limitləri, risklərin təhlili və qiymətləndirilməsi üzrə qabaqcıl standartlara riayət edilməsini təmin edən bölmələrdən biridir.

APİK, Qrupun aktiv və passivlər strukturunun idarə edilməsi və optimallaşdırılmasına görə məsuliyyət daşıyır. Bu, likvidlik, xarici valyuta və faiz dərəcəsi üzrə risklər daxil olmaqla, müxtəlif bazar risklərini əhatə edən risklərin idarə edilməsi prosesinin tərkib hissəsidir. APİK-in funksiyalarına qeyd olunan risklərlə bağlı strategiyaların, siyasətin və limitlərin təsdiqlənməsi üçün tövsiyələrin hazırlanması daxildir. APİK, bu risk sahələrinə dair vaxtında və düzgün məlumatların və hesabatların təqdim edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır. APİK, qiymətləndirmə siyasətinin və maliyyələşdirmə strategiyalarının müəyyənləşdirməsinə yardım göstərir. Bundan əlavə, APİK Qrupun digər riskləri idarəetmə və nəzarət bölmələri ilə yanaşı Xəzinədarlıq və digər müvafiq bölmələrin APİK, Risklərin İdarə Edilməsi Komitəsi, İdarə Heyəti və Müşahidə Şurası tərəfindən müəyyən edilmiş parametrlərə uyğun fəaliyyət göstərməsini təmin etmək üçün məsuliyyət daşıyır.

28 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Kredit riski. Kredit riski müştərinin və ya qarşı tərəfin müqavilə üzrə öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədiyi zaman yaranan riskdir. Kredit riskinin əsas hissəsi müştərilərə və banklara verilmiş kreditlər və avanslardan, balans və balansdankənar kreditlər üzrə digər risklərdən yaranır. Risklər üzrə hesabat hazırlayarkən Qrup müştərilər və ya qarşı tərəfin ödəmə qabiliyyətinin olmaması riski və sənaye riski kimi kredit riskinin bütün elementlərini tam şəkildə nəzərə alır. Hazırda bazar əməliyyatları üzrə yeganə kredit riski dövlət istiqrazları və Azərbaycan Respublikası Milli Bankının buraxdığı notlardan yaranır. Bu istiqrazlardan yalnız Qrupun likvidlik mövqeyinin daha səmərəli idarə edilməsi məqsədilə istifadə edilir.

Hüquqi şəxslər, fiziki şəxslər və maliyyə təşkilatları üçün kredit risklərinin təsdiqlənməsi üzrə ümumi struktur aşağıdakı kimidir:

Təminatlı kreditlər üzrə:

- Müşahidə Şurası yerli mühasibat standartlarına uyğun hesablanmış ümumi kapitalın 10%-dən 20%-dək olan kredit limitlərini təhlil edərək təsdiqləyir və müntəzəm olaraq yığışır;
- İdarə Heyəti 1,500 min AZN-dən yuxarı və yerli mühasibat standartlarına uyğun hesablanmış ümumi kapitalın 10%-dək olan kreditləri təhlil edərək təsdiqləyir və müntəzəm olaraq yığışır; və
- Kredit Komitəsi 350 min AZN-dən yuxarı və 1,500 min AZN-dək olan kredit limitlərini təhlil edərək təsdiqləyir və müntəzəm olaraq yığışır.

Təminatsız kreditlər üzrə:

- Müşahidə Şurası yerli mühasibat standartlarına uyğun hesablanmış ümumi kapitalın 6%-dən 7%-dək olan kredit limitlərini təhlil edərək təsdiqləyir və müntəzəm olaraq yığışır;
- İdarə Heyəti yerli mühasibat standartlarına uyğun hesablanmış ümumi kapitalın 0.5%-dən 6%-dək olan kredit limitlərini təhlil edərək təsdiqləyir və müntəzəm olaraq yığışır; və
- Kredit Komitəsi 50 min AZN-dən yerli mühasibat standartlarına uyğun hesablanmış ümumi kapitalın 0.5%-dək olan kreditləri təhlil edərək təsdiqləyir və müntəzəm olaraq yığışır.

Müşahidə Şurası risklərin diversifikasiyasına nəzarət etmək və onu idarə etmək üçün ümumi kredit limitlərini təsdiqləyir:

- Kredit portfeli üzrə limitlər: Hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər, fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər və banklararası kreditlərin ümumi portfelə faiz nisbəti;
- Kredit portfeli üzrə limitlər: Təminatlı və təminatsız kreditlərin ümumi portfelə və fiziki şəxslər üzrə kredit portfelinə faiz nisbəti; və
- İqtisadi sektor və məhsul üzrə risklərin hüquqi və fiziki şəxslərin kredit portfellerinə faiz nisbəti.

İdarə Heyəti həmçinin kredit limitlərini və risklər üzrə səlahiyyət səviyyəsini aşağıdakı qaydada təsdiqləyir:

- Filiallar üzrə;
- Təminatın növü və kreditin təminata nisbəti;
- Fiziki şəxslərin səlahiyyəti üzrə.

31 dekabr 2007-ci il tarixinə kredit portfelinin iqtisadi sektorlar və məhsullar üzrə təhlili 9 sayılı Qeyddə göstərilir.

28 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Kredit risklərinin idarə edilməsi. Kredit siyasəti Qrupun risk profili və strateji planlarına uyğun olaraq Risklərin İdarə Edilməsi Departamenti və İdarə Heyəti tərəfindən hazırlanır. Kredit siyasəti Müşahidə Şurası tərəfindən təsdiqlənir.

Kredit siyasətində aşağıdakılar əks etdirilir:

- Qarşı tərəfin risklərinin yaradılması, təhlil edilməsi, yoxlanılması və təsdiqlənməsi üzrə prosedurlar;
- Qarşı tərəflər üzrə kreditin qiymətləndirilməsi metodologiyası;
- Qarşı tərəflər üzrə kredit reytingi metodologiyası;
- Təminatın qiymətləndirilməsi və nəzarəti metodologiyası;
- Kreditlərin sənədləşdirilməsi üzrə tələblər;
- Kreditlərin idarə edilməsi prosedurları;
- Kredit riskləri üzrə müntəzəm nəzarət prosedurları;
- Ətraf mühit siyasəti; və
- Kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatın yaradılması siyasəti.

Kredit ərizələri müştəri ilə iş üzrə menecerlər və kredit mütəxəssisləri tərəfindən hazırlanır. Kredit ərizələri müəyyən edilmiş limitlər çərçivəsində filiallar və ya müvafiq biznes vahidləri tərəfindən təsdiqlənir. Təsdiq olunmuş ərizələrin sürətləri sonrakı nəzarət prosesi, o cümlədən reytingin müəyyən edilməsi və monitoring cədvəlinə daxil edilməsi üçün Risklərin İdarə Edilməsi Departamentinə təqdim edilir. Müəyyən edilmiş risk limitlərindən yuxarı olan ərizələr Risklərin İdarə Edilməsi Departamentinin Kredit Qrupuna göndərilir. Kredit Qrupu ikinci dəfə təhlili aparır və hesabat, reyting və rəy təqdim edir. Əgər tələb olunan kredit məbləği müəyyən edilmiş limitdən aşağı olarsa və Risklərin İdarə Edilməsi Departamenti tərəfindən müsbət rəy verilsə, eləcə də müvafiq işçilər tərəfindən imzalanarsa, kredit ərizəsi təsdiqlənmiş hesab edilir. Əgər Risklərin İdarə Edilməsi Departamenti tərəfindən mənfi rəy verilsə, kredit ərizəsi yenidən baxılmaq üçün Kredit Komitəsinə təqdim edilir. Təsdiqlənmiş kredit ərizəsində nəzərdə tutulan məbləğ Kredit Komitəsinin səlahiyyətindən yuxarı olarsa, həmin ərizə təsdiqlənmək üçün İdarə Heyətinə təqdim edilir. Yuxarıda qeyd edilmiş kimi, böyük məbləğdə kreditlər üçün ərizələr təsdiqlənmək üçün Müşahidə Şurasına təqdim edilir.

Qrup 7 dərəcəli reyting sistemindən istifadə edir. Müştərinin reytingi dörd əsas meyarın təhlilinə əsasən müəyyən edilir: ödəmə qabiliyyəti, maliyyə göstəriciləri, kredit tarixçəsi və digər risklər.

Balansdankənar maliyyə alətləri üzrə kredit riski həmin maliyyə aləti üzrə əməliyyatların digər iştirakçısı tərəfindən müqavilə üzrə öz öhdəliklərini yerinə yetirə bilməməsi nəticəsində zərərin yaranması ehtimalı kimi müəyyən edilir. Qrup şərti öhdəlikləri və balans üzrə maliyyə alətləri ilə əlaqədar əməliyyatların təsdiqlənməsi prosedurları, riskləri məhdudlaşdıran limitlərdən istifadə və monitoring prosedurlarına əsaslanan eyni kredit siyasətini tətbiq edir.

Fiziki şəxslərə verilmiş bəzi kredit məhsulları üçün Qrup kreditin qiymətləndirilməsi sistemindən və potensial riskli müştərilərin müəyyən edilməsi üçün öz daxili prosedurlarından və Azərbaycan Respublikası Milli Bankının idarə etdiyi məlumat bazasındakı məlumatlardan istifadə edir. Kreditlər portfel üzrə qiymətləndirilir və bu zaman kreditin məbləği və müddət limitləri, təsdiqləmə prosedurları, məhsulların növləri, defolt haqqında məlumatlar, kredit/girov əmsalları (əgər tətbiq edilərsə) və qiymətləndirmə kimi amillərə daha çox diqqət yetirilir.

Girov və digər kredit təminatları. Kredit riski həmçinin əmlak üzrə ipoteka tələbi formasında girovun, girov qoyulmuş aktiv və qiymətli kağızların, eləcə də depozitlər, hüquqi və fiziki şəxslərə verilmiş zəmanətlər daxil olmaqla digər girov növlərinin əldə olunması, nəzarəti və monitoring vasitəsilə qiymətləndirilir və idarə edilir.

Kredit riskinin qiymətləndirilməsində girovun əsas faktor olmasına baxmayaraq, Qrupun kredit siyasəti ərizələrin müştərilərin yalnız təklif etdiyi girova deyil, onların ödəniş qabiliyyətinə əsasən qiymətləndirməkdir. Girov kreditin qaytarılması üçün ikinci ödəniş mənbəyi hesab edilir. Kreditlər nadir hallarda müştərinin maliyyə vəziyyətindən və ya kredit məhsulunun növündən yaxud həcmindən asılı olaraq təminatlı ola bilər. Qrup risk portfelinin təminatlı kreditləri üzrə müxtəlif limitlər müəyyən etmişdir.

28 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Qrupun qəbul etdiyi əsas girov növləri aşağıdakılardır:

- Kommersiya əmlakı
- Yaşayış binaları
- Korporativ kapital aktivləri
- Korporativ likvid aktivlər
- Nəqliyyat vasitələri
- Müddətli depozitlər
- Digər, o cümlədən qiymətli metallar

Qrupda qəbul edilmiş bütün girov növləri üzrə dəqiq qiymətləndirmə, sənədləşdirmə və tətbiq edildikdə qeydiyyat prosedurları mövcuddur. Kreditlərin girova nisbəti İdarə Heyəti tərəfindən təsdiqlənir və Risklərin İdarə Edilməsi Departamenti tərəfindən nəzarət edilir: 31 dekabr 2007-ci il tarixinə kredit limitləri aşağıdakılardır:

Girovun növü	Kredit məbləğinin girovun likvid dəyərində nisbəti
• Daşınmaz əmlak	60%-dək
• Qiymətli metallar	80%-dək
• Maşın, avadanlıqlar	50%-dək
• Mal-material ehtiyatları	60%-dək
• Nəqliyyat vasitələri	70%-dək
• Müddətli depozitlər	90%-dək

Risklərin İdarə Edilməsi Departamentinin Monitoring Qrupu monitoring nəticələri üzrə planın hazırlanması, onun yerinə yetirilməsi və monitoring nəticələrinin qənaətbəxş olmadığı təqdirdə müvafiq tərəflərin məlumatlandırılması və tədbirlər planı ilə bağlı tövsiyələrin verilməsinə görə məsuliyyət daşıyır. Monitoring Qrupu müəyyən edilmiş məbləğdən yuxarı olan bütün əməliyyatların monitoringini aparır və bu məbləğdən aşağı olan əməliyyatları seçmə üsulu ilə yoxlayır. Müəyyən edilmiş məbləğdən yuxarı olan bütün əməliyyatlar üzrə monitoring ilk olaraq kreditin ödənilməsi aydan əvvəl və ya ən azı bir ay müddətində aparılır. Müvafiq olaraq, monitoring cədvəlinə uyğun olaraq risklərə nəzarət olunur.

Risklərin İdarə Edilməsi Departamentinin Statistika Qrupu qarşı tərəflərin kredit riskləri üzrə bütün məsələlər, o cümlədən bütün limitlərə uyğunluq, risklər üzrə konsentrasiyalar, portfel üzrə tendensiyalar, vaxtı keçmiş kreditlər və defolt statistikasını, kreditlər üzrə ehtiyatlar və girov statistikasına dair məlumatların toplanması və təqdim edilməsinə görə cavabdehdir. Müntəzəm aylı hesabatlardan başqa, həmin departament seçilmiş kredit prosedurlarına riayət edilməsinə dair hesabatlar tərtib edir.

Əlaqəli tərəflərə verilmiş kreditlər. Azərbaycan Respublikası Milli Bankı “əlaqəli tərəflər” kateqoriyası ilə bağlı dəqiq anlayışlar müəyyən etmişdir. Bu kateqoriyaya əsasən Səhmdarlar və ya fiziki şəxslər və yaxud onların yaxın ailə üzvlərinin mülkiyyətində olan/nəzarət etdiyi hüquqi şəxslər daxildir. Buraya həmçinin Qrupda baş rəhbərlik/səlahiyyətli vəzifələrdə çalışan fiziki şəxslər daxildir. Fiziki şəxs olan əlaqəli tərəfə verilən ən böyük kreditlər Qrupun konsolidasiya edilmiş kapitalının 3%-dən artıq ola bilməz. Müvafiq hüquqi şəxslər üzrə isə bu limit 10% təşkil edir. Əlaqəli tərəflərə verilmiş kreditlər üzrə risklər üçün ümumi limit 20%-dir. Qiymətləndirmə və digər şərtlər tərəflərin müstəqilliyi prinsipi əsasında müəyyən edilməlidir.

Vaxtı keçmiş, qeyri-işlək kreditlər. Qrup, vaxtı keçmiş və qeyri-işlək kreditləri onların ödəmə müddətinin başa çatdığı ilk gündən müəyyən etmək və hesabatlarda əks etdirmək üçün prosedurlar hazırlamışdır. 60 gündən çox vaxtı keçmiş kreditlər əvvəlcədən hər hansı problemin müəyyən edilmədiyini təqdirdə, müvafiq biznes vahidləri tərəfindən nəzərdən keçirilir. Fiziki şəxslərə verilmiş və 60 gündən çox vaxtı keçmiş təminatlı kreditlər avtomatik olaraq Problemlə Kreditlər Şöbəsinə ötürülür. Hüquqi şəxslərə verilmiş və 90 gündən çox vaxtı keçmiş kreditlər eyni departaməntə ötürülür. 90 gündən çox vaxtı keçmiş kreditlər faizləri hesablanmayan kreditlər statusuna aid edilir. Problemlə Kreditlər Şöbəsi bu öhdəlikləri toplaya bilmədikdə hüquqi prosedurlar həyata keçirilir. Kredit geri qaytarıla bilmədikdə, müvafiq məbləğlərin silinməsinə dair təkliflər Kredit Komitəsinə və İdarə Heyətinə təqdim edilir. Silinmə ilə bağlı son qərarı Müşahidə Şurası qəbul edir.

28 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Bütün vaxtı keçmiş kreditlər haqqında məlumat ən azı ayda bir dəfə Kredit Komitəsinə təqdim edilir. Hüquqi şəxslərə verilmiş vaxtı keçmiş kreditlər üzrə bütün məsələlər barədə bilavasitə Kredit Komitəsinə hesabat verilir.

Kreditlər üzrə ehtiyat – ehtiyat siyasəti. Qrup kreditlər üzrə ehtiyat yaradır və buraya risklə üzləşməsindən yaranan təxmini zərərlər daxildir.

Bundan əlavə, Azərbaycan Respublikası Milli Bankı banklar üçün minimum standart sayılan ehtiyat siyasəti müəyyən etmişdir. Bu ehtiyat tələbləri üzrə kateqoriyalar aşağıda göstərilir:

Standart aktivlər	2%
Nəzarət edilə bilən aktivlər	6%
Qeyri-qənaətbəxş aktivlər	25%
Riskli aktivlər	50%
Ümitsiz aktivlər	100%

Bu kateqoriyalar dəqiq müəyyən edilmişdir.

BMHS-ə uyğun hesabatların hazırlanması məqsədilə, Qrup 39 sayılı BMS-də əks etdirilən metodologiyadan istifadə edir.

Kredit riskinin maksimal səviyyəsi. Qrupun balans üzrə məruz qaldığı kredit riskinin maksimal səviyyəsi, adətən balans hesabatında maliyyə aktivlərinin balans dəyərində əks olunur. Potensial kredit riskinin azaldılması üçün aktiv və passivlərin əvəzləşdirilməsi imkanı böyük əhəmiyyət kəsb etmir.

Balansdankənar maddələr, xüsusilə akkreditivlər və zəmanətlər üzrə kredit riskinin maksimal səviyyəsi öhdəliyin ümumi məbləğini əks etdirir. Qrupun balansdankənar maddələr üzrə kredit riski 30 sayılı "Təəhhüdlər və Şərti Öhdəliklər" Qeydində açıqlanır.

Balansdankənar maliyyə alətləri üzrə kredit riski həmin maliyyə aləti üzrə əməliyyatların digər iştirakçısı tərəfindən müqavilə üzrə öz öhdəliklərini yerinə yetirə bilməməsi nəticəsində zərərin yaranması ehtimalı kimi müəyyən edilir. Qrup şərti öhdəlikləri və balans üzrə maliyyə alətləri ilə əlaqədar əməliyyatların təsdiqlənməsi prosedurları, riskləri məhdudlaşdıran limitlərdən istifadə və monitorinq prosedurlarına əsaslanan eyni kredit siyasətini tətbiq edir.

Bazar riski. Qrup bazardakı ümumi və spesifik dəyişikliklərə məruz qalan faiz, valyuta və pay alətləri üzrə açıq mövqələr ilə əlaqədar bazar risklərinə məruz qalır. Qrup bazar riskini bu cür risklərə çox az məruz qalmaq siyasəti vasitəsilə, eləcə də həmin risklərlə bağlı Qrupun mövqələrini mütəmadi olaraq qiymətləndirməklə tənzimləyir.

Qrup maliyyə alətləri ilə hər hansı diling əməliyyatları aparmır. Qrupun qiymətli kağızlar bazarında məruz qaldığı yeganə risk onun likvidlik mövqeyinin daha səmərəli idarə edilməsi məqsədilə vaxtaşırı olaraq Azərbaycan Respublikası Milli Bankının notlarına və Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin istiqrazlarına investisiya qoyuluşundan yaranır. Qrup adətən derivativlərlə əməliyyat aparmır və bu bazara qarşı hər hansı riskə məruz qalmır.

Xarici valyuta riski. Qrup yerli/xarici valyuta məzənnələrindəki dəyişikliklərin onun maliyyə vəziyyətinə hərəkətinə təsiri ilə əlaqədar xarici valyuta riskinə məruz qalır. Xarici valyuta riski valyuta məzənnələrindəki dəyişikliklərin Qrupun mənfəətinə və ya maliyyə alətləri üzrə portfelin dəyərinə təsir göstərdiyi zaman yaranan riskdir.

Xarici valyuta riski ilə əlaqədar Qrupun risk siyasətinin əsas elementi hər hansı valyuta üzrə diling əməliyyatlarının aparılması üçün planlaşdırılmış cəhdin olmamasıdır. Nadir hallarda açıq valyuta mövqələrinin baş verməsi yalnız fəaliyyətin normal nəticəsində ortaya çıxır. Qrup aktiv və passivlərini valyutalar üzrə uyğunlaşdırmaq üçün bütün səylərindən istifadə edir.

Bankın məruz qaldığı xarici valyuta riski həmçinin Azərbaycan Respublikası Milli Bankının normativ tələblərinə uyğun olaraq tənzimlənir. Bu normativlərə əsasən Bankın hər hansı bir valyuta üzrə açıq valyuta mövqeyi Bankın ümumi kapitalının 10%-dən, bütün xarici valyutalar üzrə isə 20%-dən artıq olmamalıdır.

28 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Xarici valyuta riski Xəzinədarlıq Departamenti tərəfindən tənzimlənir. Bu departamentin hazırladığı gündəlik hesabatlar APİK tərəfindən nəzərdən keçirilir və Risklərin İdarə Edilməsi Departamenti tərəfindən nəzarət edilir.

Balans tarixinə Qrupun məruz qaldığı valyuta riski üzrə ümumi təhlil aşağıdakı cədvəldə əks olunur:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2007			31 dekabr 2006 (düzəldilmiş)		
	Pul maliyyə aktivləri	Pul maliyyə passivləri	Balans üzrə xalis mövqə	Pul maliyyə aktivləri	Pul maliyyə passivləri	Balans üzrə xalis mövqə
AZN	175,516	157,107	18,409	25,655	22,286	3,369
ABŞ dolları	168,107	179,394	(11,287)	93,987	96,458	(2,471)
Avro	11,509	11,138	371	5,759	7,735	(1,976)
Digər	992	88	904	181	60	121
Cəmi	356,124	347,727	8,397	125,582	126,539	(957)

Yuxarıdakı cədvələ yalnız pul aktivləri və passivləri daxildir. Qrup hesab edir ki, səhm alətləri üzrə investisiyalar və qeyri-maddi aktivlər əhəmiyyətli valyuta riskinin yaranmasına gətirib çıxarmır.

Qrup xarici valyutada kreditlər və avanslar vermişdir. Borcalanın gəlir axınından və xərc strukturundan asılı olaraq, Azərbaycan Manatına qarşı xarici valyutaların dəyərini artırması borcalanın ödəniş qabiliyyətinə mənfi təsir göstərə bilər və bu səbəbdən gələcəkdə kreditlər üzrə mümkün zərərlərin artması ilə nəticələne bilər.

Bütün digər dəyişiklərin sabit qalması şərtilə, balans tarixinə tətbiq edilən valyuta məzənnələrindəki mümkün dəyişikliklər nəticəsində mənfəət/zərər və kapitalda dəyişikliklər aşağıdakı cədvəldə əks etdirilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2007	31 dekabr 2006
	Mənfəət və zərər üzrə təsir	Mənfəət və zərər üzrə təsir
ABŞ dollarının 5% möhkəmlənməsi	(83)	(323)
ABŞ dollarının 5% zəifləməsi	83	323
Avronun 5% möhkəmlənməsi	18	(94)
Avronun 5% zəifləməsi	(18)	94
Funt sterlinin 5% möhkəmlənməsi	25	2
Funt sterlinin 5% zəifləməsi	(25)	(2)
Rus rublunun 5% möhkəmlənməsi	20	4
Rus rublunun 5% zəifləməsi	(20)	(4)

Valyuta məzənnələrindəki bu cür dəyişikliklərin Qrupun mənfəət və ya zərərinə təsirdən başqa, kapitala hər hansı təsiri yoxdur.

Risk, yalnız Qrupun müvafiq müəssisəsinin funksional valyutasından fərqli valyutalarda ifadə olunan pul qalıqları üçün hesablanır.

28 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Balans tarixinə Qrupun valyuta riski il ərzində tipik riski əks etdirmir. Bütün digər dəyişənlərin sabit qalması şərti ilə, il ərzində valyuta riskinin orta çəkisinə tətbiq edilən valyuta məzənnələrindəki mümkün dəyişikliklər nəticəsində mənfəət/zərər və kapitalda dəyişikliklər aşağıdakı cədvəldə əks etdirilir:

	2007-ci il ərzində riskin orta çəkisi	2006-cı il ərzində riskin orta çəkisi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Mənfəət və zərər üzrə təsir	Mənfəət və zərər üzrə təsir
ABŞ dollarının 5% möhkəmlənməsi	(191)	(269)
ABŞ dollarının 5% zəifləməsi	191	269
Avronun 5% möhkəmlənməsi	(12)	(80)
Avronun 5% zəifləməsi	12	80
Funt sterlinqin 5% möhkəmlənməsi	2	1
Funt sterlinqin 5% zəifləməsi	(2)	(1)
Rus rublunun 5% möhkəmlənməsi	5	334
Rus rublunun 5% zəifləməsi	(5)	(334)

Valyuta məzənnələrindəki bu cür dəyişikliklərin Qrupun mənfəət və ya zərərinə təsirindən başqa, kapitala hər hansı təsiri yoxdur.

Faiz dərəcəsi riski. Qrup faiz dərəcəsi riskinə məruz qalır. Faiz dərəcəsi riski faiz dərəcələrindəki dəyişikliklərin maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərində və ya bu alətlər üzrə proqnozlaşdırılan gəlirliliyə mümkün təsirindən yaranır. Bu cür dəyişikliklər nəticəsində faiz marjaları arta bilər, lakin faiz dərəcələri üzrə gözlənilməyən dəyişikliklər baş verdiyi təqdirdə faiz marjaları həmçinin azala və ya zərərin yaranmasına səbəb ola bilər.

Hazırda Qrup faiz dərəcəsi riskini mümkün olduğu dərəcədə ödəmə müddəti və/və ya faiz dərəcələrinə yenidən baxılması mövqelərini qarşılıqlı uyğunlaşdırmaqla tənzimləyir. Bundan əlavə, Qrupun aylıq faiz marjaları lazım olduqda onun aktivlərinin faiz dərəcələrinə yenidən baxılması məqsədilə, davamlı olaraq nəzərdən keçirilir. Əməliyyat prosedurlarına görə faiz dərəcələrinin qəbul edilən minimum səviyyəsi 10% təşkil edir. APIK və Risklərin İdarə Edilməsi Departamenti mütəmadi olaraq bu marjanın qorunmasına nəzarət edir. APIK həmçinin faiz dərəcələrindəki dəyişikliklər haqqında hesabatların və proqnozların təqdim edilməsi üçün məsuliyyət daşıyır. Hazırda Qrupun faiz dərəcələri üzrə uyğunlaşdırma siyasəti və faiz dərəcəsi marjalarının yüksək olmasına görə potensial faiz dərəcəsi riskinin əhəmiyyətli dərəcədə böyük olmadığı qənaətinə gəlmək olar.

APIK və Xəzinədarlıq Departamenti faiz dərəcəsi risklərinin tənzimlənməsi, Risklərin İdarə Edilməsi Departamenti ona nəzarət funksiyalarını daşıyır. İdarə Heyəti isə bu sahədəki bütün təlimatları və aktiv/passivlərin faiz dərəcələrinə yenidən baxılması məsələlərini təsdiqləyir.

28 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Aşağıdakı cədvəldə Qrupun cəmi aktiv və passivləri müqavilə üzrə faiz dərəcələrinin dəyişməsi tarixlərinə və ya ödəmə tarixlərinə görə (bunlardan hansı daha tez olarsa) təsnifləşdirilir.

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Tələb edilənədək və 1 aydan az	1-6 ay ərzində	6-12 ay ərzində	1 ildən çox	Cəmi
31 dekabr 2007					
Cəmi maliyyə aktivləri	59,898	28,428	43,262	224,536	356,124
Cəmi maliyyə passivləri	72,279	128,612	99,073	47,763	347,727
31 dekabr 2007-ci il tarixinə xalis həssaslıq çatışmazlığı					
	(12,381)	(100,184)	(55,811)	176,773	8,397
31 dekabr 2006					
Cəmi maliyyə aktivləri	34,831	11,879	18,643	60,229	125,582
Cəmi maliyyə passivləri	47,831	47,324	21,960	9,424	126,539
31 dekabr 2006-cı il tarixinə xalis həssaslıq çatışmazlığı					
	(13,000)	(35,445)	(3,317)	50,805	(957)

Bütün digər dəyişənlərin sabit qalması şərtilə, 31 dekabr 2007-ci il tarixinə ABŞ dolları üzrə faiz dərəcələri həmin tarixdə 1% aşağı olsaydı, il üzrə mənfəət əsasən dəyişən faiz öhdəlikləri üzrə aşağı faiz xərcləri nəticəsində 1,078 min AZN (2006: 202 min AZN) çox olardı.

Bütün digər dəyişənlərin sabit qalması şərtilə, faiz dərəcələri 1% yuxarı olsaydı, mənfəət əsasən dəyişən faiz öhdəlikləri üzrə yuxarı faiz xərcləri nəticəsində 1,078 min AZN (2006: 202 min AZN) az olardı. Bank AZN ilə ifadə olunan dəyişən faizli aktiv və passivlərə malik olmadığına görə, onun mənfəəti AZN üzrə bazar faiz dərəcələrindəki dəyişikliklərə məruz qalmır. Satıla bilən aktivlər kimi təsnifləşdirilən sabit dərəcəli maliyyə aktivlərinin ədalətli dəyərinin artması nəticəsində bazar faiz dərəcələrindəki mümkün dəyişikliyin səhmdar kapitalının digər komponentlərinə təsiri əhəmiyyətli deyil.

Qrup öz maliyyə alətləri üzrə faiz dərəcələrinə nəzarət edir. Qrupun baş rəhbərliyi tərəfindən təhlil edilmiş hesabatlara əsaslanan faiz dərəcələri aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

<i>İllik %</i>	2007			2006		
	ABŞ dolları	AZN	Avro	ABŞ dolları	AZN	Avro
Aktivlər						
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	5.2	-	-	2.2	-	2.5
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	11.6	14.5	-	15.0	11.1	15.0
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	20.8	16.8	19.0	21.3	14.3	21.5
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	-	10.6	-	-	9.8	-
Passivlər						
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	9.5	-	14.0	10.7	15.0	-
Müştəri hesabları	13.7	11.4	7.9	10.8	12.2	8.9
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	-	14.0	-	13.8	-	-
Müddətli borc öhdəlikləri	9.3	10.9	7.3	8.2	1.0	6.7
Subordinasiyalı borc öhdəlikləri	10.3	-	-	10.0	-	-

Yuxarıdakı cədvəldə göstərilən “-” işarəsi Qrupun müvafiq valyutada aktiv və passivlərə malik olmadığını bildirir.

28 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Coğrafi risk. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə Qrupun aktiv və passivlərinin coğrafi təhlili aşağıda göstərilir:

	Azərbaycan Respublikası	İƏİT-yə üzv olan ölkələr	İƏİT-yə üzv olmayan ölkələr	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>				
Aktivlər				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	19,682	9,888	847	30,417
ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar	13,007	-	-	13,007
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	25,793	-	-	25,793
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	272,478	-	-	272,478
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	14,291	-	-	14,291
Digər maliyyə aktivləri	89	49	-	138
Cəmi maliyyə aktivləri	345,340	9,937	847	356,124
Qeyri-maliyyə aktivləri	30,616	-	-	30,616
Cəmi aktivlər	375,956	9,937	847	386,740
Passivlər				
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	8,242	1,129	7,236	16,607
Müştəri hesabları	123,865	-	-	123,865
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	700	-	-	700
Müddətli borc öhdəlikləri	10,086	184,283	-	194,369
Digər maliyyə passivləri	494	-	1,634	2,128
Subordinasiyalı borc öhdəlikləri	-	10,058	-	10,058
Cəmi maliyyə passivləri	143,387	195,470	8,870	347,727
Qeyri-maliyyə passivləri	2,459	-	-	2,459
Cəmi passivlər	145,846	195,470	8,870	350,186
Balans üzrə xalis mövqə	230,110	(185,533)	(8,023)	36,554
Kreditlərlə bağlı öhdəliklər	64,130	-	-	64,130

Aktivlər, passivlər və kreditlərlə bağlı öhdəliklər adətən qarşı tərəfin fəaliyyət göstərdiyi ölkə üzrə təsnifləşdirilmişdir. Azərbaycanlı qarşı tərəflərin ofşor şirkətləri ilə aparılmış əməliyyatlar üzrə qalıqlar həmin qarşı tərəflər ilə qalıqlar kimi "Azərbaycan Respublikası" sütununda göstərilir. Nağd pul, binalar və avadanlıqlar fiziki olaraq saxlanıldığı ölkə üzrə təsnifləşdirilmişdir.

28 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

31 dekabr 2006-cı il tarixinə Qrupun aktiv və passivlərinin coğrafi təhlili aşağıda göstərilir:

	Azərbaycan Respublikası	İƏİT-yə üzv olan ölkələr	İƏİT-yə üzv olmayan ölkələr	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>				
Aktivlər				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	9,588	13,960	164	23,712
ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar	8,657	-	-	8,657
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	4,722	-	-	4,722
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	87,864	-	-	87,864
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	550	-	-	550
Digər maliyyə aktivləri	77	-	-	77
Cəmi maliyyə aktivləri	111,458	13,960	164	125,582
Qeyri-maliyyə aktivləri	14,288	603	-	14,891
Cəmi aktivlər	125,746	14,563	164	140,473
Passivlər				
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	3,728	14	2,614	6,356
Müştəri hesabları	80,960	-	-	80,960
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	-	2,653	-	2,653
Müddətli borc öhdəlikləri	3,049	28,529	-	31,578
Digər maliyyə passivləri	635	-	-	635
Subordinasiyalı borc öhdəlikləri	-	4,357	-	4,357
Cəmi maliyyə passivləri	88,372	35,553	2,614	126,539
Qeyri-maliyyə passivləri	1,854	-	-	1,854
Cəmi passivlər	90,226	35,553	2,614	128,393
Balans üzrə xalis mövqe	35,520	(20,990)	(2,450)	12,080
Kreditlərlə bağlı öhdəliklər	21,460	-	-	21,460

Digər risk konsentrasiyaları. Rəhbərlik, verilmiş kreditlərin ümumi məbləği xalis aktivlərin 10%-dən yuxarı olan borcalanlar haqqında məlumatları əks etdirən hesabatlarla əsasən kredit riski üzrə konsentrasiyaya nəzarət edir və bu cür məlumatları açıqlayır. 31 dekabr 2007 və 2006-cı il tarixlərinə Qrupun risklər üzrə əhəmiyyətli konsentrasiyası olmamışdır.

28 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Likvidlik riski. Likvidlik riski Qrupun maliyyə öhdəliklərindən irəli gələn öhdəliklərin yerinə yetirilməsində Qrupun çətinliklərlə üzləşəcəyi riskdir. Buraya depozitlərin geri götürülməsi tələblərinə cavab vermək və faktiki olaraq ödəmə vaxtı çatmış maliyyə alətləri ilə üzrə digər maliyyə öhdəliklərini yerinə yetirmək üçün kifayət qədər vəsaitlərin mövcud olması aiddir. Likvidlik riski aktivlər üzrə əməliyyatların yerinə yetirilmə müddətinin passivlər üzrə əməliyyatların ödəmə müddətləri ilə uzlaşmadığı hallarda ortaya çıxır. Bankın Rəhbərliyinin fikrincə aktiv və passivlərin ödəmə müddətlərinin və faiz dərəcələrinin uyğunluğu və/və ya nəzarət olunan uyğunsuzluğu maliyyə təşkilatlarının idarə olunması üçün əsas amillərdir.

Likvidlik risklərinin idarə edilməsi məqsədilə, Qrup aktiv/passivlərin idarə edilməsi prosesinin bir hissəsi kimi müştərilərin və bankların əməliyyatları üzrə gözlənilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinə hər gün nəzarət edir. Depozitlərin geri götürülməsi tələblərinə cavab vermək və həmçinin normal və gərgin vəziyyətdə depozitlərin ödənilməsinə təmin etmək üçün İdarə Heyəti və Müşahidə Şurası banklararası və digər borc vəsaitlərinin minimum səviyyəsi üzrə və ödəmə müddəti başa çatan vəsaitlərin minimum səviyyəsi üzrə limitlər müəyyən edir. Onlar həmçinin passiv bazasının diversifikasiya riski üzrə parametrlər müəyyən edir.

Azərbaycan Respublikası Milli Bankı minimum likvidlik səviyyəsini müəyyən etmişdir. Bundan əlavə, beynəlxalq maliyyə təşkilatları ilə Qrup arasında bağlanmış kredit sazişlərində minimum likvidlik tələbləri nəzərdə tutulur. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə Qrup bu tələblərə riayət etmişdir.

Qrupun likvidlik siyasəti aşağıdakılardan ibarətdir:

- Pul vəsaitləri hərəkətinin proqnozlaşdırılması və müxtəlif vaxt çərçivələrində likvidliyin təmin edilməsi üçün lazımi likvid aktivlərin səviyyəsinin saxlanması;
- Qrupun strateji məqsədlərinə uyğun maliyyə planının hazırlanması;
- Müxtəlif maliyyələşdirmə mənbələrinin saxlanması və beləliklə, Qrupun ölkədaxili və xarici mənbələrdən borc almaq imkanlarının artırılması;
- Yüksək likvidli və yüksək keyfiyyətli aktivlərin saxlanması;
- Məhsul bazasının vaxt çərçivələrində mövcud maliyyələşdirmə mənbələrinə uyğunlaşdırılması;
- Yerli qanunvericilik tələblərinə uyğun olaraq likvidlik əmsallarına gündəlik monitorinq; və
- Aktiv və passivlər strukturunun vaxt çərçivələrində daimi monitorinqi.

Qrupun Xəzinədarlıq Departamentinin funksiyaları aşağıdakılardır:

- Azərbaycan Milli Bankının likvidlik tələbləri və həmçinin xarici maliyyələşdirmə mənbələri ilə sazişlərdəki likvidlik ilə bağlı xüsusi şərtlərə uyğunluq;
- Rəhbərliyə gündəlik hesabatlar, o cümlədən əsas valyutalarda (AZN, ABŞ dolları, Avro) pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə bağlı proqnozların səviyyəsi, pul vəsaitlərinin mövqeləri, balansdakı dəyişikliklər haqqında rəhbərliyə hesabatların hazırlanması;
- Likvid aktivlərin səviyyəsinə daimi nəzarət/monitorinq;
- Depozit və digər passivlərin konsentrasiyaları üzrə monitorinq; və
- Gərgin vəziyyətlərdə likvidliyin təmin edilməsi üçün pul vəsaitlərinin ani artımı üzrə planın tərtib edilməsi.

APIK, Qrupun likvidlik mövqeyinin Xəzinədarlıq Departamenti tərəfindən düzgün şəkildə idarə edilməsini təmin edir. Bu fəaliyyət üzrə nəzarətə görə Risklərin İdarə Edilməsi Departamenti məsuliyyət daşıyır. Likvidlik mövqeləri və onların idarə edilməsi ilə bağlı qərarlar İdarə Heyəti tərəfindən qəbul olunur. Maliyyələşdirmə Planları Müşahidə Şurası tərəfindən təsdiq edilir.

Unibank Kommersiya Bankı**31 dekabr 2007-ci il tarixinə – Konsolidasiya Edilmiş Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər****28 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)**

31 dekabr 2007-ci il tarixinə maliyyə öhdəliklərinin diskont edilməmiş ödəmə müddətlərinə görə təhlili aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Tələb edilənədək və 1 aydan az	1-6 ay ərzində	6-12 ay ərzində	1-5 il ərzində	5 ildən çox	Cəmi
Passivlər						
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	8,447	1,331	6,155	1,384	-	17,317
Müştəri hesabları	26,304	39,502	45,085	17,458	-	128,349
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	-	732	-	-	-	732
Müddətli borc öhdəlikləri	2,278	35,086	88,372	97,664	-	223,400
Digər maliyyə passivləri	1,633	495	-	-	-	2,128
Subordinasiyalı borc öhdəlikləri	-	516	516	8,893	6,798	16,723
Kreditlərlə bağlı digər öhdəliklər	40,192	13,138	3,875	6,925	-	64,130
Maliyyə öhdəlikləri üzrə cəmi potensial gələcək ödənişlər	78,854	90,800	144,003	132,324	6,798	452,779

31 dekabr 2006-cı il tarixinə maliyyə öhdəliklərinin diskont edilməmiş ödəmə müddətlərinə görə təhlili aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Tələb edilənədək və 1 aydan az	1-6 ay ərzində	6-12 ay ərzində	1-5 il ərzində	5 ildən çox	Cəmi
Passivlər						
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	4,937	-	-	1,682	-	6,619
Müştəri hesabları	42,086	18,638	19,095	3,974	-	83,793
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	-	-	2,967	-	-	2,967
Müddətli borc öhdəlikləri	604	2,206	7,834	30,454	-	41,098
Digər maliyyə passivləri	635	-	-	-	-	635
Subordinasiyalı borc öhdəlikləri	-	218	218	1,768	5,684	7,888
Kreditlərlə bağlı digər öhdəliklər	13,450	4,396	1,296	2,318	-	21,460
Maliyyə öhdəlikləri üzrə cəmi potensial gələcək ödənişlər	61,712	25,458	31,410	40,196	5,684	164,460

Yuxarıdakı cədvəldə müştəri hesabları müqavilə üzrə ödəmə müddətlərinə görə göstərilmişdir. Lakin, Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinə uyğun olaraq fiziki şəxslər öz depozitləri üzrə hesablanmış faizləri itirmək şərtilə, həmin depozitləri ödəmə müddətindən əvvəl geri götürə bilərlər.

28 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Qrup, likvidliyin idarə edilməsi üçün yuxarıda göstərilən diskont edilməmiş ödəmə müddətləri üzrə təhlildən istifadə etmir. Bunun əvəzində Qrup gözlənilən ödəmə müddətlərinə nəzarət edir.

Aşağıdakı iki cədvəldə Qrupun aktiv və passivlərinin balans dəyəri balans tarixindən müqavilədə nəzərdə tutulan ödəmə tarixinədək qalan müddət üzrə qruplaşdırılır. İstisna hal olaraq dövlət qiymətli kağızları rəhbərliyin hesab etdiyi kimi fəaliyyətin adi gedşində bir həftə ərzində satıla bilməsinə görə "Tələb edilənədək və 1 aydan az" kateqoriyasına daxil edilir.

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Tələb edilənədək və 1 aydan az	1-6 ay ərzində	6-12 ay ərzində	1 ildən çox	Cəmi
Aktivlər					
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	30,417	-	-	-	30,417
ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar	2,748	4,041	4,424	1,794	13,007
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	10,293	6,495	8,005	1,000	25,793
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	11,351	58,722	70,574	131,831	272,478
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	11,409	-	2,882	-	14,291
Digər maliyyə aktivləri	-	89	-	49	138
Cəmi maliyyə aktivləri	66,218	69,347	85,885	134,674	356,124
Passivlər					
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	8,429	1,295	5,622	1,261	16,607
Müştəri hesabları	26,174	38,482	42,128	17,081	123,865
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	-	700	-	-	700
Müddətli borc öhdəlikləri	894	30,453	80,323	82,699	194,369
Digər maliyyə passivləri	1,633	495	-	-	2,128
Subordinasiyalı borc öhdəlikləri	-	-	-	10,058	10,058
Cəmi maliyyə passivləri	37,130	71,425	128,073	111,099	347,727
31 dekabr 2007-ci il tarixinə xalis likvidlik çatışmazlığı	29,088	(2,078)	(42,188)	23,575	8,397
31 dekabr 2007-ci il tarixinə məcmu likvidlik çatışmazlığı	29,088	27,010	(15,178)	8,397	

28 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

31 dekabr 2006-cı il tarixinə gözlənilən ödəmə müddətlərinə görə təhlil aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Tələb edilənədək və 1 aydan az	1-6 ay ərzində	6-12 ay ərzində	1 ildən çox	Cəmi
Aktivlər					
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	23,712	-	-	-	23,712
ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar	4,498	1,941	1,856	362	8,657
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	3,899	823	-	-	4,722
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	2,172	9,115	16,710	59,867	87,864
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	550	-	-	-	550
Digər maliyyə aktivləri	-	-	-	77	77
Cəmi maliyyə aktivləri	34,831	11,879	18,566	60,306	125,582
Passivlər					
Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər	4,893	-	-	1,463	6,356
Müştəri hesabları	42,066	18,152	17,355	3,387	80,960
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	-	-	2,653	-	2,653
Müddətli borc öhdəlikləri	237	2,104	1,952	27,285	31,578
Digər maliyyə passivləri	635	-	-	-	635
Subordinasiyalı borc öhdəlikləri	-	-	-	4,357	4,357
Cəmi maliyyə passivləri	47,831	20,256	21,960	36,492	126,539
31 dekabr 2006-cı il tarixinə xalis likvidlik çatışmazlığı	(13,000)	(8,377)	(3,394)	23,814	(957)
31 dekabr 2006-cı il tarixinə məcmu likvidlik çatışmazlığı	(13,000)	(21,377)	(24,771)	(957)	

Qrupun Rəhbərliyinin fikrincə aktiv və passivlərin ödəmə müddətlərinin və faiz dərəcələrinin uyğunluğu və/və ya nəzarət olunan uyğunsuzluğu Qrupun idarə olunması üçün əsas amillərdir. Ümumiyyətlə, banklarda bu göstəricilərə tam uyğunluq təmin edilmir. Belə ki, əməliyyatlar çox zaman qeyri-müəyyən müddətə aparılır və fərqli xarakterli daşır. Bu göstəricilər üzrə uyğunsuzluq potensial olaraq gəlirliliyi artırır, lakin eyni zamanda zərərin baş vermə riskini yüksəldə bilər. Aktiv və passivlərin ödəmə müddətləri, eləcə də ödəmə müddətləri tamamlandıqdan sonra faiz hesablanan passivlərin münasib dəyərlə əvəz edilməsi imkanı, Qrupun likvidliyinin və faiz dərəcələri və mübadilə məzənnələrinin dəyişəcəyi halda onun risklərinin qiymətləndirilməsi üçün əsas amillər hesab olunur.

Rəhbərlik hesab edir ki, müştəri hesablarının böyük hissəsinin "tələb edilənədək" statusuna malik olmasına baxmayaraq, həmin vəsaitlərin əmanətçilərin sayına və növünə görə diversifikasiyası, eləcə də Qrupun keçmiş təcrübəsi göstərir ki, bu cür vəsaitlər Qrupun fəaliyyəti üçün uzunmüddətli və sabit maliyyə mənbəyi yaradır.

Zəmanətlər və akkreditivlər üzrə likvidlik tələbləri müvafiq öhdəliklərin məbləğindən çox aşağıdır. Belə ki, Qrup adətən müqavilələrə əsasən vəsaitlərin üçüncü şəxslər tərəfindən tələb edilməsini proqnozlaşdırmır. Kreditlərin verilməsi üzrə müqavilələrdə nəzərdə tutulan öhdəliklərin ümumi məbləği gələcəkdə ödənilməsi tələb olunan nağd vəsaitləri mütləq şəkildə əks etdirmir. Belə ki, bu cür öhdəliklərin əksər hissəsi onların ödəmə müddətlərinin başa çatmasından əvvəl ləğv oluna bilər.

28 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Əməliyyat Riskləri. Qrup əməliyyat riskinə məruz qalır. Əməliyyat riski kredit, bazar və likvidlik risklərindən başqa, birbaşa və ya dolayısı ilə qeyri-adekvat və ya düzgün fəaliyyət göstərməyən daxili proseslər, işçilər və ya sistemlər, yaxud kənar hadisələrdən yaranan zərər riskidir. Qeyri-adekvat və ya düzgün yaradılmamış biznes prosesləri, rəhbərliyin nöqsanları, texnoloji qüsurlar, nöqsanlara nəzarət strukturu, işçilərin nöqsanları, fırıldaqçılıq və ümumi qəbul edilmiş korporativ etika standartlarına riayət edilməməsi müəssisəyə zərər yetirə bilər.

Əməliyyat risklərinin idarə edilməsində Qrupun məqsədi fəaliyyətin ümumi effektivliyi və xərclərin səmərəliliyi ilə maliyyə itkiləri və Qrupun nüfuzuna yetirilə biləcək zərərin qarşısının alınması arasında balansın yaradılmasından ibarətdir.

Əməliyyat riski əməliyyatı aparan bölmədə yaranır və əməliyyat riskləri ilə bağlı qərarların qəbul edilməsinə görə hər bir biznes bölməsi məsuliyyəti daşıyır. Bu məsuliyyət dairəsinə Qrupun daxili nəzarət sistemi çərçivəsində ümumi standartların işlənilməsi daxildir. Qrupun daxili nəzarət sistemi üzrə yanaşması aşağıdakıları əhatə edir:

- müvafiq vəzifə bölgüsü, o cümlədən maraqların ziddiyyətinə yol verilməməsi, əməliyyatın müstəqil şəkildə təsdiqlənməsi və sistemdən istifadə hüquqlarının dəqiq təsviri;
- əməliyyatların üzvləşdirilməsi və monitorinq tələbləri;
- tənzimləyici və digər hüquqi tələblərə uyğunluq;
- nəzarət qaydaları, prosedurlar və təlimatların sənədləşdirilməsi və biznes və risklərin idarə edilməsi sahələri tərəfindən təsdiqlənməsi;
- effektiv daxili audit funksiyası daxil olmaqla, nəzarət qaydalarına, prosedurlara və təlimatlara riayət edilməsinə daimi nəzarət və monitorinq;
- mövcud və potensial əməliyyat risklərinin davamlı şəkildə qiymətləndirilməsi;
- müəyyən edilmiş risklərlə bağlı qərar qəbul edərkən nəzarət qaydaları və prosedurlarının davamlı şəkildə qiymətləndirilməsi;
- gözlənilməz hallar üzrə planların tərtib edilməsi;
- IT təhlükəsizlik məsələlərinin davamlı şəkildə qiymətləndirilməsi;
- əməliyyat səhvləri və itkiləri haqqında məlumatın təqdim edilməsi və qabaqlayıcı tədbirlərin təklif edilməsi;
- müvafiq personalın işə götürülməsi, təlim və ixtisas artırma;
- Qrupun outsorsinq (funksiyanın kənar xidmət göstərənə həvalə edilməsi) siyasətinə riayət edilməsi;
- peşə etikası və etika standartları; və
- risklərin azaldılması, o cümlədən sığortalanması tədbirlərinin tətbiqi.

Qrupun əməliyyat risklərinin idarə edilməsi sisteminin təkmilləşdirilməsi istiqamətində monitorinqin aparılması, hesabatların hazırlanması və tövsiyələrin verilməsinə görə Risklərin İdarə Edilməsi Departamentinin Əməliyyat Riskləri Qrupu və Daxili Audit Departamenti məsuliyyət daşıyır.

29 Kapitalın İdarə Edilməsi

Qrupun kapitalının idarə olunmasında məqsəd (i) Azərbaycan Respublikası Milli Bankının ("ARMB") kapitalın məbləği ilə bağlı müəyyən etdiyi tələblərə riayət edilməsini, (ii) Qrupun fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin və (iii) Bazel sazişinə uyğun olaraq kapitalın adekvatlığı əmsalının 8% həcmində saxlanılması üçün kifayət qədər kapital bazasının saxlanılmasını təmin etməkdir. Azərbaycan Respublikası Milli Bankının müəyyən etdiyi kapital adekvatlığı əmsallarına riayət edilməsinə Bankın Müşahidə Şurasının Sədri, Audit Komitəsinin Sədri, İdarə Heyətinin Sədri, Baş Mühəsib və Daxili Audit Departamentinin Direktoru tərəfindən baxılmış və təsdiqlənmiş müvafiq hesablamalardan ibarət aylıq hesabatlar vasitəsilə nəzarət edilir. Kapitalın idarə olunmasının digər məqsədləri hər il qiymətləndirilir.

ARMB-nin kapitalın məbləği ilə bağlı mövcud tələblərinə görə banklar: (a) məcmu kapitalın minimum məbləğini 10,000 min AZN (2006: 8,200 min AZN) həcmində saxlamalı; (b) məcmu kapitalın risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərə nisbətini ("məcmu kapitalın adekvatlığı əmsalı") minimum 12% (2006: 12%) və (c) 1-ci dərəcəli kapitalın risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərə nisbətini ("1-ci dərəcəli kapitalın adekvatlığı əmsalı") minimum 6% (2006: 6%) və ya yuxarı saxlanılmasını təmin etməlidir.

ARMB-nin məcmu kapital adekvatlığı əmsallarının hesablanması məqsədilə, 31 dekabr 2007-ci il tarixinə Bankın məcmu kapitalı 49,487 min AZN (2006: 17,405 min AZN) təşkil edir.

29 Kapitalın İdarə Edilməsi (davamı)

Rəhbərlik hesab edir ki, Qrup 31 dekabr 2007 və 31 dekabr 2006-cı il tarixlərində müəyyən vaxtlar istisna olmaqla, yerli qanunvericiliyə uyğun hesablanmış kapitalın adekvatlığı əmsallarına riayət etmişdir. Buna baxmayaraq, rəhbərlik hesab edir ki, həmin pozuntular 2007-ci ildə əlavə səhm emissiyası nəticəsində tamamilə aradan qaldırılmışdır və müvafiq olaraq rəhbərlik həmin pozuntuların mənfi nəticələrə gətirib çıxaracağını gözləmir. 30 sayılı Qeydə baxın.

Qrup və Bank eyni zamanda kredit müqavilələrində nəzərdə tutulan kapitalın minimum məbləği ilə bağlı tələblərə, o cümlədən Kapitalın Qiymətləndirilməsi və Kapital Standartları haqqında Beynəlxalq Konvergeniya (aprel 1998-ci il tarixində yenidən işlənmişdir) və "Bazel I" adlanan bazar risklərini əks etdirən Kapital haqqında Bazel Sazişinə Əlavədə (noyabr 2005-ci ildə yenidən işlənmişdir) müəyyən edilən Bazel sazişinin tələbləri əsasında hesablanmış kapitalın adekvatlığı səviyyəsinə riayət etməlidirlər. Qrupun Bazel Sazişi əsasında hesablanmış kapital strukturu aşağıdakı cədvəldə təqdim edilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2007	2006 (düzəldilmiş)
1-ci dərəcəli kapital		
Nizamnamə kapitalı	15,000	6,600
Səhm mükafatı	12,076	484
Bölüşdürülməmiş mənfəət	4,926	2,154
Azlığın payı	712	-
Çıxılsın: Qeyri-maddi aktivlər	(579)	(314)
Cəmi 1-ci dərəcəli kapital	32,135	8,924
2-ci dərəcəli kapital		
Cari ilin mənfəəti	3,770	2,772
Kapital ehtiyatları	4,510	1,525
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları üzrə yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı	70	70
Subordinasiyalı borc öhdəlikləri	10,058	4,357
Cəmi 2-ci dərəcəli kapital	18,408	8,724
Çıxılsın: Səhm alətlərinə investisiyalar	(762)	(762)
Cəmi məcmu kapital	49,781	16,886
Risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlər:		
Balans üzrə	337,408	110,744
Balansdankənar	23,377	11,246
Cəmi risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlər	360,784	121,990
Bazel əmsalı	13.8%	13.8%

Qrupun rəhbərliyi hesab edir ki, Bank 2007 və 2006-cı illər ərzində kapitalın məbləği ilə bağlı bütün kənar qurumların tələblərinə riayət etmişdir.

30 Təəhhüdlər və Şərti Öhdəliklər

Məhkəmə prosedurları. Vaxtaşırı olaraq və adi fəaliyyət gedişində Qrupa qarşı irəli sürülə biləcək iddialarla əlaqədar, Qrupun Rəhbərliyi öz təxminlərinə, daxili peşəkarların məsləhətlərinə əsasən hesab edir ki, bu iddialarla bağlı heç bir əhəmiyyətli zərər baş verməyəcəkdir və müvafiq olaraq hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında zərərlərin ödənilməsi üçün hər hansı ehtiyat yaradılmamışdır.

30 Təəhhüdlər və Şərti Öhdəliklər (davamı)

Vergi qanunvericiliyi. Azərbaycanın vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez baş verə bilən dəyişikliklərə məruz qalır. Qrupun əməliyyatlarına, o cümlədən səhm mükafatının yaranmasına səbəb olan səhmlərin emissiyasına və fəaliyyətinə tətbiq edilən bu cür qanunvericiliyə dair Rəhbərliyin şərtlərinə müvafiq vergi orqanları tərəfindən etiraz edilə bilər. Azərbaycan Respublikasında cərəyan edən son hadisələr göstərir ki, vergi orqanları qanunvericiliyi və mühakimələri şərh edərkən daha inandırıcı mövqe nümayiş etdirə bilər və keçmişdə nəzərdən keçirilməyən əməliyyat və fəaliyyətlərə yenidən baxa bilər. Bunun nəticəsində Qrupa qarşı böyük məbləğdə əlavə vergilər, cərimələr və faizlər hesablanıla bilər. Vergi orqanları tərəfindən vergi ödəyicisinin son üç təqvim ilindən çox olmayan fəaliyyəti yoxlanıla bilər. Qanunvericiliklə müəyyən olunmuş xüsusi hallarda yoxlama daha artıq dövrləri əhatə edə bilər.

Rəhbərlik, Bank tərəfindən həyata keçirilən səhm emissiyası kimi kapital əməliyyatları nəticəsində Qrupun qeyri-satış əməliyyatları üzrə gəlir əldə etdiyini və Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinə uyğun olaraq bu gəlir üzrə mənfəət vergisinin hesablanmalı olub-olmadığını təhlil etmişdir. Rəhbərlik hesab edir ki, bu cür əməliyyatlar (məsələn səhm mükafatı yaradan yeni səhmlərin emissiyası) Vergi Məcəlləsində nəzərdə tutulmur və bu səbəbdən Bankın mənfəət vergisinin hesablanmasında qeydə alınmır. Müvafiq olaraq, Bank 31 dekabr 2007-ci il tarixinə cəmi 12,076 min AZN (2006: 484 min AZN) məbləğində səhm mükafatının yaranması ilə nəticələnən bu cür əməliyyatlar üzrə hər hansı mənfəət vergisi ödəməmiş və ya hesablamamışdır.

Rəhbərlik hesab edir ki, onun tərəfindən müvafiq qanunvericiliyin şərti düzgündür və vergi, xarici valyuta və gömrüklə bağlı Qrupun mövqeləri qorunacaqdır. Müvafiq olaraq, 31 dekabr 2007-ci il tarixinə potensial vergi öhdəlikləri üzrə hər hansı ehtiyat yaradılmamışdır (2006: ehtiyat yaradılmamışdır). Hər hansı əlavə vergi öhdəliklərinin yaranacağı təqdirdə, Qrupa qarşı əlavə cərimələr və ödənişin gecikdirilməsinə görə faizlər tətbiq edilə bilər.

Kapital məsrəfləri ilə bağlı öhdəliklər. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə Qrupun müqavilə üzrə kapital məsrəfləri ilə bağlı əhəmiyyətli öhdəlikləri olmamışdır (2006: kapital məsrəfləri ilə bağlı öhdəliklər olmamışdır).

Əməliyyat lizinqi ilə bağlı öhdəliklər. Qrupun müəyyən minimum bildiriş müddətinin başa çatmasından sonra ləğv edilə biləcək əməliyyat lizinqləri vardır. Bildiriş müddətinin sonuna qədər əməliyyat lizinqi üzrə gələcək lizinq ödənişlərinin minimum hissəsi aşağıdakı kimidir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2007	2006
1 ildən az	378	78
Cəmi əməliyyat lizinqi ilə bağlı öhdəliklər	378	78

Xüsusi şərtlərə riayət olunması. Qrup müddətli borc öhdəlikləri üzrə müqavilələrdə nəzərdə tutulan xüsusi şərtlərə riayət etmək məcburiyyətindədir. Bu cür xüsusi şərtlərə əməl edilməməsi Qrup üçün mənfəi nəticələrə, o cümlədən borc vəsaitləri ilə əlaqədar xərclərin artmasına və ödəmə müddətinin dəyişməsinə gətirib çıxara bilər. Rəhbərlik hesab edir ki, Qrup 31 dekabr 2007-ci il tarixinə qüvvədə olan borc vəsaitləri üzrə müqavilələrdə nəzərdə tutulan xüsusi şərtlərə riayət etmişdir. Buna baxmayaraq, 31 dekabr 2007-ci il tarixində tamamlanan il ərzində Bank müəyyən vaxtlarda aşağıdakı xüsusi şərtlərə riayət etməmişdir:

- BMK ilə bağlanmış Kredit Müqaviləsində nəzərdə tutulan “ABŞ dollarının hecləşdirilməmiş açıq valyuta mövqeyi”. 30 iyun 2007-ci il tarixinə bu əmsalın 15%-dən artıq olmaması tələb olunduğu halda, həmin göstərici 16% təşkil etmişdir; və
- DEG ilə bağlanmış Kredit Müqaviləsində nəzərdə tutulan “Xərclərin gəlirə nisbəti”. 30 iyun 2007-ci il tarixinə bu əmsalın 80%-dən artıq olmaması tələb olunduğu halda, həmin göstərici 81% təşkil etmişdir.

DEG və BMK ilə bağlanmış kredit müqavilələrində Bank tərəfindən pozuntu hallarının 30 günlük güzəşt dövrü ərzində aradan qaldırılmasına imkan verən maddə nəzərdə tutulur və Bank bütün bu pozuntuların həmin vaxt ərzində aradan qaldırıldığını hesab edir.

30 Təəhhüdlər və Şərti Öhdəliklər (davamı)

Pozuntu hallarının kredit müqavilələrində icazə verilən vaxt ərzində aradan qaldırılması ilə əlaqədar olaraq, rəhbərlik həmin pozuntuların mənfi nəticələrə gətirib çıxaracağını gözləmir. Bu səbəbdən müvafiq borc vəsaitlərinin heç biri hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında “tələb edilənədək və 1 aydan az” kateqoriyasına daxil edilməmişdir.

Rəhbərlik hesab edir ki, Qrup 31 dekabr 2007 və 31 dekabr 2006-cı il tarixlərində müəyyən vaxtlar istisna olmaqla, yerli qanunvericiliyə uyğun hesablanmış kapitalın adekvatlığı əmsallarına riayət etmişdir. Buna baxmayaraq, rəhbərlik hesab edir ki, həmin pozuntular 2007-ci ildə əlavə səhm emissiyası nəticəsində tamamilə aradan qaldırılmışdır və müvafiq olaraq rəhbərlik həmin pozuntuların mənfi nəticələrə gətirib çıxaracağını gözləmir. 29 sayılı Qeydə baxın.

Kreditlərlə bağlı öhdəliklər. Bu maliyyə alətlərinin əsas məqsədi lazım olduqda müştərilərə maliyyə vəsaitlərinin təqdim edilməsini təmin etməkdir. Müştərinin üçüncü tərəflər qarşısında öz öhdəliklərini yerinə yetirə bilməyəcəyi halda, Qrupun ödənişlər aparması ilə bağlı mütləq öhdəlikləri əks etdirən zəmanətlər və zəmanət akkreditivləri kreditlərlə eyni kredit riski daşıyır. Müəyyən şərtlər çərçivəsində müştərilər adından nəzərdə tutulan məbləğlərdə ödənişlərin həyata keçirilməsi üzrə Qrupun yazılı öhdəliklərini əks etdirən sənədli və kommersion akkreditivlərinə müvafiq mal təchizatı və ya nağd pul depozitləri formasında təminat alınır. Həmin sənədli və kommersion akkreditivləri birbaşa kreditləşdirmə ilə müqayisədə az risk daşıyır.

Kreditlərin təqdim edilməsi üzrə öhdəliklərə kreditlər, zəmanətlər və ya akkreditivlər formasında kreditlərin verilməsi üçün rəhbərlik tərəfindən təsdiqlənməmiş məbləğlərin istifadə edilməyən hissəsi daxildir. Kreditlərin verilməsi üzrə öhdəliklər ilə əlaqədar, Qrup potensial olaraq istifadə edilməmiş öhdəliklərin ümumi məbləğinə bərabər məbləğdə zərərin yaranması riskinə məruz qalır. Lakin, kreditlərin verilməsi üzrə öhdəliklərin böyük hissəsi müştərilərin ödəmə qabiliyyəti ilə bağlı müəyyən tələblərə əməl etməsindən asılı olduğuna görə, ehtimal edilən zərərlərin məbləği istifadə edilməmiş öhdəliklərin ümumi məbləğindən azdır. Adətən uzunmüddətli öhdəliklər qısamüddətli öhdəliklər ilə müqayisədə daha yüksək kredit riskinə malik olduğu üçün, Qrup kreditlərlə bağlı öhdəliklərin ödəmə müddətinə qədər qalan müddətə nəzarət edir. İlin sonuna kreditlərlə bağlı öhdəliklər və onların ədalətli dəyəri aşağıda göstərilir:

	2007		2006	
	Məbləğ	Ədalətli dəyər	Məbləğ	Ədalətli dəyər
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>				
Ləğv edilə bilən istifadə edilməmiş kredit xətləri	37,776	-	9,437	-
Zəmanətlər	20,399	674	10,470	183
İdxal akkreditivləri	5,955	125	1,553	25
Cəmi kreditlərlə bağlı öhdəliklər	64,130	799	21,460	208

İstifadə edilməmiş kredit xətləri, akkreditivlər və zəmanətlər üzrə müqavilədə nəzərdə tutulan ümumi borc məbləği mütləq şəkildə pul vəsaitləri üzrə gələcək tələbləri əks etdirmir, belə ki, həmin öhdəliklərin müddəti borcalana vəsaitlər təqdim edilmədən başa çata və ya ləğv oluna bilər. 31 dekabr 2007-ci il tarixinə kreditlərlə bağlı öhdəliklərin ədalətli dəyəri 799 min AZN (2006: 208 min AZN) təşkil etmişdir:

	2007	2006
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>		
Azərbaycan manatı	26,255	5,804
ABŞ dolları	27,263	12,670
Avro	10,612	2,986
Cəmi	64,130	21,460

31 Maliyyə Alətlərinin Ədalətli Dəyəri

Ədalətli dəyər, məcburi satış və ya ləğv etmə halları istisna olmaqla, maraqlı tərəflər arasında cari əməliyyat zamanı maliyyə alətinin mübadilə edilə bildiyi məbləği əks etdirir və ən yaxşı olaraq aktiv bazar qiyməti ilə təsdiqlənir.

Maliyyə alətlərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri Qrup tərəfindən mövcud bazar məlumatlarından (əgər mövcud olarsa) və müvafiq qiymətləndirmə metodlarından istifadə etməklə müəyyən edilmişdir. Lakin, təxmin edilən ədalətli dəyərin müəyyən edilməsi üçün bazar məlumatlarını şərh edərkən peşəkar mülahizələr irəli sürmək tələb edilir. Azərbaycan Respublikasında inkişaf etməkdə olan bazar iqtisadiyyatına xas xüsusiyyətlər müşahidə olunmaqdadır, lakin iqtisadi şərtlər maliyyə bazarlarında aktivliyin həcmi məhdudlaşdırmaqda davam edir. Bazar qiymətləri köhnəlmiş ola bilər və ya aşağı qiymətlərlə satışın dəyərini əks etdirə bilər və bu səbəbdən maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini əks etdirməyə bilər. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən edərkən Rəhbərlik bütün mövcud bazar məlumatlarından istifadə edir.

Ədalətli dəyerdə qeydə alınan maliyyə alətləri. Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları konsolidasiya edilmiş balans hesabatında ədalətli dəyerdə qeydə alınır.

Ədalətli dəyər müstəqil bazar qiymətləri mövcud olmayan bəzi satıla bilən investisiya qiymətli kağızları (Qeyd 10) istisna olmaqla, kvota olunmuş bazar qiymətlərinə əsasən hesablanır. Qrup bu cür investisiya qiymətli kağızlarının ədalətli dəyərini müəyyən edərkən investisiya qoyulan müəssisələrin iştirak payının əlaqəli olmayan üçüncü tərəflərə son dövrdəki satış nəticələrinə, investisiya qoyulan müəssisələrin diskont edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti və maliyyə göstəriciləri kimi mövcud məsələyə aid müvafiq məlumatların təhlilinə və digər qiymətləndirmə metodologiyalarının tətbiqi nəticələrinə əsaslanır. Qiymətləndirmə üsullarının tətbiqi zamanı müşahidə edilə bilən bazar məlumatları ilə əsaslandırılmayan bəzi fərziyyələrin irəli sürülməsi tələb edilir. Bu fərziyyələrin hər hansı birinin mümkün alternativ variantla əvəz edilməsi mənfəət, gəlir, aktiv və passivlərin əhəmiyyətli dərəcədə dəyişməsinə səbəb olmur.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri təxminən onların cari ədalətli dəyərində bərabər olan amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır.

Amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınan kreditlər və debitor vorcları. Sabit faiz dərəcəli maliyyə alətlərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri analoji kredit riskinə və ödəmə müddətinə malik yeni alətlər üçün mövcud faiz dərəcələrini tətbiq etməklə diskont edilmiş gələcək pul vəsaitlərinin hərəkəti metoduna əsaslanır. İstifadə edilmiş diskont dərəcələri qarşı tərəfin valyuta, alətin ödəmə müddəti və kredit riskindən asılıdır. Bu dərəcələrin təhlili aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2007	2006
<i>Digər banklardan alınacaq vəsaitlər – Qeyd 8</i>		
Digər banklardakı cari müddətli yerləşdirmələr	illik 9 % - 18 %	illik 14 % - 16 %
<i>Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar – Qeyd 9</i>		
Korporativ kreditlər	illik 5 % - 30 %	illik 5 % - 26 %
Fiziki şəxslərə verilmiş istehlak kreditləri	illik 11 % - 36 %	illik 7 % - 36 %
Fiziki şəxslərə verilmiş avtomobil kreditləri	illik 13 % - 28 %	illik 18 % - 30 %
Sahibkarlara verilmiş kreditlər	illik 7 % - 28 %	illik 7 % - 30 %
İpoteka kreditləri	illik 4 % - 28 %	illik 6 % - 28 %

Digər banklardan alınacaq vəsaitlər və müştərilərə verilmiş kreditlər və avansların təxmin edilən ədalətli dəyərləri haqqında məlumat üçün müvafiq olaraq 8 və 9 sayılı Qeydlərə baxın.

Amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınan passivlər. Bazar qiymətləri mövcud olmayan sabit faiz dərəcəli və müəyyən edilmiş ödəmə müddətinə malik maliyyə alətlərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri, analoji kredit riskinə və yerdə qalan ödəmə müddətinə malik yeni alətlər üçün faiz dərəcələrini tətbiq etməklə diskont edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkətinə əsaslanır. Tələb edildikdə və ya əvvəlcədən bildirilmiş təqdim edilməklə ödənilən passivlərin ("tələb edilənə qədər ödənilən passivlər") ədalətli dəyəri, passivlərin ödənilməsinin tələb edildiyi birinci gündən başlayaraq diskont edilmiş tələb edildikdə ödənilən məbləğ kimi hesablanır. Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər, müştəri hesabları, buraxılmış borc qiymətli kağızları, müddətli borc öhdəlikləri və digər maliyyə öhdəliklərinin təxmin edilən ədalətli dəyərləri haqqında məlumat üçün müvafiq olaraq 14, 15, 16, 17 və 18 sayılı Qeydlərə baxın.

31 Maliyyə Alətlərinin Ədalətli Dəyəri (davamı)

İstifadə edilmiş diskont dərəcələri Bankın kredit riskindən, eləcə də qarşı tərəfin maliyyə alətinin valyutasından və ödəmə müddətindən asılıdır və illik 2%-14% (2006: illik 2%-14%) təşkil edir.

32 Maliyyə Alətləri Növlərinin Qiymətləndirmə Kateqoriyaları ilə Üzləşdirilməsi

BMS 39, *Maliyyə Alətləri: Tanınması və Ölçülməsi* Standartına uyğun olaraq Qrup maliyyə aktivlərini aşağıdakı kateqoriyalara təsnifləşdirir: (a) kreditlər və debitor borcları; (b) satıla bilən maliyyə aktivləri; (c) ödəniş tarixinədək saxlanılan maliyyə aktivləri və (d) mənfəət və zərər hesabında ədalətli dəyərdə əks etdirilən maliyyə aktivləri ("MZHƏD"). "Mənfəət və zərər hesabında ədalətli dəyərdə əks etdirilən maliyyə aktivləri" kateqoriyası iki alt-kateqoriyaya bölünür: (i) ilkin uçot zamanı bu kateqoriyaya aid edilmiş aktivlər və (ii) dilinq əməliyyatları üçün nəzərdə tutulan maliyyə aktivləri. Maliyyə aktivlərinin növləri ilə yuxarıda qeyd edilən qiymətləndirmə kateqoriyalarının üzləşdirilməsi aşağıdakı cədvəldə göstərilir.

	2007			2006		
	Kreditlər və debitor borcları	Satıla bilən aktivlər	Cəmi	Kreditlər və debitor borcları	Satıla bilən aktivlər	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>						
Aktivlər						
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	30,417	-	30,417	23,712	-	23,712
ARMB-də yerləşdirilmiş məcburi ehtiyatlar	13,007	-	13,007	8,657	-	8,657
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər						
- Digər banklardakı cari müddətli yerləşdirmələr	25,793	-	25,793	4,722	-	4,722
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar						
- Korporativ kreditlər	91,053	-	91,053	35,991	-	35,991
- Sahibkarlara verilmiş kreditlər	64,764	-	64,764	20,611	-	20,611
- Fiziki şəxslərə verilmiş avtomobil kreditləri	61,618	-	61,618	16,390	-	16,390
- Fiziki şəxslərə verilmiş istehlak kreditləri	21,421	-	21,421	11,110	-	11,110
- İpoteka kreditləri	33,622	-	33,622	3,762	-	3,762
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	-	14,291	14,291	-	550	550
Digər maliyyə aktivləri:						
- Blokləşdirilmiş nostro hesabları	49	-	49	77	-	77
- Pul köçürmə əməliyyatları üzrə hesablaşmalar	49	-	49	-	-	-
- Kredit və debet kartları üzrə debitor borcları	40	-	40	-	-	-
Cəmi maliyyə aktivləri	341,833	14,291	356,124	125,032	550	125,582
Qeyri-maliyyə aktivləri			30,616			14,891
Cəmi aktivlər			386,740			140,473

Qrupun bütün maliyyə passivləri amortizasiya olunmuş maya dəyərində uçota alınır.

33 Əlaqəli Tərəflərlə Əməliyyatlar

Tərəflər o zaman əlaqəli hesab olunur ki, onlar eyni qrupun nəzarəti altında olsun və ya onlardan biri digərinə nəzarət edə bilsin və yaxud maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti ilə bağlı qərar qəbul edərkən digər tərəfə əhəmiyyətli təsir göstərə bilsin. Əlaqəli tərəflər arasındakı münasibətləri nəzərə alarkən həmin münasibətlərin hüquqi formasına deyil, iqtisadi məzmununa diqqət yetirilir.

31 dekabr 2007 və 2006-cı il tarixlərinə əlaqəli tərəflərlə aparılmış əməliyyatlar üzrə qalıqlar aşağıdakı kimi olmuşdur:

	2007				2006			
	Baş rəhbərlik	Əsas səhmdarlar	Digər səhmdarlar	Digər əlaqəli tərəflər	Baş rəhbərlik	Əsas səhmdarlar	Digər səhmdarlar	Digər əlaqəli tərəflər
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>								
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avansların ümumi məbləği (müqavilə üzrə faiz dərəcəsi: 2007: 11%-23%; 2006: 10%-26%)	347	237	19	-	200	-	1,339	-
İlin sonuna müştərilərə verilmiş kreditlər və avansların dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat	(7)	(5)	(3)	-	(4)	-	(27)	-
Digər aktivlər:								
- Qabaqcadan ödənilmiş sığorta xərcləri	-	-	-	-	-	-	-	51
Müştəri hesabları:								
Cari/hesablaşma hesabları	8	32	26	-	90	454	372	-
Müddətli depozitlər (müqavilə üzrə faiz dərəcəsi: 2007: 10%-13%; 2006: 9%-13%)	71	200	213	1,091	696	-	1,010	-
Müddətli borc öhdəlikləri (müqavilə üzrə faiz dərəcəsi: 2007: 8% - 9%; 2006: 6% - 9%)	-	-	48,151	-	-	-	19,401	-

31 dekabr 2007 və 31 dekabr 2006-cı il tarixlərində tamamlanan illər üzrə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlardan yaranan gəlir və xərclər aşağıda göstərilir:

	2007				2006			
	Baş rəhbərlik	Əsas səhmdarlar	Digər səhmdarlar	Digər əlaqəli tərəflər	Baş rəhbərlik	Əsas səhmdarlar	Digər səhmdarlar	Digər əlaqəli tərəflər
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>								
Faiz gəlirləri	59	40	10	31	23	-	132	-
Faiz xərcləri	10	25	4,176	120	-	-	1,198	-
Kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat	3	5	(14)	-	3	-	17	-
Haqq və komissiya gəlirləri	-	-	-	116	-	-	72	-
Haqq və komissiya xərcləri	-	-	136	-	-	-	-	-
Sığorta xərcləri	-	-	-	-	-	-	27	-

33 Əlaqəli Tərəflərlə Əməliyyatlar (davamı)

31 dekabr 2007 və 31 dekabr 2006-cı il tarixlərinə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar üzrə digər hüquq və öhdəliklər aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2007				2006			
	Baş rəhbərlik	Əsas səhmdarlar	Digər səhmdarlar	Digər əlaqəli tərəflər	Baş rəhbərlik	Əsas səhmdarlar	Digər səhmdarlar	Digər əlaqəli tərəflər
İlin sonuna Qrup tərəfindən açılmış zəmanətlər	-	-	154	692	-	-	-	-

Bankın əsas səhmdarı cənab Eldar Qəribovdur (2006: cənab Eldar Qəribov).

31 dekabr 2007-ci il tarixində tamamlanan il ərzində baş rəhbərliyin əmək haqqı xərcləri maaş, əlavə ödənişlər və digər qısamüddətli müavinətlərdən ibarət olmuş və 915 min AZN təşkil etmişdir (2006: 495 min AZN). Rəhbərliyin mükafatlarına Qrup adından AYİB tərəfindən ödənilmiş 80 min AZN (2006: sıfır) daxildir.

34 Törəmə Müəssisələr

Adı	Fəaliyyət növü	Səsvermə hüquqlu səhmlərdə payı	Nizamnamə kapitalında payı	Qeydiyyat ölkəsi
Unilizinq	Lizinq	66.7%	66.7%	Azərbaycan

17 iyun 2004-cü il tarixində səhmləri bütünlüklə Banka məxsus olan törəmə müəssisə - UniLizinq şirkəti Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyində dövlət qeydiyyatına alınmışdır. Şirkət 2004-cü ilin avqust ayında əməliyyatlara başlamışdır.

14 mart 2007-ci il tarixində AYİB tərəfindən Unilizinq şirkətinin nizamnamə kapitalına 600 min AZN məbləğində kapital qoyuluşunun həyata keçirilməsinə dair Bank ilə AYİB arasında Səhmdarların Müqaviləsi imzalanmışdır. Bu sövdələşmədən sonra Unilizinq şirkətinin nizamnamə kapitalında AYİB-in payı 33.3%, Bankın payı isə 66.7% təşkil etmişdir. 31 dekabr 2007-ci il tarixində tamamlanan il üzrə Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına daxil edilən 712 min AZN məbləğində azlığın payı Unilizinq şirkətinin 31 dekabr 2007-ci il tarixinə xalis aktivlərində AYİB-in 33.3%-lik payını əks etdirir.

35 Hesabat Tarixindən Sonra Baş Vermiş Hadisələr

Bank 100%-lik törəmə müəssisəsi olan "Unicapital Açıq Səhmdar Cəmiyyətini" təsis etmişdir. Unicapital şirkəti Azərbaycanın qiymətli kağızlar bazarında broker və diler fəaliyyəti, həmçinin qiymətli kağızların idarə olunması üzrə xidmətlər göstərəcəkdir. Unicapital şirkəti yuxarıda qeyd olunan xidmətlərin göstərilməsi üçün Qiymətli Kağızlar üzrə Dövlət Komitəsindən müvafiq lisenziyaları 23 yanvar 2008-ci il tarixində aldığına görə, 31 dekabr 2007-ci il tarixinə şirkət fəaliyyətə başlamamışdır.

14 fevral 2008-ci il tarixində Bank ilə Qara Dəniz Ticarət və İnkişaf Bankı arasında 5,000,000 ABŞ dolları həcmində kredit xəttinin açılmasına dair Kredit Sazişi imzalanmışdır. Bu kredit xətti üzrə faiz dərəcəsi bazar faiz dərəcəsinə uyğundur və ilkin ödəniş 14 fevral 2009-cu il tarixində həyata keçirilməklə, əsas məbləğin doqquz bərabər yarım illik hissələrlə geri qaytarılması nəzərdə tutulur.

6 mart 2008-ci il tarixində Bank ilə Deutsche Investitions-und Entwicklungsgesellschaft MBH arasında müəyyən tələblərə cavab verən layihələrin maliyyələşdirilməsi üçün 15,000,000 ABŞ dolları həcmində Subordinasiya Kreditinin alınması haqqında Saziş imzalanmışdır. Bu kredit xətti üzrə faiz dərəcəsi bazar faiz dərəcəsinə uyğundur və əsas məbləğin 31 mart 2014-cü il tarixində bir hissədə geri qaytarılması nəzərdə tutulur.

35 Hesabat Tarixindən Sonra Baş Vermiş Hadisələr (davamı)

31 mart 2008-ci il tarixində Bank ilə Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası arasında ipoteka kreditlərinin maliyyələşdirilməsi məqsədilə 15,000,000 ABŞ dolları həcmində vəsaitin alınması haqqında Kredit Sazişi imzalanmışdır. Bu kredit xətti üzrə faiz dərəcəsi bazar faiz dərəcəsinə uyğundur və ilkin ödəniş 15 iyun 2015-ci il tarixində həyata keçirilməklə, əsas məbləğin səkkiz bərabər yarım illik hissələrlə geri qaytarılması nəzərdə tutulur.

